

Ruka Zurutopõpyry sero Jezu poko

Sero pape tymerose Ruka a. Opi warõme kynexine ynororo. Tuhke pata tõ poro toytose ynororo Ritonõpo nymenekahpyry maro Pauru maro.

Tynmerohpyryae kuamorepatorỹko mana Jezu ytoytõpõpyry poko sero nono po, Jezu nyrihpyry poko, imoihmākõ amorepatopõpyry poko roropa eya, enara.

Kuamorepatorỹko roropa Ruka urutõme Jezu ehtopõpyry poko Ritonõpo poe. Sero nonopõme Jezu kynexine kysä xine. Naeroro kypynopyrykõ se mana. Kukurākarykõ se roropa mana. Morohne poko kuamorepatorỹko Ruka mana.

1 ¹Ynmerohpyry moro oneneryme, jepe kurā mase Teopiro.

Imehnomo a Jezu ehtopõpyry poko tymerose pape pokona.

²Imehnõ omiry etaryke tyya xine tutuarõtase toto, Jezu enehpõkõ omiry etaryke tyya xine. Apitoryme Jezu maro aehtyā omiry etaryke tyya xine, pape pokona morohne tymerose eya xine. ³Naeroro, Teopiro, morohne poko tātamorepase jexiryke emero porehme, pape merõko ase oneneryme, zuaro oehtohme, ⁴āmorepatopõpyry zae ehtoh waro oehtohme.

Sē nase Kapirieu oturutopõpyry poko

João enurutoh poko

⁵Teopiro, osemazuhme imerõko ase Zakaria poko, ipyty poko roropa, enara.

Pake Erote Juteapõkõ tuisaryme kynexine. Zakaria roropa Ritonõpo maro oturuketyme kynexine. Apia parỹpyryme kynexine roropa. Emero Apia pakomotyā Ritonõpo maro oturuketyme toh kynexine. Zakaria pyty Izapeu kynexine, Arão parỹpyry kynexine. ⁶Mokaro oxipytyme toh kynexine. Ritonõpo a kure rokē toh kynexine. Ritonõpo omipona toh kynexine roropa ipunaka, inmeropohpyry omipona roropa toh kynexine. ⁷Moraramē tumūkue pyra toh kynexine emūkuasaromepyra Izapeu exiryke. Kunumixime toehse nohpo, tamuxime roropa inio. Enara toh kynexine.

⁸Moraramē Ritonõpo maro oturutoh tao toerohtoh poko Zakaria kynexine, Ritonõpo maro oturuketyme toexiryke. Toerohse ynororo, Apia parỹpyry tõ maro. ⁹Moraramē Zakaria tymenekase toto a Ritonõpo maro oturutoh kurā taka omõketyme, ixtaratu panõ zahkatohme roropa apõ pona tōturutohme

Ritonôpo maro. Toipe toto, torênase moro poko. Naeroro tomôse Zakaria moro taka oturuse. ¹⁰Moro myhto oximômākō oturūko roropa toh kynexine Ritonôpo a ixtaratu panō zatyryhtao. ¹¹Moraramé Ritonôpo nenyokyhpyry toeporehkase. Tōsenepose eya. Xikihme kynexine ixtaratu zahkatoh apotunuru wino. ¹²Mokyro eneryke Zakaria a kynoserehne. Kynenaroxitapane roropa ynororo. ¹³Yrome ynara tykase Ritonôpo nenyokyhpyry eya,

—Enaromyra exiko, Zakaria. Ōturutopōpyry totase Ritonôpo a mana, poeto poko. Morara exiryke opyty poetoēme exīko mana. Enurūko mana, orutuame. Morara exiryke Joāome esehpako. ¹⁴Tākye exīko matose mokyro enurusē poko. Imehnō roropa tuhkākō tākye exīko mā toto. ¹⁵Imehxo mokyro enēko Ritonôpo mana. Naeroro eukuru jehnahpyry onēpyra monehtane. Ritonôpo zuzenu imaro exīko mana aenurutopōpyry poe ro. ¹⁶Tuhkākō Izyraeu tō Ritonôpo poko enetupuhpōko ropa mana, toto esēme enetupuhpōko ropa mana aomipona toto ehtohme. ¹⁷Osemazuhme ytoytōko mana Kuesēkō oehtāne. Orēpyra roropa exīko mana. Ritonôpo zuzenu imaro, urutō Eria maro ehtopōpyry saaro. Aomiry etaryke tyxa xine typoenōke exiketō mā typoenō tō maro oxiehno pyra exīko ropa mā toto. Aomiry etaryke roropa tyxa xine Ritonôpo omipona pyra exiketō mā tyrypyrykō se pyra exīko mā toto. Zae toexirykō se rokē exīko mā toto. Aomiry etaryke tyxa xine Kuesēkō poetory to tosēkō oepiry eraximapitōko mā toto, tykase Ritonôpo nenyokyhpyry eya.

¹⁸Yrome ynara tykase Zakaria Ritonôpo nenyokyhpyry a,

—Emūkuākohxo nary ke hano? Oty rīkohxo hko hmā oenetupuhthome ya? Tamuxime reh toehse ahse. Kunumixime roropa kuh ypyty mah, emūkuapyme, tykase Zakaria eya.

¹⁹Mame ynara tykase Ritonôpo nenyokyhpyry Zakaria a,

—Ywy ase Kapirieu, Ritonôpo ēpataka exikihmakety ase. Eya tonyohse ywy ouruthome, tōmiry kurā ekarothome oya repe. ²⁰Yrome jomiry ajohpā sā menetupuhno. Emero tyriko Ritonôpo mana jomihpyryae ro. Onenetupuhpyra oexiryke tōmire pyra exīko mase ipunaka. Mynyhme rokē mase exīko omūkuru enurutoh ponāmero, tykase Ritonôpo nenyokyhpyry eya.

²¹Moraramé oximômākō Zakaria eraximāko toh kynexine.

Osenetupuhnōko toto,

—Oty pokohkoh okynā nae, Ritonôpo maro oturutoh tao? tykase toto oxime rokene. ²²Moraramé tutūtase ropa tahtao, toto anaomiropyra kynexine, tōmikehse toexiryke. Mame Ritonôpo maro oturutoh tao Ritonôpo nenyokyhpyry enetopōpyry eya tonetupuhse eya xine. Mame tōmikehse toexiryke tomary ke rokē mokaro turuse ropa Ritonôpo nenyokyhpyry oehtopōpyry poko.

²³Moraramé toerohtoh poko tōtyhkase tahtao Ritonôpo maro oturutoh tao, toytose ropa ynororo tytapyī taka. ²⁴Moromeīpo ipyty Izapeu poetoēme toehse. 5me nuno taropose eya tūtara tytapyī tae. ²⁵Ynara tykase ynororo,

(Ruk 1.22)

—Kure Ritonôpo jyřiko ropa mana. Ihxipÿke exiase. Jemûkuatohpopyra kunumixime toehse. Yrome jehtopôpyry tymyakâmase tâkye jehtohme poetoême jexiryke, tykase tyya rokene.

**Sě nase Kapirieu oturutopôpyry poko
Jezu enurutoh poko**

²⁶Morarame 6me nuno Izapeu tuesapare ahtao Kapirieu tonyohse ropa Ritonôpo a, Nazare pona, Karirea rânaka. ²⁷Nohpo zurutohme tonyohse mokyro Ritonôpo nenyokyhpyry, orutua kô poko exipitopÿ zurutohme oryxi. Mokyro esety Maria kynexine. Joze nerenanopyry kynexine. Tawi parÿpyryme kynexine Joze. ²⁸Morarame nohpo a toytose Ritonôpo nenyokyhpyry.

—Oehno kene! tykase. —Oserehpyra ke exiko orymo. Kuesêkô amaro mana, kure rokê oriry se mana. Opyno mana, tykase ynororo eya.

²⁹Mame Ritonôpo nenyokyhpyry eneryke tyya, aomiry etaryke roropa tyya torêtyke toehse Maria. Toemynyhmase. “Otara nyka hko hmose?” tykase tukurohtao. ³⁰Ynara tykase Ritonôpo nenyokyhpyry eya,

—Enaromyra exiko, Maria. Opynanohnôko Ritonôpo mana. ³¹Poetoême exiko mase. Emûkuâko mase orutuame. Jezume ke mesehpatase.

³²Tuisamehxo exiko mana. Ritonôpo mûkuru imehxo exiketyme esehtëko

imehnō mana. Emero esēme tyripōko roropa Kuesēkō Ritonōpo mana. Tytamuru Tawi ehtopōpyry sã exīko mana. ³³Jako pakomotyã tuisaryme roropa exīko mana jūmāme. Toto esēme exikehpyra mana, tykase Kapirieu eya.

³⁴—To! tykase Maria eya. —Orutua kō poko exipitopyra ase. Otāto keh morara exīko nae? tykase, toemynyhmase.

³⁵Ynara tykase Ritonōpo nenyokhyhpyry eya ropa,
—Ritonōpo zuzenu oehnōko mana oya. Ijamitunuru poe emūkuāko mase. Morara exiryke, “Kurã nymyry mosero,” āko imehnō mana. Ritonōpo mūkurume esehpāko mǎ toto. ³⁶Etako ke, oekyry Izapeu kunumixime mǎ repe. Emūkuapitopyra mǎ repe. Yrome emūkuāko mana. Poetoēme ynororo toehse 6me nuno, ³⁷emero tyriry waro Ritonōpo exiryke, tykase.

³⁸Ynara tykase Maria,
—Kuesēkō poetoryme ase. Tōmihpyryae ro ah morara jyrino. Tyriry se tahtao tyrīko mana, tykase ynororo. Mame Ritonōpo nenyokhyhpyry toytose ropa.

Sē nase Maria ytotoptōpyry poko Izapeu enese

³⁹Moromeīpo Maria tātakimase. Mame toytose Juteapō pona, ypy tō rānāo pona. ⁴⁰Moraramē toeporehkase tahtao, Zakaria tapyi taka tomōse. Izapeu taomirose eya. ⁴¹Mame Maria omiry totase tyya ahtao, imūkuru zuakuru ao pau pau tykase. Mame Izapeu kurohtaka Ritonōpo zuzenu tomōse. ⁴²Opo ynara tykase Izapeu eya,

—Kurāme mase tyrise, imehnō nohpo motye, Ritonōpo mūkuru ēme oexiryke. Kurāme tyrise roropa omūkuru mana, awakuruaono. ⁴³Opoetoryme rokē sã ywy, Kuesēkō ēme oexiryke. Kure Ritonōpo ya, tooehse roropa xiaro ya oexiryke. ⁴⁴Taomirose oya jahtao umūkuru pau pau nykano tākye exiryke. ⁴⁵Kuesēkō omiry totase oya. Zae aomiry ehtoh tonetupuhse roropa oya. Morara exiryke tākye mase. Tōmihpyryae ro tyrīko Ritonōpo mana emero, tykase Izapeu.

Sē nase Maria eremiatopōpyry poko

⁴⁶Mame toremiasē Maria Ritonōpo netaryme,

—Etakure ase eremiāko.

Imehxo mǎ jesemy, Ritonōpo.

Ynororo rokē kure mana, āko ase ukurohtao.

⁴⁷Tākye kuhse ase Ritonōpo poko,

ypynanohneme aexiryke. Ypyno mana.

⁴⁸Typoetory tonese kure Ritonōpo a imepyra jahtao ro.

Taroino emero ynara āko toh mǎ ypoko.

“Mokyro nohpo kure kuhse tyrise Ritonōpo a,” āko mǎ toto ypoko.

⁴⁹Jamihme Ritonōpo mana. Tuhke jakorehmase.

Kurāme nymyry mana.

⁵⁰Imehnō pyno roropa Ritonōpo mana.

Tōmipona exiketō pyno kuhse mana.

Pakatokō pyno kynexine.

Seromatokō pyno roropa mana.

Moromeïpo ypakomotyã pyno exikehpyra mana.

Mya otuotuhponãmāko mana.

⁵¹ Tyjamitunuru enepōko mana.

“Kure ase, imehnō motye,” kananō tahpahpose eya imehxo se toto exiryke.

⁵² Ahno tō tuisary tuisame pyra tyripose ropa eya.

Jamihme exiketō tuisame pyra tyripose ropa eya.

Yrome, “Tuisame pyra ase. Ime pyra ase,” kananō tuisame tyrise eya.

⁵³ Omise exiketō tautuhmase kurã ke.

Yrome tymōkomokã tonyohse ropa eya tymōkomoke pyra ropa, tomahpōke pyra roropa.

⁵⁴ Yrome typoetory tō Izyraeu tō typynanohse eya tōmihpyryae ro, pake morara katopōpyryae ro kytamurukomo a.

⁵⁵ Kytamuru ekepyry Aparão typynanohse roropa eya.

Ipakomotyamo typynanohse eya roropa jūme, tykase Maria.

⁵⁶ Morarame 3me nuno taropose Maria a moroto Izapeu maro. Morotoino toytose ropa ynororo tytapyĩ taka ropa.

Sẽ nase João enurutopōpyry poko

⁵⁷ Morarame Izapeu toxietūtose ahtao tonuruse ynororo orutuame. Tãkye toehse toto, jekyry tomo. ⁵⁸ Epe tō roropa tãkye toehse.

—Aimo eny kure tyrise, takorehmase Ritonōpo a, tykase toto.

⁵⁹ Mame 8me tōmehse ahtao poeto aïpotapihpyry sahkase tooehse jekyry tomo, “Mose Ritonōpo poetoryme,” katohme. Mame Zakariame esehpary se toh kynexine repe, jū esetyae ro, repe. ⁶⁰ Yrome,

—Na, aypyra, tykase jeny. —Joãome ro esety mana, tykase.

⁶¹ Mame ynara tykase toto eya,

—Oty katohme? Oekyry to htao Joãome tosehke pyra mã toto ipunaka, tykase toto eya. ⁶² Morarame tomary ke tōturupose toto a jumy a,

—Onokyme mose esehpāko sytatou? tykase toto.

⁶³ Mame pape tapoise tyya ahtao ynara tymerose jumy a,

—Joãome mose esety, tykase ynororo.

—To! tykase toto, tōsenuruhkase toto. ⁶⁴ Morarame axĩ toekurākase ropa ynororo. Taomitanohpose ropa.

—Kure Ritonōpo mana, tykase ynororo. ⁶⁵ Moro eneryke tyya xine tonaroxitapāse toto morotōkomo, jekyry tomo, emero. João enurutopōpyry tokātose eya xine ypy tō poro, Jutea po. ⁶⁶ Morarame morohne etahpōkō morohne poko tōsenetupuhse toto yronymyryme. Ynara tykase toto poeto poko,

—Otarā mokyro exīko nah? Orēpyra exiketyme mā otarāme, tykase toto, Ritonōpo jamitunuru imaro ehtoh waro toexirykōke.

Zakaria eremiatoh poko nase sero

67 Moraramē Zakaria maro toehse Ritonōpo zuzenu yronomyryme, poeto zū maro. Ynara tykase ynororo Ritonōpo zuzenu poe, imeīpo aehtoh poko,

68 —“Kure mase,” sykatone Ritonōpo a,

“Yna esēme mase, Izyraeu esēme!” sykatone eya.

Typoetory tō akorehmatohme tooehse ynororo iirypyrykō korokatohme, toto myhpokatohme ropa samo.

69 Kypynanohnekō enehpone kyya xine.

Orēpyra exikety mokyro.

Tawī parīpyryme ynororo.

70 Ynara tykase Ritonōpo pake, typoetory tō omihpyryae,

71 “Opynohtorīko ase opoko xine pyra ozehnotokō ehtohme.

Jamihme ozehnotokō ahtao ro opynanohtorīko ase oryhmarā xine toto ehtohme.

72 Kure oritorīko ase.

Iirypyryme ro awahtao xine ro awānohpyra xine ase,” tykase kytamurukomo a.

Morara katopōpyry poko wenikehpyra mana.

Tōmihpyryae ro mana.

73 Morara tykase Ritonōpo kytamurukō Aparāo a,

“Ekurehpyra ase.

74 Opynanohtorīko ase ozehnotokō opoko xine pyra ehtohme.

Ekurehpyra ase,” tykase ynororo.

“Ākorehmatorīko ase, imehnō zuno pyra oehtohkōme jomiry poko awahtao xine,” tykase.

75 “Ākorehmatorīko ase kure oehtohkōme

zae rokē oehtohkōme yneneryme, oorikyrykō ponāmero,” tykase

Ritonōpo Aparāo a,

tykase Zakaria toremiaryme.

76 Mame tumūkuru a ynara tykase Zakaria,

—Aimo, Ritonōpo poe urutōme exīko mase, Kuesēkō imehxo exikety poe.

Osemazuhme sā ytōko mase Kuesēkō esemary akorokaneme samo, ipoetory tō tuarōtatohme tosēkō oehtoh poko.

77 Toto zuruneme ytōko mase,

iirypyrykō korokary poko Ritonōpo a ipynanohtohkōme.

78 Ynara exiryke, kypyno xine Ritonōpo mana,

iirypyryme ro kuahtao xine, poeto pitiko pyno jūkō ehtoh samo.

Naeroro xixi ēmepry sā mokyro Kypynanohnekō oehnōko mana.

79 Saereh āko xixi kapu ae emero pona, sero nono pona.

Moro saaro mã Kypynanohnekomo.

Emero kuenetorỹko mana.

Toorikyrykõ zuno exiketõ pynanohnõko roropa mana.

Enaromyra toto rĩko ropa mana, torẽtyke pyra toto rĩko roropa mana, tykase Zakaria tumũkuru a.

⁸⁰Moraramẽ kure imũkuru tuãtase. Zumo tuãtase. Yronymyryme Ritonõpo omipona toehse roropa ynororo. Mame ahno esao pyra ehse ynororo ytopyra ro tahtao Izyraeu tũ amorepase.

Sẽ nase Jezu enurutopõpyry poko

(Mat 1.18-25)

2 ¹Moraramẽ Seza Aukuxtu tuisa konõtome kynexine, emero pata tũ esẽme. Mame pape tymerose eya emero patapõkõ neneryme. Taropose eya pata tũ punero. Ynara tykase,

—Atamurukõ enurutopõpyry pona ytotoko ropa emero porehme, oesetykõ meropotohme ypapẽ pokona, tykase ynororo tymerose pape pokona. ²Moro poko onukuhpitopyra ro tahtao pape tymerose eya, tuhke typoetory exiry waro toehtohme. Typoetory kuhtoh tymeropose eya, Xireniu kowenatume ahtao Xiria po. Xiria nono esety. ³Naeroro ahno emero toytose tytamurukõ enurutopõpyry pona, tosetykõ meropose tuisa papẽ pokona.

⁴Joze roropa toytose Nazare poe, Karirea poe. Nazare Karirea rãnaõ kynexine. Toytose ynororo Berẽ pona, Jutea rãnaka. Morotona toytose Tawi enurutopõpyry pona Tawi parỹpyryme toexiryke. ⁵Tosetykõ meropose toytose ynororo tynerenanopyry maro, Maria maro. Poetoẽme ynororo, Ritonõpo mũkuru ẽme. Enurusasaka toehse. ⁶Moraramẽ Berẽ pona toehse tahtao xine, tũxietũtõpitose rahkene. Tonuruse rahkene moroto. ⁷Aemũkuapitory kynexine orutuame. Ahno eky tapyĩ tao tonuruse ynororo katonõ nyhtoh pehme exiryke. Mame tumũkuru tãtose jeny a kamisa ke. Pui napyry ẽ aka tyrise eya inyhmatohme tosaake pyra toexirykõke.

Sero Ritonõpo nenyohyã osenepotopõpyry

kaneru erase tomo a

⁸Moraramẽ kaneru erase tũ Berẽ ehpio kynexine. Tokykõ enery poko tõmhse toto, moroto ona po. ⁹Moroto toto ahtao Ritonõpo nenyokyhpyry tõsenepose eya xine. Ritonõpo ezuru a tyeipose toto. Epona xine saereh tykase kaino. Saereme potu toehse. Syh tykase toto. Tõserehse toto saerehkane eneryke tyya xine. ¹⁰Yrome ynara tykase Ritonõpo nenyokyhpyry eya xine,

—Oserehpyra ke ehtoko. Omi kurã ekarose oehno oya xine, tãkye oehtohkõme. Imehnõ roropa tãkye exĩko mana porehme. ¹¹Sero koko tao nenuruno, opynanohnekomo. Atamurukõ Tawi enurutopõpyry po nenuruno. Ritonõpo nymenekahpyry Kyrixtu mokyro. Kuesẽkõme inymenekahpyry.

¹²Mame mosero poko enetupuhnõko matose, ynara eneryhtao oya xine.

Enurusenã enêko matose kamisa ke tâtose. Tohrame mana pui nahpatoh tao. Ourutorỹko ase ipoko enese oytotohkõme, tykase eya xine ynororo.

¹³Mame môtôino rokê kapuaõkõ imehnõ tõsenepose eya xine. Ritonõpo nenyokyhpyry tomo. Moraramẽ toremiasẽ toto, kapuaõkomo, Ritonõpo kure exiry poko. Ynara tykase toto toremiasẽ,

¹⁴—Kure kuhse mase Ritonõpo, kapuaono.

Nonopõkõ torêtyke pyra riponeme mase.

Kure rokê toto riponeme mase roropa, tykase toto toremiarykohtao, kapuaõkomo.

¹⁵Moraramẽ toremiaxĩpo xine tõnuhse ropa toto tosaka xine kapu aka. Mame ynara tykase kaneru erase tomo tyya xine rokene,

—Ehmaropa ty Perẽ pona. Poeto senetatose, Ritonõpo nekarohpyry, tykase toto.

¹⁶Moraramẽ toytose toto axiny, poeto enurusenã enese. Mame toeporehkase toto. Tonese eya xine pui tõ nahpatoh tao. Moroto roropa jeny tynio maro. ¹⁷Mame mokyro tonese tyya xine ahtao, tãkye toehse toto.

Moraramẽ toytose ropa toto. Ritonõpo nenyohĩa oturutopõpyry tokarose eya xine emero netaryme. Poeto enurusẽ roropa tokarose eya xine. ¹⁸Moraramẽ kaneru tõ erase omĩry etaryke tyya xine, tõsenuruhkase toto emero porehme.

—To! ajohpe pyra roh nexiahse, tykase toto. ¹⁹Moraramẽ mokaro omihpyry poko wenikehpyra Maria kynexine. Morohne poko tõsenetupuhse ynororo. ²⁰Moraramẽ toytose ropa kaneru erase tomo.

Toytorykõ ropahtao toremiasẽ toto. Ynara tykase toto Ritonõpo a,

—Kure kuhse mase, Ritonõpo. Imehxo mase, tykase toto, toremiarykohtao. Tãkye toehse toto tynenehpyrykõ poko, tynetahpyrykõ poko roropa, Ritonõpo nenyokyhpyry omĩry zae toehse exiryke.

Sero nase Jezu esehpatopõpyry poko

²¹Pake, “Jezume esehpako,” tykase Ritonõpo nenyokyhpyry Maria a, emũkuapitopyra ro ahtao. Morara exiryke 8me tõmehse ahtao tosehapse Jezume, esehpapotopõpyryae ro. Jaĩ potapihpyry tysahkapose jũmane a tytamurukõ omi poe.

Sero nase Jezu ekarotopõpyry poko Ritonõpo a

²²⁻²³Moraramẽ 40me aenurutopõpyry tõmehse ahtao, Jezu tarose jũmane a. Jerusarẽ pona toytose toto typy maro. Jezu tarose enepotohme Ritonõpo maro oturuketomo a Moeze omihpyryae ro. Ynara tymeropose pake Ritonõpo a, “Orutuame tonuruse ahtao, osemazuhme ahtao, umũkurume mã exĩko,” tykase. Morara exiryke Jezu tarose Jerusarẽ pona, ekarotohme Ritonõpo a, imaro oturutoh taka, “Mose omũkurume nase,” katohme eya. ²⁴Naeroro asakoro utukuimo tarose eya xine tynekarorykõme Ritonõpo a, Ritonõpo nymeropohpyry omipona toehtohkõme. Ynara tymeropose Ritonõpo a pake, “Orutua osemazupu

(Ruk 2.16)

tonuruse ahtao, oeky ekaroko ymaro oturukety a, ekarotohme ya, asakoro utukuimo. Arypyra ahtao, imepŷ utukuimo panō ekaroko,” tykase pake.

Sero nase Ximeão oturutopōpyry poko

²⁵Moroto kynexine orutua Jerusarē po. Mokyro esety Ximeão. Ritonōpo zuzenu imaro kynexine. Kure ynororo, Ritonōpo omipona roropa. Izyraeu tō pynanohne eraximāko kynexine, Kyrixtu eraximāko, Izyraeu tō kurākary enery se toexiryke orihpyra ro tahtao. ²⁶Pake ro ynara tykase Ritonōpo zuzenu

eya, “Orihpyra mase aporo. Ynymenekahpyry enêko mase aporo, Kyrixtu enêko. Imeïpo orihnôko mase,” tykase eya. Morara katopôpyry tonetupuhse Ximeão a, “Orihpyra ase, Ritonôpo nymenekahpyry onenepyra ro jahtao,” tykase ynororo tukurohtao. ²⁷Mame Ritonôpo zuzenu poe toytose ynororo Ritonôpo maro oturutoh taka. Moroto ynororo ahtao jê tō tooehse. Tumūkuru Jezu tonehse. Moeze omihpyry poe tynekarory ekarose toytose toto. Mame Jezu tonese eya jê enao. ²⁸Mame tapoise eya. Ynara tykase ynororo Ritonôpo a, —Kure rukukuh Ritonôpo nae.

²⁹⁻³⁰ Seromaroro ômihpyryae ro onenehpohpyry enêko ase rahkene, orihpyra ro jahtao.

Amonohkara mase.

Jenuru ke nymyry onenehpohpyry enêko ase, seropökô pynanohneme.

Morara exiryke tâkye ase.

Torëtyke pyra exi rahkene jorikyry poko.

³¹ Ôsenetupuhstopôpyryae ro mosero tonehpose oya emero tonesême.

³² Tozurê sã exîko mã mose.

Juteutökara amorepâko roropa mana zae toto osenetupuhtohme, kure toto ehtohme roropa.

Izyraeu tō roropa imehxo tyrîko toh mana, tykase Ximeão Ritonôpo a.

³³Mame morara kary etaryke tyya xine tōsenuruhkase toto, Joze jê maro. ³⁴⁻³⁵Moraramẽ ynara tykase Ximeão,

—Papa kapuaono, kure rokê moxiã tyriko, tykase ynororo. Mame ynara tykase ynororo Maria a,

—Pake mose poeto tymenekase Ritonôpo a. Yrome tuhkākō Izyraeu tō ise pyra exîko toh mana ipunaka. Naeroro toto enahkapōko Ritonôpo mana. Imeïpo omoro roropa atasamāko mase. Okurohtao jetū exîko mase tapema ke tuohpyry samo, tykase Ximeão Maria a. —Yrome tuhkākō ise exîko mã toto. Tâkye exîko mã toto ipoko. Mose pokoino toemynyhmatohkō toh mana, tykase Ximeão Maria a.

Ana ehtopôpyry poko sero

³⁶Moroto roropa toehse kunumiximano, esety Ana, Panueu êxihpyry. Azee parÿpyry roropa kynexine. Ritonôpo omiry ekaroneme roropa kynexine. Pytÿpome roropa ynororo. Apitoryme tyniotase. Yrome 7me jeimamyry toehse ahtao toorihse inio. ³⁷Mame 84me ikonopory taropose eya. Ritonôpo maro oturutoh onurumekara toehse, saereme, koko, enara. Kure Ritonôpo tyrise eya. Amotyryae rokê otuhnôko roropa kynexine tōtururuke Ritonôpo maro. ³⁸Moraramẽ toeporehkase ynororo. Moroto poeto tonese eya jê maro,

—Kure rukukuh na Ritonôpo, tykase ynororo. Poeto poko tōturuse roropa ynororo Jerusarêpökô pynanohne eraximananō netaryme.

Nazare pona aytotopōpyry poko sero

³⁹Moromeīpo tōtyhkaxīpo xine toytose ropa toto tosaka xine, Ritonōpo nymeropohpyry poe tynekarohpyrykō ekaroxīpo. Toytose ropa toto Nazare pona, Karirea rānaka ropa. ⁴⁰Mame imūkuru tuātase, tomesetase roropa. Jamihme roropa toehse ynororo. Tutuarōtase roropa. Otupipyra toehse. Ritonōpo tymaro exiryke, kure tyrise eya.

Jezu ehtopōpyry sero Ritonōpo maro oturutoh tao

⁴¹Mame jeimamyry punero Maria tō ytosene Jerusarē pona, Paxikoa otuhtopōpo ritohme tyia xine. (Paxikoa kary Ejitu poe Izyraeu tō oehtopōpyry poko wenikehpyra ehtoh poko.) ⁴²Mame 12me tyeimāse ahtao tyse maro toytose Jezu Jerusarē pona, otuhtopōpo ritohme ropa tyia xine. Ytosene toto. ⁴³Moraramē otuhtopōpo riry poko tōtyhkase tahtao xine toytose ropa toto, tosaka xine. Jezu rokē tamoreme tōxinomopose moroto Jerusarē po. Tuario pyra jē tō kynexine. ⁴⁴Tumūkuru toytose ropa tyekyry maro tokarose repe. Moraramē kokonie pukuro Jezu tupise jē tomo a repe jekyry to htao repe. Yrome arypyra kynexine. ⁴⁵Mame onenepyra tokurehse toexirykōke, toeramase ropa toto mya roropa zupise Jerusarē pona ropa. ⁴⁶Mame oseruao tōmehse moroto zupiry poko rokene. Mame tonese ropa eya xine Ritonōpo maro oturutoh tao. Amorepatōkō maro typorohse ynororo. Aomirykō etāko roropa kynexine. Eya xine oturupōko roropa kynexine. ⁴⁷Moraramē mokaro Jezu omiry etahpōkō tōsenuruhkase toto ipoko, tuaro Jezu exiryke, otupipyra autururuke. ⁴⁸Jē roropa tynio maro tōsenuruhkase toto Jezu eneryke ropa. To! tykase toto. Mame ynara tykase jē eya, —Aimo, oty katohme yna a motupipoase? Kupiasehxo reh omy mahro. Ynanoserepyasehxo reh opoko, oupiry poko, tykase jeny eya.

⁴⁹Mame tyse tozuhse eya. Ynara tykase,

—Aja, oty katohme kupiatohse? Papa maro oturutoh tao se jexiryke ytopyry exiase, jotururu se jexiryke taro, tykase Jezu. ⁵⁰Yrome aomiry onenetupuhpyra toto jeny tynio maro.

⁵¹Morotoino Jezu toytose ropa imaro xine Nazare pona. Mame tyse tō omiry tymoise rahkē eya. Moraramē tumūkuru omiry jūme tukurākase tukurohtaka jeny a. ⁵²Moraramē Jezu tuātase rahkene. Jamihme toehse. Tutuarōtase. Ritonōpo zamaro toehse. Ahno roropa zamaro toehse. Kure Ritonōpo a, kure imehnomo a roropa. Enara.

João omihpyry sero

(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Jo 1.19-28)

3 ¹⁻²Mame Ritonōpo tōturuse João a, Zakaria mūkuru a, ahno esao pyra ynororo ahtao.

—Jomiry ekaroko zuaro pyra exiketomo a, tykase Ritonōpo eya.

Morara tykase Ritonôpo João a Tiperiu Seza Romapôkô tuisaryme ahtao, 15me tyeimâkapose eya tuisa konôtome. Morarama ahtao ro Pirato roropa Juteu tō tuisaryme toehse. Te, Erote roropa Karireapôkô tuisaryme kynexine. Te, irui Firipe Itureapôkô tuisaryme roropa toehse, Tarakonitepôkô tuisaryme roropa, enara. Te, Risanía Apirene tō tuisaryme roropa kynexine. Te, Anasa, Kaipa maro Ritonôpo maro oturuketō tuisaryme roropa toehse toto. Morara toehse ahtao Ritonôpo omiry totase João a. ³Mame Joatão poro toytotose João, kokoro rokē oturuse ahno tō maro. Ynara tykase ynororo, —Oorypyrykō irumekatoko oēpurihkatohkōme. Oorypyrykō turumekase oya xine ahtao okorokatorýko Ritonôpo mana, tykase João toytotoryhtao Joatão poro. ⁴Izaja ekepyry nymerohpyryae ro João toehse. Pake Ritonôpo poe urutōme Izaja. Ynara tymerose eya João poko pake Ritonôpo omiry me typapē pokona, “Oporo mokyro oturūko mana, ahno esao pyra.

Ynara āko mana,
 ‘Kuesēkō oehsasaka mana.
 Naeroro topohme osema tyritoko.
 Esemahtotoko.

⁵Jakanamā apurutoko osepune ehtohme,
 ypy tōkehko inonōtotoko roropa osepune ehtohme.
 Ijome exikety osema ahtao topohme tyritoko.

Osema akorokapý akorokatoko roropa osepune osema ehtohme.

⁶Morarama kypyno xine Ritonôpo ehtoh enēko imehnō mana,
 Ritonôpo nymenekahpyry enēko, kypynanohnekomō,’ āko mana,”
 me tymerose Izaja ekepyry a pake.

⁷Morarama tuhkākō toytose João a osēpurihkapose. Yrome ynara tykase João eya xine,

—Iirypyryme matose. Oty katohme Ritonôpo zuno pyra matou?
 Oorypyrykō onurumekara ro matose. Ritonôpo ozehno xine ro mana.
 Awānohtorýko mana. ⁸Oorypyrykō irumekatoko. Kure ehtoko, iirypyryme pyra, oorypyrykō turumekase oya xine exiry waro imehnō ehtohme. Ynara kara ehtoko roropa, “Tuisamehxo Aparão ekepyry kynexine. Naeroro kuānohpyra xine Ritonôpo mana, Aparão pakomotyāme kuexirykōke,” kara ehtoko. Ynara āko ase oya xine, Aparão pakomotyāme senohne topu tōkehko riry waro Ritonôpo mana. Ise tahtao tyriry, tykase João eya xine. ⁹—Wewe sã matose toperē samo. Tomeseke ehtoko. Imepý oehnōko mana, wywy ke wewe mity poro akohtohme, eperytara ahtao, apoto htaka ipahtohme, tykase eya xine. —Moro saaro tōmipona pyra awahtao xine awānohtorýko Ritonôpo mana, seromaroro, wewe toperēkara sã awahtao xine, tykase João eya xine.

¹⁰Morara kary etaryke tyya xine ynara tykase toh eya,
 —Morara ahtao oty poko ynanah yna onuānohpyra Ritonôpo ehtohme?
 tykase toto tōturupose.

¹¹Ynara tykase João eya xine,

—Imehnõ pyno ehtoko. Asakoro oupõkõ ahtao, toiro ekarotoko aypyra exiketomo a. Anapyrykõ roropa apiakatoko tynahkãkara napyryme, tykase eya xine.

¹²Moraramẽ kowenu tinerũ poko erohketõ tooehse roropa João a tõšepurihkapotohkõme repe. Ynara tykase toto, tõturupose eya,

—Yna ke? otara ãkohxo ynanah yna rypyry rumekary waro oehtohme? tykase toto.

¹³Mame ynara tykase João eya xine,

—Ynara rokẽ ehtoko, zae rokẽ tineru apoitoko kowenu tinerũme. Onymotyẽkara ehtoko. Aomipona ehtoko, tykase eya xine.

¹⁴Mame soutatu tõ tõturupose roropa eya. Ynara tykase toto,

—Yna ke? Otara ãko ynanah rorohpa? tykase toto. Ynara tykase João eya xine,

—Amarokomo? Ynara rokẽ ehtoko. Imehnõ onyryhmara ehtoko. Ajohpe pyra ehtoko imehnõ hxiroyhtao roropa oya xine. Osetaehkara ehtoko oerohtamitukõ apoitoh poko oya xine, tykase eya xine.

¹⁵Mame Ritonõpo poe typynanohnekõ eraximãko toh kynexine. Naeroro João omiry etaryke tyya xine tõsenetupuhpitose toto João poko.

—Otarãme Ritonõpo nymenekahpyry mose kypynanohnekõme, tykase toto João poko repe. ¹⁶Naeroro ynara tykase João eya xine,

—Aypyra, ywy kara, nakuaka rokẽ oẽpurihkatorỹko ase. Yrome imepỹ oehnõko mana ymotye kuhse exikety. Tuisamehxo mokyro exiryke isãtajã onymyhpokara ase, ihxike jexiryke, ymotye aexiryke. Mame Ritonõpo zuzenu kurã ekarõko oya xine mana. Otuarimapotorỹko mana zae oehtohkõme.

¹⁷Arexĩ tõkehko tohmane sã Ritonõpo mana. Arexĩ kurã kurãkãko esẽ mana tytapyĩ taka. Ipihpyrỹpyry pahnõko mana apoto htaka. Moro saaro Ritonõpo kuapiakatorỹko mana. Tõmipona exiketõ menekãko mana tõmipona pyra exiketoh tae, tõmipona exiketõ jũme tymaro ehtohme. Yrome tõmipona pyra exiketõ pahnõko mana, apoto htaka, ezeypy htaka, tykase João eya xine.

¹⁸Mame orẽpyra João tõturuse toto maro. Omi kurã tokarose eya xine, tyrypyrykõ rumekatohme eya xine. ¹⁹Imeĩpo João tõmapose Erote a ãpuruhyry taka. Mokyro kynexine Karireapõkõ tuisaryme. Ynara kakehyra João ehse eya, “Orui pyty poko pyra exiko,” kakehyra, turui pyty poko aexiryke. Mokyro nohpo esety kynexine Erotia. Moro rokẽ kara poko kynexine tyrypyry imepỹ poko roropa kynexine. ²⁰Moraramẽ tyekĩtapãse Erote tyhxirose toexiryke João a. Tyrypyry tymotyẽkase eya ãpuruhyry taka João tõmapose exiryke tyya.

Jezu ãpurihkatopõpyry poko

(Mat 3.13-17; Mak 1.9-11)

²¹Mame ahno tõ tõpurihkakehse ahtao João a, Jezu roropa tõpurihkase eya. Moromeĩpo Tummy maro autururuhtao kapu toepiakase.

²²Morotoino Ritonõpo zuzenu tyhtose Jezu pona. Utukuimo panõ tõsenepose. Morotoino kapu poe ynara tykase Ritonõpo,

—Umūkurume nymyry mase, opyno ase ipunaka. Tākye ase opoko, tykase kaino.

Sero nase Jezu ekyry tō ekepyā poko

(Mat 1.1-17)

²³Morarame 30me tyeimāse ahtao toerohpitose Jezu, imehnō amorepary poko. Joze mūkurume tokarose ynororo imehnomo a repe.

Joze mokyro Eri mūkuru.

²⁴Eri mokyro Matate mūkuru.

Matate mokyro Rewi mūkuru.

Rewimokyro Mauki mūkuru.

Mauki mokyro Janai mūkuru.

Janai mokyro Joze mūkuru.

²⁵Joze mokyro Matatia mūkuru.

Matatia mokyro Amoxi mūkuru.

Amoxi mokyro Naū mūkuru.

Naū mokyro Exiri mūkuru.

Exiri mokyro Nakai mūkuru.

²⁶Nakai mokyro Maate mūkuru.

Maate mokyro Matatia mūkuru.

Matatia mokyro Semei mūkuru.

Semei mokyro Joze mūkuru.

Joze mokyro Jota mūkuru.

²⁷Jota mokyro Joanā mūkuru.

Joanā mokyro Reza mūkuru.

Reza mokyro Zoropapeu mūkuru.

Zoropapeu mokyro Saratieu mūkuru.

Saratieu mokyro Neri mūkuru.

²⁸Neri mokyro Meuki mūkuru.

Meuki mokyro Ati mūkuru.

Ati mokyro Kozā mūkuru.

Kozā mokyro Eumatāo mūkuru.

Eumatāo mokyro Ere mūkuru.

²⁹Ere mokyro Jozue mūkuru.

Jozue mokyro Erieze mūkuru.

Erieze mokyro Jorĩ mūkuru.

Jorĩ mokyro Matate mūkuru.

Matate mokyro Rewi mūkuru.

³⁰Rewi mokyro Ximeão mūkuru.

Ximeão mokyro Juta mūkuru.

Juta mokyro Joze mūkuru.

Joze mokyro Jonā mūkuru.

- Jonã mokyro Eriakĩ mūkuru.
31 Eriakĩ mokyro Merea mūkuru.
Merea mokyro Mena mūkuru.
Mena mokyro Matata mūkuru.
Matata mokyro Natã mūkuru.
Natã mokyro Tawi mūkuru.
32 Tawi mokyro Jese mūkuru.
Jese mokyro Opete mūkuru.
Opete mokyro Poaze mūkuru.
Poaze mokyro Sara mūkuru.
Sara mokyro Nasõ mūkuru.
33 Nasõ mokyro Aminatape mūkuru.
Aminatape mokyro Atimĩ mūkuru.
Atimĩ mokyro Ani mūkuru.
Ani mokyro Ezerõ mūkuru.
Ezerõ mokyro Pereze mūkuru.
Pereze mokyro Juta mūkuru.
34 Juta mokyro Jako mūkuru.
Jako mokyro Izake mūkuru.
Izake mokyro Aparão mūkuru.
Aparão mokyro Tera mūkuru.
Tera mokyro Nakoa mūkuru.
35 Nakoa mokyro Seruke mūkuru.
Seruke mokyro Rakau mūkuru.
Rakau mokyro Pareke mūkuru.
Pareke mokyro Epea mūkuru.
Epea mokyro Sara mūkuru.
36 Sara mokyro Kainã mūkuru.
Kainã mokyro Apaxati mūkuru.
Apaxati mokyro Sem mūkuru.
Sem mokyro Noe mūkuru.
Noe mokyro Rameke mūkuru.
37 Rameke mokyro Metuzarẽ mūkuru.
Metuzarẽ mokyro Enoke mūkuru.
Enoke mokyro Jarete mūkuru.
Jarete mokyro Marareu mūkuru.
Marareu mokyro Kainã mūkuru.
38 Kainã mokyro Enoxĩ mūkuru.
Enoxĩ mokyro Sete mūkuru.
Sete mokyro Atão mūkuru.
Atão mokyro Ritonõpo mūkuru.

Sero nase Jezu kuhtopõpyry poko joroko tamuru a
(*Mat 4.1-11; Mak 1.12-13*)

4 ¹Mame Jezu maro Ritonõpo zuzenu kynexine yronymyryme. Ijamitunuru imaro kynexine. Jezu tarose eya ahno esaka pyra Joatão mōpozakoxi. ²Moroto Jezu tukuhpitose joroko tamuru a. 40me ãmepýry taropose iirypyryme aehtohme repe. Otuhpyra roropa Jezu toehse. Morarame 40me tõmehse ahtao, tomitapãse ynororo.

³Mame ynara tykase joroko tamuru eya,
—Ritonõpo mükurume awahtao, senohne topu anyhtanohpoko ourume, tykase eya.

⁴Mame Jezu a tozuhse. Ynara tykase eya,
—Arypyra. Ynara tymerose Ritonõpo omiryne, “Wyi enapyryhtao rokẽ isene exizomopyra kuzenukõ mana. Yrome Ritonõpo omipona kuahtao xine orihzomopõme exĩko sytatose,” ãko Ritonõpo omiry, tykase Jezu eya.

⁵Morotoino joroko tamuru a tarose ynororo ypy pona. Moro poe ahno tõ emero axĩ tonepose eya, pata tõkehko roropa tonepose eya. Ynara tykase eya,

⁶—Eneko ke. Moxiã emero opoetoryme ekarõko ase pata tõkehko maro, tykase. —Ykyryry sero kehko repe ya ekarotyamo. Yrome ise exiketomo a ekarory se jahtao ekarõko ase. ⁷Morara exiryke emero ekarõko ase oya opoetoryme toto ehtohme, oesekumuru po typorohse awahtao jẽpataka, “Kure mase, imehxo mase,” katohme ya, tykase eya joroko tamuru ajohpe rokene.

⁸Morarame ynara tykase Jezu eya,
—Arypyra. Ynara ãko Ritonõpo omiry, “Oesẽkõ rokẽ eahmatoko, Ritonõpo. Aomipona rokẽ ehtoko roropa,” ãko Ritonõpo omiry, tykase Jezu joroko tamuru a.

⁹Morotoino Jerusarẽ pona tarose ropa Jezu eya. Morotona Ritonõpo maro oturutoh pona tarose eya, kaetokõ pona, tapyi mypatarãnaka. Ynara tykase ynororo eya,

—Ritonõpo mükurume awahtao, sero poe epukako nono pona. ¹⁰Ynara tymerose exiryke Ritonõpo omiryne, “Tynenyohtyã aropõko Ritonõpo mana oewomatohme,” me tymerose. ¹¹Ynara roropa, “Tomarykõ ke ãpoiko toto opupuru osetapara ehtohme topu pona,” me tymerose roropa, tykase joroko tamuru Jezu a.

¹²Morarame Jezu a tozuhse. Ynara tykase,
—Arypyra. Ynara ãko Ritonõpo omiry, “Oesẽkõme Ritonõpo exiryke onukuhpyra ehtoko ipunaka,” ãko, tykase Jezu eya.

¹³Mame tokurehse joroko tamuru Jezu kukuru poko. Iirypyryme onyripyra tokurehse ynororo. Mame toytose rokẽ aporo.

Jezu a imehnō amorepapatotopōpyry sero Karirea po
(Mat 4.12-17; Mak 1.14-15)

¹⁴Morotoino toytose ropa Jezu Karirea rānaka ropa. Imaro Ritonōpo zuzenu jamitunuru kynexine. Morarame Jezu poko tokātose Karireapōkomo a pata tō punero, imehnō kurākatopōpyry poko eya.

¹⁵Jutea tō atamorepatoh tao tamorepase toto eya.

—To! Kure rukukuh mose amorepato nahe? tykase toto, Jezu etananō emero.

Jezu ehtopōpyry poko Nazare po
(Mat 13.53-58; Mak 6.1-6)

¹⁶Morotoino Nazare pona toytose ropa Jezu, tuātatopōpyry pona ropa. Mame oserematohae toytose ynororo atamorepatoh taka. Torēnase ytose ynororo moro taka. Mame moro tao xikihme toehse Jezu Ritonōpo omiry sekerematohme imehnō netaryme. ¹⁷Mame Izaja nymerohpyry tokarose imepyry a isekerematohme eya. Mame pape typiaposse eya ahtao, tynymenakahpyry tysekeremase eya, ynara tykase,

¹⁸“Kuesēkō Ritonōpo zuzenu ymaro mana,

tymenekase jexiryke eya imehnō amorepaneme,
 etuarimaketō amorepaneme, tōmiry kurā poko.

‘Totapuruhmakase ropa matose,’ kase tonehpose ywy
 āpuruhpyrytaōkō sā exiketomo a.

‘Tonure ropa matose,’ kase tonehpose roropa ywy tonurākara a.

Ataasanumaketō osanumakehpose ropa tooehse ywy.

¹⁹Tonehpose roropa ywy ynara kase ipoetory tomo a, ‘Seroae
 opynanohtorỹko Ritonōpo mana,’”

tykase Jezu, Izaja nymerohpyry tysekeremase eya.

²⁰Morotoino pape totapuruse ropa eya isekeremaxīpo. Mame tokarose ropa orutua a, atamorepatoh erase akorehmane a. Mame typorohse ropa ynororo kohrame. Mame tonese eya xine tỹme. ²¹Mame tōturupitose eya xine. Ynara tykase,

—Seromaroro sero nysekeremahpyry ypoko kynako. Onetahpyrykō morararo ypoko kynako, tykase Jezu eya xine.

²²Mame tōsenuruhkase toto,

—To! Mose nysekeremahpyry hxo reh kure kynako, tykase. Imehnō roropa ynara tykase,

—Joze mūkuruhxo tā mosero roropa, tykase toto.

²³Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Ynara katopōpyryae ro matose ynara āko ya, “Opi warōme awahtao āmoreme osepinoḥko,” katopōpyryae ro, morara āko matose ya. “Kapanāi po Ritonōpo jamitunuru tonepose oya imehnō neneryme. Moro sā tyriko taro, oesary nymyry po,” āko roropa matose ya, tykase Jezu eya xine.

²⁴—Yrome ynara āko ase oya xine, urutōkō eahmāko imehnō mā repe. Yrome esarypōkō mā oneahmara mā toto. (Ritonōpo omiry ekarone omiry etary se pyra imarōkō mana.) ²⁵Etatoko pahne, zae rokē ynara āko ase oya xine. Pake Eria maro tuhke pytŷpo tō kynexine Izyraeu tomo, konopo oehpyra toehse ahtao. Oseruao jeimamyry motye taropose konopo oehpyra. Moromeīpo tŷkyryneke pyra toehse toto Izyraeu tō esary po. Tuhke pytŷpo tō toetuarimase. ²⁶Yrome eya xine Eria onenyohpyra Ritonōpo kynexine. Imepŷ pytŷpo a rokē tonyohse, Saretapono a rokē tonyohse ynororo Ritonōpo a, akorehmase. Juteukara a tonyohse ynororo Xitō rānaōpono a. ²⁷Mame tuhke roropa ipū imotatyā moroto Izyraeu tomo Eriseu maro. Yrome toto onukurākara tokurehse Eriseu. Naamā rokē tukurākase eya. Xiriapō roropa mokyro kynexine juteukara, tykase Jezu eya xine.

²⁸Morarama morara kary etaryke tyya xine tyekītapāse toto, atamorepatohāōkomo. ²⁹Towōse roropa toto. Jezu tapoise eya xine. Tarose roropa pata poe eya xine kaetoko exikety jakanamāka Jezu ematohme repe tyya xine. Japery epoe kynexine pata. Moro poe Jezu emapory se toh kynexine repe. ³⁰Yrome imoihmākō rātakuroko toytose ropa Jezu. Mame toytose ropa rahkene. Enara.

Jorokohpā kurākatopŷpyry ropa poko
(Mak 1.21-28)

³¹Morotoino Kapanau pona toytose Jezu, Karirea rānaka. Moroto ahno tamorepase eya oserematohae rokene. ³²Mame tōsenuruhkase toto Jezu omiry etaryke tyya xine. Orēpyra tamorepase toexirykōke eya.

—Zae mose omiry, tykase toto. ³³Moro tao atamorepatoh tao jorokohpe exikety kynexine. Tykohkohtase ynororo opore, jorokohpe toexiryke.

³⁴—Jezu Nazarepono, oty se hma yna a? Oty kase moehno? Yna enahkapose? Yna irumekako. Awaro ase. Ritonōpo mūkurume oexiry waro ase. Inenehpohpyry kurā mase, tykase jorokohpā Jezu a.

³⁵Mame ynara tykase Jezu joroko a,

—Mynyhme rokē exiko. Mose ae otūtako ropa, tykase eya. Mame mokyro jorokohpā tomapose joroko a nono pona repe. Yrome onyryhmara. Moromeīpo tutūtase ropa rahkene mokyro ae. Morarama toekurākase ropa.

³⁶Mame tōsenuruhkase toto, morotaōkō emero. Ynara tykase toto oseya,

—Otāto puhko keh mose omiry nae? Joroko tō tūtanohpōko ropa nae, tōmiry ke rokene. Orēpyra toexiryke, aomiry jamihme nase, tykase toto. ³⁷Mame Jezu tokātose eya xine pata tō punero, Karirea zomye, enara.

(Ruk 4.29)

**Sero nase kurākōkara kurākatopōpyry ropa poko Jezu a
(Mat 8.14-17; Mak 1.29-34)**

³⁸Morotoino atamorepatoh tae toytose ropa Jezu Ximāo tapyī taka. Ximāo merenoty oxirohnōko kynexine itamurume. Mokyro kure pyra exiry tokarose Jezu a imarōkomo a.

—Mokyro ikurākako ropa, tykase toto. ³⁹Mame Jezu toytose mokyro enese. Mame tōmiry ke oxirohno tymynyhpākapose ropa eya. Axī towōse ropa ynororo tōxirohkehse ropa toexiryke. Mame tautuhmase ropa Jezu tomo kuranōpokara a.

⁴⁰Morarama kokonie pukuro imehnomo a tope tō tonehse, kurākōkara tonehse ikurākatohme ropa Jezu a. Mame tomary tyrise toto pona ahtao,

emero tukurākase ropa toto eya. ⁴¹Joroko tō roropa tutūtanohipose ropa eya mokaro ae. Mame joroko tō tykohtase tutūtarykōme. Ynara tykase toto,

—Ritonōpo mūkurume mase, tykase toto. Jezu waro toto, Ritonōpo nymenekahpyryme. Morara exiryke tymynyhpākaposē toto Jezu a Ritonōpo mūkurume toehto ekarory se pyra eya xine toexiryke.

Sero Jezu enetupuhstopōpyry Juteapōkomo a

(Mak 1.35-39)

⁴²Mame ĕmepyryme pata poe Jezu toytose toiroro toehtoime tapyi pyra exikety pona. Moraramē ahno tomo a tupise ynororo. Mame toporyse ropa tyya xine ahtao, turumekarykō se pyra toh kynexine Jezu a. ⁴³Yrome ynara tykase Jezu eya xine,

—Ritonōpo omiry kurā poko imehnō patapōkō amorepary se ase, tuisame aehtoh poko. Morara kase Ritonōpo jenehpōase, tykase Jezu eya xine.

⁴⁴Naeroro pata tō poro toytose ynororo imehnō amorepase, toto atamorepatohtonō takuroko. Jutea nonory poro toytose ynororo, enara.

Jezu a typoetory eahmatopōpyry tymaro toto ehtohme

(Mat 4.18-22; Mak 1.16-20)

5 ¹Moraramē Kenezare ikuhpo esety kynexine. Moro ehpio Jezu kynexine, imehnō amorepāko Ritonōpo omiry poko. Ahno tuhke kynexine. Epuropurohmāko toh kynexine, Jezu omiry etary se toexirykōke. ²Mame asakoro kanawa tonese eya nakuatao tymyhse. Tykānarykō tynomose kana anŷnanomo a. Tarāpa kurikāko toh kynexine.

³Moraramē kanawaka tōtyrise Jezu, Ximāo kānary aka,

—Kanawa isyryhmako pitiko irānakahme samo, tykase Jezu Ximāo a. Mame typorohse ynororo kanawao. Mame ahno tō tamorepase eya kanawao tahtao.

⁴Mame tamorepakehse tyya ahtao ynara tykase Ximāo a,

—Kanawa isyryhmakohme sā irānaka kana anŷtohme, tykase ynororo eya. Mame tsysryhmase irānaka. Mame,

—Atarāpākō ematoko kana anŷtohme, tykase ropa Jezu eya.

⁵Mame ynara tykase Ximāo eya,

—Ŷ toerohse yna itamurume repe. Kana anŷse yna nēmehno repe. Yrome ananŷpyra yna nekurehno, tykase ynororo eya. —Yrome omorohko. Ōmi poe tarāpa emāko ropa ase, tykase Ximāo eya. ⁶Moraramē tarāpa tō tomase ropa eya xine. Kuhxo, tuhke kana tapoise. Tarāpa kararahpōise rokē toehse, tuhke kana exiryke. ⁷Morara exiryke imepŷ tykohmase, kanawa enehtoime eya xine kanawa pehme exiryke. Mame kanawa tonehse rahkene. Asakoro typehkase kehko kana ke eya xine. Neryŷse rokē toehse toto, kanawa tō pehme exiryke.

⁸Yrome moro eneryke Ximāo Peturu a tosekumuru po typorohse ynororo Jezu ĕpataka imehxo Jezu enetuputyryke tyya. Ynara tykase ynororo Jezu a,

—Tamuxi, amekehme sā exiko ypoko. Popyra ase, iirypyryme, tykase ynororo.

⁹Tōsenuruhkase toto tuhke kana eneryke tyya xine. ¹⁰Morararo Ximão marōkomo, Tiaku tomo João maro, atakorōmākomo, Zepeteu poenomo. Mokaro tōsenuruhkase roropa. Mame ynara tykase Jezu Ximão a,
—Enaromyra exiko. Seromaroro kana poko oerohtoh rumekāko mase. Taroino jomiry ekarory poko rokē erohnōko mase. Imehnō ahno akorehmāko mase Ritonōpo poko toto osenetupuhtohme, tykase Jezu eya.
—Ỹ, tykase Ximão.

¹¹Morarama tykānarykō tyryhkase eya xine ehpikoxi ropa. Emero tynomose eya xine, Jezu maro toytotohkōme.

Ipū imotahpyry kurākatopōpyry ropa poko Jezu a
(*Mat 8.1-4; Mak 1.40-45*)

¹²Morarama pata pona tooehse Jezu. Moroto ipū imotahpyry kynexine. Morarama Jezu eneryhtao tōpatapoe toehse ynororo Jezu ēpataka. Ynara tykase ynororo Jezu a,

—Tamuxi, ajohpāme sã ukurākary se awahtao kukurākako ropa, tykase.

¹³Mame Jezu a tomary tyrise epona. Ynara tykase eya,

—Ỹ, okurākary se ase. Tukurākase ropa mase, tykase eya Jezu. Morara kaxīpo sã rokē toekurākase ropa ynororo ipū imotahpyry. ¹⁴Mame ynara tykase Jezu eya,

—Osekātopyra ke exiko. Okurākatopōpyry ropa onekaropyra exiko imehnomo a. Topohme rokē ytoke Ritonōpo maro oturutoh taka. Osenepota Ritonōpo maro oturukety a, okurākatopōpyry ropa enetohme eya. Morotoino onekarory ekarota eya, Moeze nymerohpyry omi poe, imehnō tuarōtatohme okurākatopōpyry ropa poko, tykase Jezu eya.

¹⁵Yrome Jezu poko totase toto a moropōkō punero. Mame tuhke ahno tooehse eya aomiry etase. Tuhke roropa kurākōkara tooehse ekurākapose ropa eya. ¹⁶Morarama ytosene Jezu ahno esaka pyra, Tummy maro oturuse toiroro.

Pakaihkapỹ kurākatopōpyry ropa poko Jezu a
(*Mat 9.1-8; Mak 2.1-12*)

¹⁷Morarama tyorō ěmepyrayae ahno amorepāko Jezu kynexine. Parixeu tō roropa moroto kynexine typorohse, Moeze nymerohpyry poko amorepatōkō maro. Imepỹpōkō kynexine mokaro, Karirea rānaōpōkomo, Jutea rānaōpōkō roropa, Jerusarēpōkō roropa. Ynara toh kynexine. Morotohno toh tōximōse kynexine. Ritonōpo jamitunuru Jezu maro kynexine. Naeroro kurākōkara kurākaneme kynexine. ¹⁸Morarama pakaihkapỹ tonehse imehnomo a otuato tapo. Tapyi taka kurākara arory se toh kynexine Jezu ēpataka repe. ¹⁹Yrome omōsaromepyra toh kynexine ahno tuhke exiryke. Tapyi mypatarānaka rokē tōnuhse toto. Kurākara roropa taunuhmase eya xine. Morarama tapyi mypatarānao typiapose eya xine Jezu etonie. Mame otuato tapo ro tonyhtose kurākara rahkene eya xine, ahno rānaka, Jezu ēpataka. ²⁰Ynara Jezu tuaro toehse,

—Moxiã juaro, Papa mûkurume jexiry enetupuhnôko mã toto, tykase tyya rokene. Ritonôpo mûkurume aexiry tonetupuhse eya xine. Moro eneryke tyya, ynara tykase Jezu kurākara a,

—Aimo, oorypyry korokāko ase, tykase eya.

²¹Yrome morara kary etaryke tyya xine ynara tykase Moeze nymerohpyry poko amorepatôkomo, parixeu tō maro,

—Onokyhxo keh mosero Ritonôpo poenohnôko. Imepỹ rypyry korokasaromepyra sytatose ahnome rokẽ kuexirykôke. Ritonôpo poenohnôko mana, tykase. —Ritonôpo rokẽ ahno rypyry korokary waro mana, tykase toto osey a rokene.

²²Mame aosenetupuhtohkō waro Jezu kynexine. Ynara tykase eya xine,

—Oty katohme ykerekere māko matou okurohtao xine? ²³Oty kary tupime hkopyra oya xine nahe? Ynara kary, “Oorypyry tykorokase mana,” kary te, ynara kary roropa, “Owōko, xikihxikihme ytoytoko,” kary roropa. Oty kary tupime pyra oya xine nahe? ²⁴Asakororo tupime pyra ya. Ahno rypyry korokary waro ase Ritonôpo poe Kapu ae Ayhtohpyryme jexiryke. Moro poko otuarôtanohtorỹko ase, tykase Jezu eya xine. Mame ynara tykase Jezu ytoytopyny a,

—Owōko. Oetueh anỹko. Atapyĩ taka ytoko ropa, tykase Jezu eya.

²⁵Mame axĩ towōse ropa ytoytopynỹpo oximōmākō neneryme. Mame totueh tanỹse eya, tytapyĩ taka toytotohme ropa.

—Kure nymyry mase Ritonôpo, tykase ynororo toytoryme ropa.

²⁶Mame morotōkō tōsenuruhkase.

—To! Mosero panō onenepitopyra reh sytatose, tykase toto. Enaromỹke toh toehse.

—Kure nymyry mase Ritonôpo, tykase roropa toto. —Ritonôpo jamitunuru kurā senetou seromaroro, tykase toto.

Typoetoryme Rewi eahmatopōpyry poko Jezu a

(Mat 9.9-13; Mak 2.13-17)

²⁷Morotoino toytose ropa Jezu. Mame kowenu tinerũ apoine tonese eya. Mokyro esety kynexine Rewi. Tineru apoitohtao kynexine kohrame. Morarame ynara tykase Jezu eya,

—Ymaro eropa, tykase Jezu. ²⁸Morara kary etaryke tyya towōse Rewi. Emero tynomose eya jũme Jezu maro toytotohme.

²⁹Morarame tytapyĩ tao otuhtoh konōto tyripose Rewi a Jezu otuhtohme. Tuhke kowenu tinerũ apoinanō roropa tooehse otuhse imaro xine. Imehnō roropa morotona tooehse otuhtoh pona. ³⁰Morarame Jezu poetory tō tykerekere mase parixeu tomo a, Moeze nymerohpyry poko amorepatôkomo a roropa. Ynara tykase toto,

—Oty katohme otuhnôko matou eukuru roropa ênôko, kowenu tinerũ apoinanō maro, iirypyrymākō maro? tykase toto.

³¹Yrome Jezu a tozuhse ynaroro. Ynara tykase,

—Kurākō topinopyrykō se pyra mā toto. Kurākōkara rokē topinopyry se mana. ³²Moro saaro tooehse ywy, kurākō eahmase pyra, zae exiketō eahmase pyra. Iirypyrymākō eahmase oepyase, ynara katohme eya xine, “Oorypyrykō irumekatoko,” kase oepyase, tykase Jezu eya xine.

Otuhyra ehtoh poko amorepatoh poko Jezu a

(Mat 9.14-17; Mak 2.18-22)

³³Moromeīpo ynara tykase toto Jezu a ikerekerematohme,

—João poetory Ritonōpo maro otururuhtao otuhyra toto, kurehxo Ritonōpo maro tōturutohkōme. Morararo parixeu poetory tomo otuhyra toto. Otātome opoetory tō rokē emero otuhnōko, eukuru ěnōko? tykase Jezu a toto.

³⁴Morarama Jezu a tozuhse toto, ynara tykase eya xine,

—Ypoetory tō emero otuhnōko tymaro xine jexiryke, tykase. —Ywy pytakety sã rokē ase. Erěnatoh toehse ahtao pytakety epe tō mā tuenikaro rokē otuhnōko, eukuru ěnōko. Tãkye roropa toto, pytakety maro toexirykōke, topekō maro toexirykōke. ³⁵Morarama imeīpo pytakety arōko imehnō mana. Morara ahtao rokē pytakety epe tō mā otuhyra exīko mā toto toemynyhmarykōke. Morararo ypoetory tō tymaro xine pyra jahtao otuhyra mā toto, typoe xine rokene, tykase Jezu eya xine.

³⁶Morarama osenetupuhtoh tokarose eya xine Jezu a. Ynara tykase ynororo,

—Upo kurã onyxihkara sytatose upo pakato pitahmatohme. Upo kurã xihkaryhtao upo pakato pitahmatohme, upo kurã ahnikãko sytatose. Upo pakato pitahmãko sytatose mōpãme rokene. ³⁷Morararo uwa eukuru tyrisenã onyripyra sytatose ě pakato aka. Ě pakato aka uwa eukuru tyrisenã riryhtao, ixihkãko mana eukuru jehnahpyry ke. Mame eukuru ekuãnōko, atahnikãko. Ėtypyry roropa popyra exīko mana. ³⁸Mãpyra eukuru ě tyrisenã aka eukuru tyrisenã tarykase ahtao atahnikara mana. ³⁹Morararo eukuru jehnahpyry ěnanomo. Jehnahpyry ěxīpo eukuru tyrisenã se hkopyra mā toto. “Eukuru pakato kurehxo,” ãko toh mana. (Morararo atamurukō omihpyry se rokē awahtao xine jomiry se pyra matose,) tykase Jezu eya xine.

Oserematoh esĕme Jezu ehtoh poko

(Mat 12.1-8; Mak 2.23-28)

6 ¹Morarama tupito pona toytose Jezu oserematohae, typoetory tō maro. Mame arexi panō typohse ipoetory tomo a. Tamixihse eya xine ihmomikatohme. Tonahse roropa eya xine. ²Yrome ynara tykase parixeu tomo eya xine.

—Oty katohme erohnōko matou? Moeze nymerohpyry omipona pyra matose, “Oserematohae erohyra ehtoko,” katopōpyry omipona pyra matose, tykase toto Jezu a. (Ipihpyry amixikyryhtao erohtoh sã parixeu tomo a kynexine. Morara exiryke Jezu tō popyra sã tokarose eya xine.)

³Morarama Jezu a tozuhse ynaroro,

—Tawi tō ehtopōpyry poko onysekeremara roh matou? Mokyro omise toehse, typoetory tō maro. ⁴Mame Ritonōpo maro oturutoh taka tomōse ynororo typoetory tō maro. Wyi tonese eya xine. Imehnō nekarohpyry kynexine Ritonōpo zurume. Moro onenahpopyra kynexine Moeze omihpyryae ro. Arão pakō zurume rokē kynexine repe. Yrome moro tonahse Tawi tomo a. (Mame moro enahxīpo Tawi tomo a, “Popyra matose,” kara Ritonōpo kynexine eya xine.)

⁵—Ywy ase oserematohe esēme oserematohe rihpōme jexiryke, Kapu ae Ayhtohpyryme jexiryke, tykase Jezu eya xine.

Aosemahmirihmahpyry kurākatopōpyry ropa poko Jezu a
(*Mat 12.9-14; Mak 3.1-6*)

⁶Moraramē imepỹ oserematohae ropa tomōse Jezu atamorepatoh taka imehnō amorepase. Moraramē ahno tooehse Jezu a, apotunuru wino aosemahmirihmahpyry. ⁷Moro tao Moeze nymerohpyry poko amorepatōkō kynexine parixeu tō maro. Ahno kurākary enery se toh kynexine Jezu a oserematohae. “Mokyro popyra mana. Moeze nymerohpyry omipona pyra mana,” kary se toh kynexine. Morara exiryke toraximase eya xine, Jezu hxirotohme tyya xine. ⁸Yrome toto osenetupuhtoh waro Jezu kynexine. Ynara tykase Jezu aosemahmirihmahpyry a,

—Osehko xiaro yna rātaka, tykase eya.

Mame towōse ynororo. Toytose ahno rātaka. ⁹Moraramē ynara tykase Jezu eya xine,

—Kuezuhoto. Oty riry kure kyaa xine oserematohae Moeze nymerohpyry omipona kuahtao xine, ahno kurākary, imehnō ryhmary? Oty riry kure kyaa xine, imehnō poko kuenupunarykomo, imehnō enahkary? tykase Jezu eya xine.

¹⁰Moraramē tỹkakoxi tōsenuhmase Jezu. Ynara tykase ynororo aosemahmirihmahpyry a,

—Oemary enuhmako xiaro, tykase eya.

Moraramē tātaporamase eya. Kure ropa toehse ynororo. ¹¹Mame moro eneryke tyya xine tyekītapāse toto yronymyryme. Tōximōse toto oturutohme Jezu ryhmary poko tyya xine.

12mākō menekatoopōpyry poko Jezu a
(*Mat 10.1-4; Mak 3.13-19*)

¹²Moraramē Jezu toytose ypy pona Tummy maro oturuse. Moroto tōmehse ynororo tōtururu poko Tummy maro, Ritonōpo maro. ¹³Moraramē tōmehse ahtao, tymarōkō tykohmase tyya. Mame 12me tymenekase eya tynenyokyryme.

—Jomi poe ytoytōko matose jomiry ekarose pata tō punero, tykase ynororo eya xine. ¹⁴Mame ynara inymenekatyā kynexine. Ximão, mokyro tosehpase ropa Peturume Jezu a. Zakorō roropa tymenekase Ātare, Tiaku te, João roropa te, Firiye te, Patoromeu roropa tymenekase te, ¹⁵Mateu te, Tome te, Tiaku, Aupeu mūkuru kynexine te, Ximão imepyry, Juteu tō

esary pynoto te. ¹⁶Juta, Tiaku mūkuru ynororo kynexine te, Juta Ixikariote roropa. Jezu ewokaneme kynexine ynororo. Enara tymenekase toto Jezu a.

Ahno amorepatopōpyry poko, ikurākatopōpyry poko
(*Mat 4.23-25*)

¹⁷Moraramē ypy poe tyhtose ropa Jezu 12mākō maro. Mame jakuraramā pona tooehse tahtao totypohse ynororo typoetory tō maro. Imoihme ipoetory tō kynexine. Imehnō roropa tuhke tooehse morotona Jutea nonorypōkomo, Jerusarēpōkō roropa. Tuna konōto ehpiōkō tooehse roropa Tiropōkomo, Xitōpōkomo, enara tooehse toto morotona. ¹⁸Jezu omiry etase tooehse toto. Kurākōkara ekurākapose roropa tooehse toto. Joroko tō nyryhmatyā roropa tooehse ekurākapose roropa. Moraramē tukurākase ropa toto eya. ¹⁹Jezu temuhmary se toh toehse, emero, toekurākapotohkōme eya, ijamitunuru enetuputyryke tyya xine. Mame toekurākase ropa toto. Enara.

Tākye ehtoh poko, emynyhmatoh poko roropa
(*Mat 5.1-12*)

²⁰Moraramē typoetory tō tonese Jezu a. Ynara tykase ynororo eya xine,
—Tākye matose, tymōkomokākara.

Ritonōpo oesēkōme enetuputyryke oya xine tākye exīko matose.

²¹—Tākye roropa matose omise exiketomo.

Imeīpo otuhnōko matose. Tuesapare exīko roropa matose.

—Amarokō roropa xitaketomo, tākye ehtoko.

Imeīpo exianāko ropa matose.

²²—Tākye matose ozehno xine imehnō ahtao Kapu ae Ayhtohpyry poetoryme oexirykōke. Orumekatoryko imehnō mā repe, opoihtotoryko roropa toh mā repe, onetāpatoryko roropa mā toto ypokoino. ²³Tākye rokē ehtoko morara ahtao, itamurume kurā tukurākase exiryke kapu ao Papa esao, okyryrykōme. Ozehno xine toto ehtoh sā urutōkō zehno itamuru tō kynexine roropa pake, Ritonōpo omiry poko imehnō amorepariyhtao eya xine, tykase Jezu eya xine.

²⁴—Naeroro tomeseke ehtoko tymōkomoke exiketomo.

Atākyemāko matose seromaroro tymōkomoke oexirykōke repe,
oepehpyrykō oemarykō po toehse exiryke.

Yrome imeīpo atasamāko myhē matose.

²⁵—Atākyemāko matose repe, Tuesapare exiketomo. Imeīpo
atasamāko ropa matose.

Emitapānōko roropa matose.

—Amarokō roropa exianaketomo, imeīpo atasamāko ropa matose,
ihnamōko matose, xitāko.

²⁶—Tomeseke ehtoko imehnomo a oeahmarykohtao oenekunohpyra xine toto ehtohme. Ynara exiryke, pake oeahmarykō sā urutō kō toahmase roropa azahkuru exiketomo a oxisā toexirykōke, tykase Jezu eya xine.

Ozehnotokō pyno ehtoko

(Mat 5.38-48; 7.12)

²⁷Moraramē ynara tykase Jezu totananomo a,

—Ose xine pyra exiketō pyno ehtoko. Kure rokē ozehnotokō tyritoko roropa. ²⁸Kure rokē okerekeremananō tyripotoko Ritonōpo a. Oturutoko Ritonōpo a ohtomananōkō poko roropa kure toto ritohme roropa. ²⁹Mame imepyny a oēpatapihmorykohtao, osetoro osēpatapihmopotoko eya. Oupōkō tapoise ahtao imepyny a, ometŷkō roropa ekarotoko eya. ³⁰“Okryryrkō se ase,” karyhtao imehnomō a oya xine, ekarotoko rokē eya xine. Mame okryryrkō tarose axītao rokē ahtao imehnomō a moro onupuxihkara ropa ehtoko. ³¹Kure rokē orirykō se matose imehnomō a. Naeroro imehnō kure rokē tyritoko roropa, kure orirykō se oehtohkō sã imehnomō a.

³²—Moraramē opyno exiketō se rokē awahtao xine, popyra matose. Kure oripyra xine Ritonōpo mana opyno exiketō se rokē awahtao xine. Pohnō mǎ morararo. Typyno xine exiketō se rokē mǎ toto, typyno xine exiketō kara se pyra mǎ toto. ³³Morararo kure orinanōkō rokē riryhtao kure oya xine, popyra matose. Kure oripyra xine Ritonōpo mana morara awahtao xine. Iirypyrymākō morararo, kure tyrinanōkō rokē maro kure mǎ toto. ³⁴Morararo omōkomory ekarōko matose imehnomō a axītao rokene, toto waro oexirykōke. Ekarōko ropa oya xine, “Ise ropa ase,” karyhtao oya xine. Morara awahtao xine oty katohme, “Kure ase,” āko matou? Popynō morararo omomŷke pyra mǎ toto tymōkomorykō ekarory ropa waro toexirykōke. ³⁵Morara exiryke ynara rokē ehtoko, asatokōkara pyno ehtoko. Kure rokē tyritoko toto. Ākorehmara xine exiketō roropa akorehmatoko. Morara awahtao xine kurā ekarōko Ritonōpo oya xine mana itamurume, imeīpo kapu ao. Mame Ritonōpo imehxo exikety poenōme exīko matose, kure Ritonōpo exiryke, “Kure mase,” kara exiketomo a roropa, iirypyrymākomo a roropa. ³⁶Mame imehnō poko oenupunatoko, Omykō kapuaō samo, opoko xine aenupunatoh sã roropa oenupunatoko imehnō poko, tykase Jezu eya xine.

Imehnō apiakary poko

(Mat 7.1-5)

³⁷—Imehnō onekaropyra ehtoko popyra, popyra oekaropyra xine Ritonōpo ehtohme roropa. Imehnō onyhxiropyra ehtoko ohxiropyra xine Ritonōpo ehtohme roropa. Imehnomō a oryhmatopōpyrykō poko awamekaro xine ro kē ehtoko. Moraramē oorypyrykō korokāko Ritonōpo mana. ³⁸Imehnomō a okryryrkō ekarotoko itamurume. Mame oya xine kure toehtoh ekarōko mǎ Ritonōpo roropa onekarohpyrykō saaro. Moro motŷkākō kuhse Ritonōpo mana. Oemarykō pehkāko mana onekarohpyrykō saaro imehnomō a. Moro saaro ekarōko ropa Ritonōpo oya xine mana, tykase.

³⁹Moraramē ynara tykase ropa Jezu eya xine, enetupuhtohme eya xine,

—Otāto tonurēkara tysā exikety arōko hnae? Arypyra, tysā exikety aroryhtao tonurēkara a epukāko rokē toh mana oramā etonie toytotyorykohtao. ⁴⁰Morame tamorepanekō onymotyēkara mā toto. Tātamorepakehse tahtao xine tamorepanekō sā exīko toh mana, tykase.

⁴¹—Otarāme imepỹ mā iirypyryme pitiko rokē repe. Wewe akumuru pitiko enuru ao exikety sā mana. Yrome oorypyrykō pitiko rokē pyra mana, wewe konōto onu ao exikety sā mana. Morara awahtao xine imehnō rypyry enēko rokē matose. Yrome oorypyrykō onenepyra amarokomo. ⁴²Imehnō kerekeremaryhtao oya xine otarāme ynara āko matose eya xine, “Wewe akumuru pitiko moro oenuru ao. Ouxi,” āko matose repe. Yrome oenurukō ao roropa wewe konōto exiry waro pyra matose. Onekunohto rokē matose. Osemazuhme aporo wewe konōto toutoko oenurukō ae. Moromeĩpo kurehxo enēko matose. Imepỹ enuru ae wewe akumuru oũko ropa matose kure ōsenuhmarykōke. Moro saaro osemazuhme oorypyrykō irumekatoko. Moromeĩpo kurehxo imehnō akorehmāko matose, iirypyrykō rumekapory poko, enara, tykase Jesu eya xine.

Otyro eperytatoh poko sā amorepatopōpyry sero

(Mat 7.16-20; 12.33-35)

⁴³Morame ynara tykase Jesu roropa,

—Morame otyro zoko kurā eperytara mana xihpyryme. Morararo ātaryka xihpyry kurāme eperytara mana. ⁴⁴Morame toperē eneryhtao kyia xine otyro zoko enetupuhnōko sytatose. Ynara exiryke murukuhja epery exipyra mana omoxino eperyme. Morararo oroxi roropa exipyra mana pōnoko eperyme. ⁴⁵Kure awahtao xine kure osenetupuhnōko matose okurohtao xine. Mame ōmirykō roropa kure exīko. Māpyra popyra awahtao xine popyra roropa osenetupuhnōko matose okurohtao xine. Ōmirykō popyra roropa exīko mana, enara.

Tapyi riry poko sā amorepatopōpyry sero

(Mat 7.24-27)

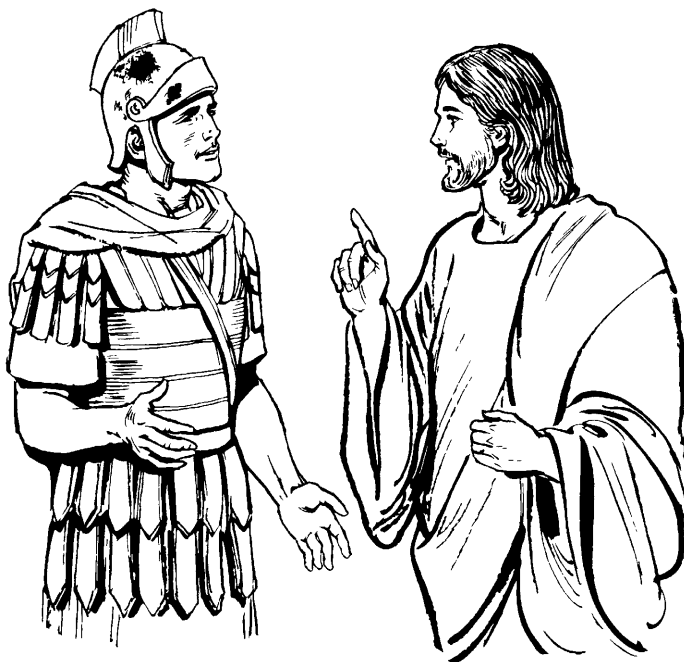
⁴⁶Morame ynara tykase ropa Jesu eya xine,

—Oty katohme hkoh ynara āko matou ya, “Jesēme mase. Jesēme mase,” āko matose repe ya, yrome jomipona pyra matose. ⁴⁷Jomiry etaryhtao oya xine, jomipona awahtao xine roropa, tuaro exīko matose. Imepỹ tuaro exikety sā matose. ⁴⁸Tuaro exikety a tytapyĩ tamose tūporē po. Mame konopo tooehse itamurume. Tuna tukumase. Mame tyryrykane konōto tooehse, jamihme tapyi pokona tooehse. Yrome tapyi onemara kure tyrise exiryke tūporē po. ⁴⁹Yrome jomiry etananō jomipona pyra toehse ahtao tuaro pyra exiketōme mā toto. Imepỹ tuaro pyra exikety sā roropa exīko mā toto. Tytapyĩ tyrise eya isawā po repe. Mame konopo tooehse itamurume. Tuna tukumase roropa. Mame itapyĩ tomase tyryrykane a nakuaka. Mame tuna a tarose tapyi, tykase Jesu eya xine.

Sajētu poetory kurākatopōpyry poko Jezu a
(*Mat 8.5-13*)

7 ¹Moraramē morohne poko mokaro amorepakehxīpo Jezu toytose ropa Kapanau pona. Moroto soutatu esē kynexine, sajētu. Ipoetory tō 100me kynexine, soutatu tomo. Romanome kynexine ynororo, juteukara. ²Inamoto kure pyra toehse. Īpyno pohto rokē pyra kynexine. Orihsasaka toehse ynororo. ³Mame Jezu ekary totase ahtao sajētu a, imehnō tonyohse eya Jezu enehtohme. Juteu tamuxiry tō tonyohse eya mokyro kurākatohme. ⁴Mame Jezu a toytose tahtao xine, ynara tykase toto eya, —Oenehse ynanoehno Sajētu omi poe, inamoto kurākatohme ropa oya. Oytory kure yna a ynororo kure yna a exiryke. Yna pyno mana, ⁵Juteu tō pyno. Atamorepatoh tyripose roropa eya yna atamorepatohme. Morara exiryke kyryh kaxiko, aomipona, tykase toto Jezu a.

⁶Naeroro toto maro toytose Jezu. Mame moe hkopyra toehse ahtao tope tō tonyohse ropa sajētu a, Jezu maro toto oturutohme ropa. Moraramē tōsēpatakāmase toto. Ynara tykase toto Jezu a, sajētu omihpyry tokarose eya xine, —Oserekohmara exiko ytapyi taka oepyyry poko. Tuisa konōto kara ase nykā rehne. ⁷Ime pyra roropa ase. Naeroro ytopyyra roropa ase oya ihxipyke

(*Ruk 7.3*)

jexiryke, nykā rehne. Ōmiry ke rokē ypoetory ikurākako aekurākatohme ropa, nykā rehne. ⁸Ywy roropa tosēke ase, typoetoke roropa ase soutatu tō ke, “Ytoko,” karyhtao ya, ytōko ypoetory mana, jomipona. “Osehko,” karyhtao imepyny a, oehnōko roropa mā ya. “Enara tyriko,” karyhtao ya, tyrīko mā toh roropa jomipona. Moro saaro mase ōmiry ke kurākōkara kurākary ropa waro mase, nykā reh sajētu, tykase nenyoytā Jezu a.

⁹Mame morara kary totase ahtao Jezu a,

—To! tykase. Tōsenuruhkase. Mame tymarōkomo a toeramase ynororo, ynara tykase eya xine,

—Tonetupuhse ywy mokyro a yronymyryme. Juteukara mokyro repe yrome jenetupuhno. Mokyro panō onenepitopyra reahse Izyraeu to htao. Morara exiryke inamoto kurākāko ropa ase, tykase eya xine Jezu.

¹⁰Mame mokyro poetory tō toytose ropa, tosēkō tapyī taka. Moro tao kuranōpokara kure ropa tonese eya xine, toekurākase ropa, Jezu omiry ke rokene. Enara.

Pytȳpo mūkuru ěsemākatopȳpyry ropa poko Jezu a

¹¹Moromeīpo imepȳ pata pona toytose Jezu Naī pona, typoetory tō maro. Tuhkākō roropa toytose Jezu maro. ¹²Mame pata apuru eutary pota tao tooehse tahtao xine ekepyry aronanō tonese eya xine. Pytȳpo mūkuru kynexine aorikyhyry, toirō kynexine imūkuru. Mame tuhke patapōkō mokyro maro tooehse, pytȳpo maro zonemyry enese. ¹³Moraramame mokaro eneryke tyya samū tykase Jezu tukurohtao. Toenupunase roropa ynororo pytȳpo poko. Ynara tykase eya, —Xitara exiko, tykase eya Jezu.

¹⁴Moraramame toytose ynororo, ekepyry ě apose. Mame aronanō totypohse ahtao ynara tykase Jezu, aorikyhyry a, —Aimo owōko ty, tykase eya.

¹⁵Mame sēpe towōse ynororo. Mame tōmitase ropa ynororo. Mame Jezu a tynēsemākahpyry ropa tokarose ropa jeny a. ¹⁶Moro eneryke tyya xine tōsenuruhkase toto. Kure Ritonōpo tyrise eya xine. Ynara tykase toto, —Kure kuhse mase, Ritonōpo. Ritonōpo omiry poko urutō imehxo exikety kymaro xine mana. Kypynanohse xine Ritonōpo tooehse, tykase toto.

¹⁷Moraramame Jezu tokātose eya xine Juteu tō patary punero, imehnō patapōkō punero, enara.

João a typoetory tō enyohtopȳpyry poko Jezu maro toto oturutohme (Mat 11.2-19)

¹⁸João poetory tomo a Jezu ehtopȳpyry tokarose ropa tosēkomo a. Mame asakoro typoetory tō tykohmase ropa tyya. ¹⁹Mame toto enyohne ropa toto oturupotohme ropa Jezu a. Ynara tykase João, eya xine,

—Ynara kahtoko Jezu a, “Ritonõpo nymenekahpyry eraximãko ynanase. Ynoro hmahno? Ynorome pyra awahtao, imepỹ eraximãko ynanah?” kahtoko ke Jezu a, tykase João tynenyohtyamo a.

²⁰Morarame tooehse toto Jezu a. Ynara tykase eya,

—Ahno ĕpurihkahpõ yna enyohno oya yna oturupotohme oya. Omoro toko hma, “Oehnõko mana,” katopõpyry João a. Ynorome pyra awahtao imepỹ eraximãko ynanah? tykase toto Jezu a.

²¹Morarame mokaro morotona toytose ahtao tuhke kurākōkara kurākāko Jezu kynexine. Inyrokurukō roropa tymynyhpākapose ropa eya. Jorokohpākō roropa kure ropa tyripose eya. Tonurākara roropa tonutanohpose ropa eya.

²²Morarame ynara tykase Jezu João nenyoyhtyamo a,

—João a ytotoko ropa. Zurutatoko ynyrihpyry poko, onetahpyrykō poko, onenehpyrykō poko, enara. Ynara enēko matose, tonurākara kure osenuhmāko ropa mana. Ytoytopynỹpotō kure ytoytōko ropa mana. Xikihxikihme ytoytōko mǎ toto. Ipũ imotatyǎ kure exīko ropa mana. Otato pyra aehtyǎ otato exīko ropa mana. Aorihtyǎ ĕsemānōko ropa mǎ toto. Te, kure Ritonõpo ehtoh waro pyra exiketō tuarõtāko mǎ toto Ritonõpo omiry poko, enara. ²³Mame tǎkye kuhse matose exīko jenetupuhkehpyra awahtao xine, poremāpyra awahtao xine, kahtoko João a, tykase Jezu eya xine.

Sero Jezu oturutopõpyry João poko

²⁴Mame João nenyoyhtyǎ toytose ropa toto ahtao, ynara tykase Jezu imoihmākomo a João poko.

—João maro mytoatose ahno esaka pyra. Oty enesehxō mytoatose morotona. Pyrouimo panō tyryrykane naronarory enese mytoatose repe? Orutua jamitu kara enese mytoatose? ²⁵Onoky enese mytoatose? Kurāke autupohtohpyry enese mytoatose? Yrome kurāke autupohtotyǎ tapyi kurǎ tao rokē mǎ toto, pata eǎ tapyĩ tao roropa mǎ toto. ²⁶Kuurutoko. Onoky enese mytoatose? Ritonõpo omiry poko urutō enese mytoatohse? “Ȳ,” kahtoko, kuezuhoko. Ynara āko ase oya xine, Ritonõpo omiry poko urutō motye exikety kuhse tonese oya xine, João mokyro. ²⁷Etatoko ke, mokyro poko ynara tymerose Ritonõpo omiryme, “Ynenyokyhpyry mosero, āko Ritonõpo. Osemazuhme mosero aropōko ase oesemary rineme samo. Imehnō tuarōtanohneme mana,” katopõpyry Ritonõpo a tymerose mokyro poko, tykase Jezu.

²⁸—Ynara āko ase oya xine, ahnome aenurutyǎ motye João mana, ahno ĕpurihkahpono. Emero motye mana. Yrome Ritonõpo poenōme aenurutyǎ mǎ imepyra ro tahtao xine João motye ro toh mana, tykase Jezu eya xine.

²⁹Tuhkākomo a totase Jezu omiry, kowenu tinerũ apoinanomo a roropa totase.

—Zae Ritonõpo mana, tykase toto. Pake João omiry etahpōkō kynexine. Ritonõpo omipona toehse toto. Tōsēpurihkapose roropa toto João a tonetupuhse tyya xine exiryke. ³⁰Yrome parixeu tō Ritonõpo omipona se

pyra toh kynexine, Moeze nymerohpyry poko amorepatōkō maro. Pake João a ytopyra toh kynexine osēpurihkapose.

³¹ Morarame ynara tykase Jezu eya xine,

—Oty sã seromatokomo? Izyraeu tomo? Onoky sã roropa matou? ³² Ynara sã matose. Poetohti sã matose osepekahtoh tao. Kohrame exiketō sã matose. Ynara āko toto poetohti tomo oxime rokē kohkohtāko, “Ynaneto rue repe onetarykōme. Yrome wara matokene. Mame ynanyhnamō roropa repe onetarykōme. Yrome onyhnampyry matokene. Oty se keh matou?” āko toto oseya rokene. ³³ Mokaro sã matose. Ynara exiryke, João, ahno ēpurihkaneme tooehse oya xine repe. Toitoine otuhyry kynexine tōtururu poko Ritonōpo maro, jehnahpyry roropa onēpyra kynexine. Yrome amarokō ynara tykase ipoko, “Jorokohpe mokyro,” matose ipoko. ³⁴ Morarame Kapu ae Ayhtohpyry tooehse roropa oya xine. Tōtuhse ynororo. Eukuru tōse roropa eya. Yrome ynara matose ipoko, “Enetoko ke, moky kahpyry autukurujano, eukuru ēne, kowenu tinerū apoinanō epeme, iirypyrymākō epeme roropa,” matose ipoko roropa. ³⁵ Yrome Ritonōpo omipona se exiketō mǎ tuaro Ritonōpo ehtoh enetupuhnōko. Zae aehtoh enetupuhnōko roropa mǎ toto.

Sero Jezu otuhtopōpyry poko parixeu tapyĩ tao

³⁶ Morarame Jezu toahmase parixeu a tytapyĩ taka aytotohme otuhse. Parixeu esety Ximão kynexine. Mame itapyĩ taka toytose Jezu. Mame typorohse kohrame otuhtoh pona. ³⁷ Moro pata po nohpo kynexine, iirypyrymano, orutua kō poko exikety. Morarame, “Jezu toytose parixeu tapyĩ taka otuhse,” kary totase tyya ahtao, parixeu tapyĩ taka toytose roropa ynororo. Mame ixtaratu typyne exikety tarose eya topu risē ao, arapaxturu ao. ³⁸ Mame Jezu mykakoxi typorohse ynororo, eponaro. Tyxitase ynororo, tyrypyry rumekary se toexiryke. Tonakuru ke Jezu pupuru tysūsūmase eya. Moromeīpo tūsety ke ipupuru tykorokase ropa eya tyxitakehxīpo. Typohse roropa ipupuru pona eya. Ixtaratu ke roropa typopase roropa eya, eahmaryme tyya, ipyno toexiryke. ³⁹ Moro eneryke tyya, ynara tykase Jezu kohmahpono, parixeu tukurohtao,

—Mose Ritonōpo poe urutōme nymyry ahtao, nohpo tupupuru poko exikety enetuputyry. Iirypyryme mose nohpo ehtoh waro exiry, tykase ynororo tukurohtao rokene.

⁴⁰ Morarame ynara tykase Jezu Ximão a,

—Ximão, jotururu se ase amaro, tykase.

—Oty poko? tykase. —Kaxiko, kuuruko, tykase Ximão Jezu a. Mame ynara tykase Jezu,

⁴¹ —Asakoro orutua kō kynexine, tosēkō tinerū apoihpōkomo. Toiro orutua a tineru tapoise 500 miume. Imepyny a 50 miume rokē tapoise.

⁴² Morarame tynapoihporykō epehmary se ropa toh toehse repe. Yrome tosēkō onepehmasaromepyra toh kynexine asakororo, tytineruke pyra toexirykōke. Moro eneryke tyya toenupunase toto poko esēkomo. Ynara

tykase ynororo, “Otarā kara ywyroro moro epehmāko ase onepehmara oehtočkōme,” tykase typoetory tomo a esēkomo.

—Ximão, morara ahtao onoky tokoh tosē sehxo nae? tykase Jezu, tōturupose parixeu a.

⁴³Mame ynara tykase Ximão,

—Otarāme mokyro, tuhkehxo tineru apoihpono. Mokyro tosē sehxo mana, tykase Ximão. Ynara tykase Jezu eya,

—Zae mase morara karyke oya.

⁴⁴Morarame nohpo a toeramase Jezu. Ynara tykase ynororo Ximão a,

—Mose nohpo enēko mase. Atapyĩ taka oehno. Yrome jepuhkurikatoh onekaropyra makē ya. Mose nohpo rokē upupuru kurikano tonakuru ke. Tūsety ke upupuru tykorokase roropa eya. ⁴⁵Tomōse atapyĩ taka jahtao ypohpyra roropa makene. Yrome mose nohpo jeahmakehpyra mana upupuru pona. ⁴⁶Jūsety anahpara roropa makene typoxinē ke. Mose nohpo rokē upupuru popano ixtaratu ke. ⁴⁷Morara exiryke ynara āko ase oya, mose ypoko toenupunatohke otuarōtanohtorỹko mana tyrypyry tuhke korokatopōpyry poko ya. Imepỹ mã pitiko tyrypyry tykorokase ahtao, morararo pitiko rokē ypoko enupunāko mana, tykase Jezu parixeu a.

⁴⁸Morarame ynara tykase Jezu nohpo a,

—Oorypyry ykorokano, tykase.

⁴⁹Mame imehnō otuhketō ynara tykase toto oseya rokene,

—Onoky mosero iirypyry korokane? tykase toto.

⁵⁰Mame ynara tykase Jezu nohpo a,

—Tonetupuhse oya jexiryke typynanohse mase. Ytoko ropa. Torētyke pyra exiko, tykase Jezu eya.

Sē nase nohpo tō ytotoōpyry poko Jezu maro

8 ¹Moromeĩpo Jezu toytose pata tō poro Ritonōpo omiry kurā poko imehnō amorepase. Toto esēme Ritonōpo exiry poko tamorepase toto eya. Ipoetory tō roropa 12mākō toytose imaro. ²Nohpo tō roropa toytose imaro inukurākatyamo, jorokohanōpo tomo, kuranōpotōkara, enara toytose toto. Toiro esety Maria kynexine, mokyro esety akorō Matarena kynexine. Mokyro ae 7me joroko tō tutūtanohpose ropa pake Jezu a. ³Joana roropa imaro toytose, Erote poetory esē pyty. Tuisamehxo kynexine inio, esety Kuza. Te, Suzana roropa toytose. Imehnō nohpo tō roropa tuhke toytose Jezu maro. Mokaro toenupunase Jezu poko. Ipoetory tō poko roropa toenupunase toto. Tymōkomorykō tapiakase eya xine, ekarotohme Jezu tomo a. Zotyķō tahnose eya xine, enara.

Sě nase ipuhturu pahne poko sã ahtatohme
(Mat 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴Morarame imehnõ oehkehpyra ehse Jezu a, imeimehnõ pata tõpõkomo. Morarame imoihme toehse toto ahtao tamorepase toto Jezu a. Ynara tykase ynororo eya xine, enetupuhtohme toto a.

⁵—Orutua toytose otyro puhturu pahse, ahtatohme. Mame ipuhturu papyryhtao eya tupito po ipuhturu toepukase roropa osema tao. Moro tutũmase ahno a. Torõ tomo a roropa tonahse. ⁶Mame ipapyryhtao, topuxikiri htaka toepukase roropa, ipuhturu. Moro tõxihtase axĩ repe. Yrome taremãse ropa tuna pyra exiryke nono ao. ⁷Mame ipapyryhtao ro ipuhturu toepukase roropa ätaryka htaka. Moro tahtase repe yrome ätaryka a toise. ⁸Morarame nono kurã pona toepukase ipuhturu. Moroto kure tahtase, toperytase roropa. Tuhke toperytase, enara.

Mame etyhypryme ynara tykase Jezu,

—Typanare awahtao xine etãko matose, tykase Jezu eya xine.

Typoetory tõ tuarõtanohtopõpyry poko
otyro puhturu arykahpõ poko
(Mat 13.10-23; Mak 4.10-20)

⁹Morotoino ynara tykase ipoetory tõ Jezu a,

—Oty poko hko moturuno moro poko samo? tykase toto eya. ¹⁰Mame Jezu a tozuhse toto. Ynara tykase,

—Kuesëkõme Ritonõpo ehtoh poko zuaro exĩko matose enetuputyryke oya xine. Yrome imehnõ amorepãko ase tupimã ke rokene, enetupuhtohme eya xine repe. Yrome onenetupuhpyra toh mana. Etatohme roropa eya xine repe. Yrome onenetupuhpyra mã toto, tykase Jezu eya xine.

¹¹Mame ynara tykase ropa Jezu eya xine,

—Ynekarohpyry otyro puhturu papyry poko ynara mana, ipuhturu sã Ritonõpo omiry mana. ¹²Mame ipuhturu aepukahpyry osema taka sã Ritonõpo omiry etananõ repe. Mame joroko tamuru oehnõko mana Ritonõpo omiry apoitohme ropa ikurohtaka xine, aomipona pyra toto ehtohme, osepynanohpopyra Ritonõpo a toto ehtohme. ¹³Mame ipuhturu aepukahpyry topuxikiri htaka, imehnõ Ritonõpo omiry etananõ samo. Mame omi kurã etaryke tyya xine tãkye exĩko toh mã repe. Yrome toto kurohtaka aomiry omõpyra samo. Axĩtao rokẽ enetupuhnõko toh mã repe. Yrome toetuarimarykohtao axĩ poremãnõko ropa mã toto. ¹⁴Morararo imepỹ ipuhturu toepukase ahtao ätaryka htaka, moro sã Ritonõpo omiry etananõ mã repe. Mame torẽtyke toexirykõke tymõkomoke se roropa, typenetarykõ poko roropa. Morohne mã Ritonõpo omiry eĩko, ätaryka samo. Eperytara sã mã toto tukurohtao xine, ekurehnõko. ¹⁵Mãpyra ipuhturu aepukahpyry nono kurã pona, moro sã Ritonõpo omiry etananõ mana. Kure Ritonõpo omiry etãko toto.

Wenikehpyra roropa exĩko toto. Aomipona roropa toh exĩko. Penekehpyra roropa toh mana. Aomiry ekarõko imehnomo a enetupuhpotohme. Mame enetupuhporyhtao eya xine eperytãko sã mã toto, tykase Jezu eya xine.

Oezurukõ ononẽpyra ehtoko katopõpyry poko Jezu a
(*Mak 4.21-25*)

¹⁶Mame ynara tykase Jezu eya xine,
—Nãparina pitiko saerehkane zukaxĩpo onyripyra sytatose mukuxi mitaka. Onyripyra sytatose epehtoh zopikoxi roropa. Jarao rokẽ tyrĩko sytatose kae, apõ pona saerehkatohme, oehketõ zeipotohme, toto osenuhmatohme roropa, tykase ynororo. ¹⁷—Emero zonẽtyã zumakãko mana aryhnaka tyripõko Ritonõpo mana. Emero etapuruhpyry etapuruhmakãko roropa mana jarao ehtohme, tykase Jezu eya xine.

¹⁸—Naeroro tuaro ehtoko, tomeseke roropa ehtoko onetahpyrykõ poko. Nae exiketõ tuhkehxo apoĩko. Yrome arypyra exiketõ ikyryrykõ ipuxihkãko emahpoe xine. Morararo kure jomiry etaryhtao oya xine tuhkehxo enetupuhnõko matose. Yrome jomiry kure onetara awahtao xine jomiry poko wenikehnõko matose, tykase Jezu eya xine.

Jezu ẽ ytotoptõpyry poko Jezu enese
zakorõ tõ maro
(*Mat 12.46-50; Mak 3.31-35*)

¹⁹Mame Jezu ẽ toytose Jezu enese repe zakorõ tõ maro. Yrome ytopyra tokurehse ynaroro, ahno imoihme exiryke. ²⁰Mame imepỹ ynara tykase Jezu a,
—Asa noehno moky åkorõ tõ maro. Mokã jarãnao. Tõtururu se mã toto amaro, tykase.

²¹Morarama ynara tykase Jezu eya xine,
—Ritonõpo omiry etananõ mã aomipona roropa exiketõ mã mokaro mã ajame exiko jakorõ tõme roropa, tykase Jezu eya xine.

Tyryrykane mynyhpãkatopõpyry poko Jezu a
(*Mat 8.23-27; Mak 4.35-41*)

²²Morarama imepỹ ẽmepyryae kanawaka tõtyryse Jezu typoetory tõ maro. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Ehmaropa ikuhpo mõpozakoxi, tykase eya xine. Mame toytose toto.
²³Mame toytorykohtao tynyhse Jezu kanawao. Morarama tyryrykane konõto toohse ypy poe ikuhpo pona. Pohkane konõto toehse. Kanawa nerymary se pohkane toehse. Mame enaromỹke toehse toto tyneryrykõ poko. ²⁴Morara exiryke axĩ Jezu tõpakase ropa eya xine. Ynara tykase toto,
—Jezu, Jezu, nerỹko reh sytatohse, tykase toto. Mame Jezu towõse ropa. Tõmiry ke tyryrykane tymynyhpãkapose eya, pohkane roropa tymynyhpãkapose. Mynytyme tuna toehse ipunaka. ²⁵Mame ynara tykase ynororo typoetory tomo a,

—Otoko ahtao keh jenetupuhnõko matou? tykase Jezu eya xine.

Tõsenuruhkase toto. Enaromýke roropa toh toehse. Ynara tykase toto osey a rokene,

—Onoky keh mosero? Tõmiry ke rokẽ tyryrykane mynyhpãkapone, pohkane roropa aomi poe tymynyhpãse, tykase toto osey a rokene.

Joroko tütanohpotopõpyry poko orutua ae Jezu a

(Mat 8.28-34; Mak 5.1-20)

²⁶Morotoino toeporehkase toto Keraza pona, Karirea mõpozakoxi. ²⁷Moraram e towõse ropa tahtao ikuhpo ehpi koxi ahno toporyse eya, moro patapono. Jorokohpe ynororo kynexine moinoro. Pake ro tupõ turumekase eya, tytapyi tao nyhpyra roropa ynororo, okepy zonẽto h po ehse ynororo. ²⁸Mame Jezu eneryke tyya kui tykase ynororo. Jezu õpataka toepukase. Mame ynara tykase ynororo opore,

—Jezu, Ritonõpo kapuaõ mükuru mase, imehxo exikety mükuru. Oty se hma ya? Juãnohpyra exiko ajohpãme samo. Utuarimapopyra exiko roropa, tykase joroko ahnoaono Jezu a. ²⁹Morara tykase ynororo Jezu a tütütanohpory ropa waro toexiryke eya. Tuhke rokẽ tynaõmahpyry tomatomase joroko a õpuruhpyry tao ahtao ro. Ket i ke tymyhse ynororo repe emary poko ipupuru poko, enara. Yrome keti tamohmohse eya, joroko a taropose ahtao ahno esaka pyra.

³⁰Moraram e ynara tykase Jezu eya,

—Onoky nah tä oesety?

—Ekuhpýme yna esety nase, tykase, tozuhse eya, tuhke joroko tõ tomõse exiryke zaka. ³¹Moraram e ynara tykase toto tätaryporykõke Jezu a,

—Yna onenyohpyra exiko apotoimo htaka, tykase toto Jezu a.

³²Moroto poinokoimo tõ kynexine, otuhnõko, ypy po. Mame ynara tykase joroko tõ Jezu a,

—Ynanytoxi poinokoimo aka, ajohpãme samo, tykase toto Jezu a. Moraram e Jezu a taropose toto. ³³Tynaõmahpyrykõ ae tütütase tahtao xine toytose toh rahkene poinokoimo tõ aka. Mame poinokoimo tõ tururume toytose toto. Ypy õmory poe tohpahse toto ikuhpo kuaka. Tyneryse toto.

³⁴Moro eneryke poinokoimo tõ erasõpyã toepase toto pata pona. Toytose tahtao xine, imehnõ turuse eya xine, apetaõkomo, patapõkomo, emero turuse eya xine. ³⁵Mame patapõkõ toytose osenuhmase Jezu a. Toeporehkase tahtao xine, jorokohpanõpo tonese eya xine Jezu maro. Typorohse kynexine Jezu pupuru myhto. Tupoke ropa toehse kynexine. Kure osenetupuhnõko ropa kynexine. Moro eneryke tyya xine tõserehse toto. ³⁶Mame oehsenãkõ turuse roropa eya xine. Joroko tõ tütanohpotopõpyry ropa poko turuse eya xine. ³⁷Moraram e Kerazapõkomo a Jezu taropose ropa, enaromýke toexirykõke. Morara exiryke Jezu tõtyrise ropa kanawa aka.

³⁸—Amaro ytoxi, ajohpãme samo, tykase jorokohpanõpo Jezu a.

Yrome tonyohse ropa ynororo Jezu a,

—Arypyra, atapyĩ taka ytoko ropa. ³⁹Atapyĩtaõkõ zuruko okurãkatopõpyry ropa poko Ritonõpo a, opyno aexiry poko roropa, tykase Jezu eya.

Mame toeramase ropa ynororo. Tukurãkatopõpyry ropa poko Jezu a tokarose eya patapõkomo a emero. Mame Jezu tõ tãtakuohse ropa.

Jairu ěxiry ěsemãkatopõpyry ropa poko Jezu a
(*Mat 9.18-26; Mak 5.21-43*)

⁴⁰Mame toeporehkase ropa Jezu ahtao Karirea pona, tãkye toehse imoihmãkomo, toraximase tyya xine exiryke. ⁴¹Moraramẽ imepỹ orutua tooehse. Mokyro esety kynexine Jairu. Juteu tõ atamorepatoh ešẽme kynexine. Mame Jezu ěpataka typorohse ynororo. Ynara tykase ynororo Jezu a,

—Eropa ytapyĩ taka ajohpãme samo. ⁴²Jẽxiry itamurume kure pyra mana. Orihnõko mana, tykase ynororo Jezu a. Ěxiry 12me jeimamyry nae kynexine, toirono.

Moraramẽ imaro Jezu toytose ahtao imoihmãkomo a tapurupose, tuhke ahno exiryke. ⁴³Mame toto rãtaka nohpo toytose, munuimohpano. 12me jeimamyry taropose eya kure pyra toexiry poko rokene. Tytinerukehse roropa ynororo, topity poko tytinerũ tonahkase eya. Morararo kynexine pohtohkara ro. Topinopyry pona pyra kynexine. ⁴⁴Mame mokyro tooehse Jezu mykapo zupõ ehpiry temuhmase. Mame tytemuhmase eya ahtao axĩ tumũkehse ynororo. Toekurãkase ropa ynororo, tytemuhmase zupõ tyya exiryke.

⁴⁵—Onoky keh ytemuhmano? tykase Jezu eya xine.

—Arypyra, tykase toto eya. Mame ynara tykase Peturu,

—Tuhke nase ahno epuepurohmãko. Otarãme moxiaro kynako oexiehtonanomo,

⁴⁶—Arypyra, tykase Jezu. —Kurãkara ytemuhmano. Zuario exino nekurãka ropa ynororo yjamtunuru poe, tykase Jezu. ⁴⁷Morara kary etaryke tyya tõsenetupuhse nohpo,

—To! Tuario rukuh Jezu nahe. Tytemuhmatopõpyry waro ya, tykase nohpo tukurohtao rokene. Mame tooehse eya. Tykytyky tykase ynororo. Enaromỹke toehse. Jezu myhtokoxi typorohse ynororo nono pona.

Tõsekarose ynororo imoihmãkõ netaryme. Ynara tykase ynororo,

—Pakero munuimohpe exiase. Morara exiryke oupõ ytemuhmano. Axĩ umũkehno, tykase nohpo Jezu a. ⁴⁸Moraramẽ ynara tykase Jezu eya,

—Kuku, tonetupuhse jexiryke oya tukurãkase ropa mase. Naeroro oserehpyra exiko. Kure rokẽ ytoko ropa, tykase Jezu eya.

⁴⁹Mame nohpo maro autururuhtao ro ahno tooehse Jairu tapyĩ tae. Ynara tykase toto Jairu a,

—Oẽxiry norihno, tykase toto Jairu a. —Kuamorepanekõ erekohmakehko, tykase.

⁵⁰Yrome autururukõ totase Jezu a. Ynara tykase ynororo Jairu a,

—Oserehpyra exiko. Wenetupuhko hkoty. Kure exiko ropa oẽxiry mana toorihxĩpo, tykase Jezu eya.

⁵¹Mame itapyĩ taka toeporehkase tahtao tymaro imehnõ anaomõnohpopyra kynexine. Peturu tõi rokẽ tymaro tarose eya, Peturu, João, Tiaku, poeto zumy, jeny, mokaro rokẽ tarose tapyi taka. ⁵²Emero tyhnamose tapyitaõkomo a. Kui tykase roropa toto. Yrome ynara tykase Jezu eya xine, —Xitara ehtoko. Orihpyra nase. Nyhnõko rokẽ nase, tykase ynororo.

⁵³Yrome Jezu tounohse eya xine, aorikyhpory waro toexirykõke. ⁵⁴Mame aorikyhpory emary tapoise Jezu a. Ynara tykase ynororo opore eya, —Orymo, owõko ropa ty, tykase eya. ⁵⁵Morara kaxĩpo sã rokẽ Jezu a tõsemãkase ropa aorikyhpory. Towõse ropa ynororo. Moraramẽ, —Autuhmatoko ropa, tykase Jezu eya xine. ⁵⁶Mame tõsenuruhkase jumy jẽ maro. Mame ynara tykase Jezu jẽ tomo a, —Mose oẽxirykõ ãsemãkatopõpyry ropa onekãtopyra ehtoko, tykase Jezu eya xine. Enara.

Sẽ nase 12mãkõ enyohtopõpyry poko Jezu a
(*Mat 10.5-15; Mak 6.7-13*)

9 ¹Moraramẽ Jezu a tynamorepatyã tykohmase tyya 12mãkomo. Mame tyjamitunuru tokarose eya xine orẽpyra toto ehtohme, joroko tõ tũtanohpory poko, kurãkõkara kurãkary poko, enara. Toto tyripose orẽpyra. ²Mame imehnõ amorepatohme tonyohse toto eya, tosẽkõme Ritonõpo enetupuhtohme imehnomo a, kurãkõkara kurãkatohme roropa eya xine. ³Ynara tykase Jezu eya xine, —Omõkomorykõ anaropyra ehtoko. Omyxirykõ anaropyra ehtoko, apakarãkõ roropa. Ourukomo, otinerũkõ roropa anaropyra ehtoko. Oupõkõ akorõ roropa anaropyra ehtoko. ⁴Mame imepỹ tapyĩ taka õmomirykohtao moroto rokẽ ehtoko. Õnyhtoko moro tao oytotohkõ ropa ponãmero. ⁵Mame õmirykõ etary se pyra toto ahtao, opyno xine pyra toto ahtao roropa, esae xine ytotoko ropa. Mame oytorykõ ropah tao epuhsasakatoko, toto neneryme, “Ritonõpo awãnohtorykõ mana, aomiry se pyra oexirykõke,” katohme sã oya xine inetarykõme. Mame imepỹ pata pona ytotoko, tykase Jezu eya xine.

⁶Moraramẽ toytose toto pata tõ punero Ritonõpo omiry kurã poko imehnõ amorepase. Kurãkõkara tukurãkase roropa eya xine.

Sẽ nase Erote oserekohmatopõpyry poko Jezu poko
(*Mat 14.1-12; Mak 6.14-29*)

⁷Mame Erote Karirea rãnaõkõ tuisaryme kynexine. Moraramẽ emero Jezu nyrytyã ekarory totase eya. Morara exiryke tõsetaehkase. Torẽtyke toehse ynororo, ynara karyke imehnomo a Jezu poko,

—João ahno ãpurihkahpõ tõsemãse ropa mana, kary etaryke tyya.

⁸—Arypyra, tykase imehnomo. —Eria ekepyry mokyro tõsemãse ropa mana, tykase toto. Jezu poko imehnõ roropa ynara tykase,

—Arypyra, pake Ritonõpo poko urutonõpo ekepyry mokyro, tõsemãse ropa mana, tykase toto Jezu poko. ⁹Yrome ynara tykase Erote,

—João tuhkapose ya, onoky keh mokyro osekätokety. Tuaro pyra reahse, tykase. Mame Jezu enery se toehse ynororo rahkene.

Sero nase 5.000mākō otuhmapotopōpyry poko Jezu a
(*Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Jo 6.1-14*)

¹⁰Mame inenyohtyā toehse ropa Jezu a. Emero tynyrytyākō tokarose ropa eya xine. Morarame tymaro typoetory tō tarose Jezu a tokare pyra Petesaita pona. ¹¹Yrome imoihmākō tuaro toehse Jezu ytory poko. Tokahmase eya xine. Mame toporyse ropa toto a ahtao, toto anaropopyra ropa kynexine. Tamorepase toto eya, toto esēme Ritonōpo ehtoh poko. Kurākōkara tukurākase roropa eya.

¹²Mame xixi tyerukumāse ahtao 12mākō toytose Jezu a. Ynara tykase toto eya, —Imoihmākō enyohko ropa mōtohone toto ytotohme ahno esaka ropa. Moero tahtao xine otuhnōko mā toto. Nyhnōko roropa mā toto. Ahno esary kara taro, tapyī pyra, tykase toto.

¹³Morarame Jezu a tozuhse typoetory. Ynara tykase ynororo eya xine, —Amarokō ro inahpatoko, tykase eya xine.

Mame ynara tykase toto,
—Otarahxo? 5me rokē wyi nae ynanase, kana roropa asakoro rokē inunō kara. Morara exiryke otara ākohxo ynanah? Yna ytory se hma moxiā zuru epekahse? tykase toto Jezu a.

¹⁴Mame ynara tykase, Jezu a tozuhse,
—Arypyra, iporohkapoko toto. Oseosetyoro tyripotoko toto, 50me rokē tuhke toto exiry tyripotoko, tykase Jezu eya xine. Moroto 5.000me orutua kō kynexine tuhke exiry.

¹⁵Morarame ahno tō typorohkapose eya xine emero. ¹⁶Mame wyi tapoise Jezu a 5me. Kana roropa tapoise eya asakoro. Morarame kakoxi tōsenuhmase, —Kure mase Papa kapuaono, tykase ynororo. Moromeīpo wyi tytohtohkase eya kana maro. Morotoino tokarose typoetory tomo a, imoihmākomo a ekarotohme ropa eya xine. ¹⁷Mame tōtuhse toh rahkene. Tuesapare roropa toh toehse. Mame akoīpyry tanỹse roropa eya xine. 12me ruto typehkase akoīpyry ke. Enara pitikono emākaposemy tyamene xine autuhtohkōme. Imeīpo taropose ropa toto esaka xine.

“Kyrixtu mase,” katopōpyry sero Peturu a
(*Mat 16.13-19; Mak 8.27-29*)

¹⁸Morarame toiroro Jezu kynexine oturūko Tummy maro. Mame ipoetory tō 12mākō kýtone eya. Mame tōturupose eya xine,
—Onokyme imoihmākō jekarōko nae? tykase ynororo typoetory tomo a.

¹⁹Mame ynara tykase toto eya,
—Otarāme Joāome oekarōko toh mana, ahno ēpurihkahpōme. Imehnō roropa otarāme Eriame oekarōko toto. Imehnō roropa otarāme pake Ritonōpo poe urutonōpo ēsemākasēme ropa oekarōko toh mā otarāme, tykase toto Jezu a.

²⁰Morarama eya xine Jezu tōturupozomose ropa. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Amarokō ke? Onokyme roropa jekarōko matohu? tykase eya xine.

Mame Peturu a tozuhse,

—Ritonōpo nymenekahpyry mase yna pynanohneme, tykase Peturu eya.

²¹Mame Jezu a tymynyhpākapose toto. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Imehnomo a moro onekaropyra ropa ehtoko, tykase eya xine.

Toorihtoh poko ekarotopōpyry sero Jezu a

(Mat 16.20-28; Mak 8.30-9.1)

²²Mame ynara tykase ropa ynororo typoetory tomo a,

—Kapu ae Ayhtohpyry htomāko mā Izyraeu tō tamuxiry tomo.

Tutuisarykōme yse pyra exīko mā toto. Jetapary se exīko mā toto, Ritonōpo maro oturuketō tuisary tō maro, Moeze nymerohpyry poko amorepatōkō maro roropa. Mame jexixihmapōko toh mana jorihmapōko. Yrome moromeīpo oseruao tōmehse jahtao ēsemānōko ropa ase, tykase eya xine.

²³Moromeīpo ynara tykase ropa Jezu imoihmākomo a,

—Ymarōme oexirykō se awahtao xine, ypoe oehtohkō rokē poko ehtoko. Opoe xine oehtohkō irumekatoko. Kokoro rokē oorikyrykō enetupuhtoko oorypyrykō poko, ymarōme oehtohkōme, tykase. ²⁴—Māpyra opoe xine oehtohkō poko rokē awahtao xine, orihnōko matose. Ymarōme pyra exīko matose. Yrome ypokoino oorikyrykohtao ymaro exīko matose jūme. ²⁵Otyme kure oerokurukō mōkomo apoiry poko rokene? Otyme kure imōkomoryje oexirykomo oorikyrykohtao?

Arypyra. Oorikyrykohtao ākorehmara xine moro mana omōkomohpyrykomo. Ritonōpo pūtome pyra exīko matose jūme. Moro poko rokē kuh osetupuhnōko matohse. Yrome Ritonōpo omiry apoiry poko osetupuhpyra amarokomo.

²⁶Etatoko pahne, ihxipŷke awahtao xine ypoko, jomiry poko roropa ihxipŷke awahtao xine, Kapu ae Ayhtohpyry roropa ihxipŷke exīko opoko xine mana, tuisamehxo tooepyry ropahtao Tūmy kurā esae, Ritonōpo nenyoytā kurākō maro tooepyry ropahtao, tykase Jezu eya xine. ²⁷—Sero poko wenikehpyra ehtoko. Ynara āko ase oya xine, kymaro xine exiketō toitoine orihpyra ro tahtao xine, Ritonōpo tuisame ehtoh enēko toto, tykase Jezu eya xine.

Moeze maro Eria maro Jezu ehtopōpyry sero

(Mat 17.1-8; Mak 9.2-8)

²⁸Morarama 8me tynyhse ahtao Peturu tō tarose Jezu a ypy pona, João maro, Tiaku maro. Tarose toto eya oturuse Ritonōpo maro. ²⁹Morarama autururuhtao ro ēmyty tytyorōtase. Zupō roropa karimutume toehse, saereh tykase. ³⁰Morara toehse ahtao asakoro orutua kō tōsenepose eya xine. Mame Jezu maro tōturupitose toto. Ynara toh kynexine, Moeze, Eria, enara, pakatokomo. ³¹Morararo toh kynexine saereh āko roropa. Morarama tōturuse toto Jezu maro aorikyry poko, aetuarimary poko, enara, Jerusarē

po. Aorikyry se Ritonõpo exiry poko tõturuse toto. ³²Yrome Peturu tõ tynyhse kynexine tyrõnaka xine. Mame typakase ropa toto ahtao, Jezu saereme exiry tonese eya xine. Asakorõkõ roropa tonese eya xine, Jezu maro. ³³Mame mokaro asakorõkõ onuhpitoryhtao ropa, ynara tykase Peturu Jezu a,

—Pāna, kure taro kuexirykomo. Tapyi ynanamoxi, oseruao, axĩtao rokene, toiro atapyĩme, toiro Moeze tapyĩme, toiro Eria tapyĩme, enara ynanamoxi, tykase Peturu. Morara tykase ynororo onenetupuhpyra toexiryke moro poko.

³⁴Mame Peturu otururuhtao ro akurũ tooehse toto poro. Mame akurũ eneryke tyya xine enaromỹke toehse Peturu tomo. ³⁵Moraramame omi totase akuru htae. Ynara tykase,

—Umũkuru nymyry mose ynymenekahpyry. Morara exiryke aomiry etatoko, tykase Ritonõpo.

³⁶Moraramame omi tymynyhpāse ahtao, Jezu rokẽ tonese eya xine. Mynyhme rokẽ toh toehse. Tynenehpyrykõ poko oturupyra toh toehse roropa imehnomo a.

Joroko tũtanohpotopõpyry ropa poko poeto ae Jezu a

(Mat 17.14-18; Mak 9.14-29)

³⁷Moraramame tõmehse ahtao ypy poe tyhtose ropa toto. Moraramame tuhkākomo a Jezu toporyse ropa. ³⁸Toto rātao toehse ahno. Jamihme Jezu tykohmase mokyro a. Ynara tykase,

—Tamuxi, umũkuru eneko ajohpāme samo. Ipyno ase toirõ myhe exiryke. ³⁹Joroko mose apoĩko mana. Mõtoino rokẽ kui āko mose nase. Mame akyakyhnõko roropa nase. Akuakurotāko roropa nase ĩtary ae. Iryhmāko joroko mana. Onurumekara roropa mana. ⁴⁰Opoetory tomo a oturu repe itũtanohpotohme ropa repe. Yrome onutũtanohpopyra toh nekurehno, tykase Jezu a ynororo.

⁴¹Mame Jezu a tozuhse. Ynara tykase ynororo,

—Tõ! Otara ahtaohxo keh jenetupuhnõko matou? Jenetupuhpyra ro rukuh matou, popyra oexirykõke. Amaro xine ywy repe. Yrome jenetupuhpyra ro amarokomo. Typenekehse ywy opoko xine, tykase. Mame ynara tykase ynororo jumy a,

—Omũkuru enehko ya, tykase.

⁴²Mame jumy a tonehse ahtao, joroko a tomapose ropa nono pona. Takurotanohpose roropa eya. Mame ynara tykase Jezu joroko a,

—Otũtako ropa joroko, tykase Jezu. Mame tutũtase ropa rahkene. Tukurākase ropa poeto eya. Morotoino jumy a tokarose ropa eya. ⁴³Moraramame tõsenuruhkase morotõkõ emero Ritonõpo jamitunuru eneryke tyya xine.

Jezu oturutopõpyry poko toorikyry poko

(Mat 17.22-23; Mak 9.30-32)

Mame mokaro osenuruhkaryhtao ro tõturuse ropa Jezu typoetory tomo a,

44—Wenikehpyra mehtatose sero jomihpyry poko, Kapu ae Ayhtohpyry ekarōko mǎ toto jehno exiketomo a, tykase Jezu eya xine typoko.

45Morarame aomiry onenetupuhpyra toh kynexine tonēse sǎ exiryke eya xine.

—Oty kary se mose nae? tykase toto oseya rokene. Yrome eya, “Oty kary se hko hmano?” kara toh kynexine, ihxip̃yke toexirykōke.

“Onoky imehxo nae, tuisamehxo?”

katopōpyry poko sero

(Mat 18.1-5; Mak 9.33-37)

46Morarame oseya toh tōturuse 12mākomo,

—Onokākō imehxo nae taro, tuisamehxo? tykase toto, typoko xine rokene. 47Yrome toto otururu waro Jezu kynexine. Morara exiryke poeto tapoise eya tupūtokoxi tynyriryme. 48Mame ynara tykase ynororo eya xine,

—Mose poeto poko oenupunarykohtao ypokoino ypoko enupunāko roropa matose. Morararo ypoko oenupunarykohtao jenehpohpō poko enupunāko roropa matose. Ynara exiryke, tuisamākōkara poko roropa oenupunarykohtao tuisamehxo matose exīko.

Tymarō onyhxipyra Jezu ehtopōpyry poko

(Mak 9.38-40)

49Morarame ynara tykase João Jezu a,

—Imep̃y ynanenease. Joroko tūtanohpōko ropa nexiase ahno ae oesety poe. Morara kamexipopyra ynanexiase eya kymaro xine pyra aexiryke, tykase João Jezu a. 50Mame ynara tykase Jezu João tomo a,

—Arypyra, “Ipoko pyra exiko,” kara ehtoko imehnomo a. Kyzehno xine pyra exiketō kymaro xine mana. Ākorekehkara xine imehnō ahtao ākorehmator̃yko mǎ toto, tykase Jezu eya xine.

Apoto enehpory se João tō ehtopōpyry poko

51Morarame kapu aka ropa ytosasaka ropa tahtao, toytory se ropa toehse Jezu Jerusarē pona. 52Mame osemazuhme typoetory tō tonyohse eya, tuapo. Mame toytose toto Samaria pata pona. Moroto osa tokaropose eya xine Jezu nyhtohme repe. 53Yrome morotōkō osa ekarory se pyra Jezu a toh kynexine Jerusarē pona aytory eneryke tyya xine. (Mame moro tokarose ropa Jezu a, nyhtoh onekaropyra toto ehtopōpyry.) 54Morara exiryke ynara tykase João tomo, Tiaku maro Jezu a,

—Otarāme, kure oya apoto kohmary yna a kapu ae, moxiā enahkapotohme, pake ehtopōpyry samo, Eria a apoto kohmatopōpyry samo, tykase toto Jezu a.

55Mame toeramase Jezu toto ēpataka. Toto zehno roropa toehse ynororo morara kary etaryke tyya.

—Ritonōpo zuzenu poe pyra matose morara āko. 56Ahno enahkase pyra tooehse ywy Ritonōpo nymenekahpyryme. Toto pynanohse rokē tooehse ywy, tykase Jezu eya xine. Mame imep̃y pata pona toytose toto.

Jezu maro toexiry se exiketõ ehtopõpyry poko
(Mat 8.18-22)

⁵⁷Moraramẽ osema tao Jezu ahtao typoetory tõ maro ynara tykase imepỹ Jezu a,

—Jytory se ase amaro emero rokẽ pata pona. Orumekary se pyra roropa ase jũme, tykase ynororo Jezu a.

⁵⁸Yrome ynara tykase Jezu eya,

—Oytory se hmah ymahro? Onokyro tõ tosaake mana. Torõ tõ roropa tymỹke mana. Mäpyra Kapu ae Ayhtohpyry tosaake pyra mana, tykase Jezu eya. —Oytory se roh mah ymahro? tykase eya. ⁵⁹Mame imepyny a ynara tykase Jezu, —Ymaro eropa ypoetoryme, tykase ynororo eya.

Yrome ynara tykase ynororo,

—Ajohpãme sã ytoxi aporo papa tapyĩ taka. Tãhpome toehse papa mana. Mame toorihse ahtao zonẽnõko ase. Moromeĩpo oehnõko ropa ase amaro jytothme, tykase ynororo Jezu a.

Mame ynara tykase Jezu eya,

⁶⁰—Ah imehnõ omy ekepyry zonẽno toto. Eropa hkoty ymaro imehnõ amorepatohme kuesẽkõme Ritonõpo ehtoh poko, tykase Jezu eya.

⁶¹Moraramẽ imepỹ ynara tykase Jezu a,

—Ywy kuhse amaro ytõko ano. Apo ke aporo osekazumatã aporo wekyry tomo a, tykase ynororo eya.

⁶²Yrome ynara tykase Jezu eya,

—Etako pahne, ijoiyome kanawa arõko ãpuine mana tỹkakoxi tõsenuhmaryke. Mokyro sã mase. Ymaro se mase repe, emero rokẽ poko penetãko mase roropa. Morara awahtao Ritonõpo maro se nymyry pyra mase, tykase Jezu eya.

Sero nase 72 mākõ enyohtopõpyry poko Jezu a

10 ¹Moraramẽ orutua kō tymenekase Jezu a, ⁷²mākomo tõmiry ekarotohme imehnomo a. Moraramẽ asasakorone rokẽ tonyohse toto eya, tuapo pata tõ punero. ²Ynara tykase ynororo eya xine, —Oenyothorỹko ase jomiry ekarotohme imehnomo a, tupito esẽ typoetory tõ enyokury samo. Tupito konõto po tiriiku ahpirãtyã sã Ritonõpo omiry onetapitopynõ mana, sero nono po. Yrome tuhke pyra Ritonõpo omiry ekaronanõ nae. Naeroro oturutoko Ritonõpo a, “Papa kapuaono tuhke õmiry ekaronanõ enyohko õmiry ekarotohme imehnomo a,” kahtoko eya. ³Mame ytotoko. Tomeseke ehtoko roropa. Oty katohme? Oenyothorỹko ase kaneru mūkuru enyokury sã kaikuxi to htaka. Ytoytõko matose ozehno exiketo htakuroko. ⁴Tineru ẽ anaropyra ehtoko, pakara tõkehko sapatu roropa anaropyra ehtoko amaro xine. Mame etypohpyra ehtoko õturutohkõme imehnõ maro osema tao. Topohme ytotoko. ⁵Moraramẽ tapyĩ taka õmomorykõ se awahtao xine, ynara kahtoko tytapyikemy a, “Taro hmatou?

Kure pãna matou repe,” kahtoko. “Opyno xine Ritonõpo mana,” kahtoko roropa morotaõkomo a. ⁶Mame tapyĩ esẽ ajoajohpãme pyra ahtao, õmiryõ etary se exĩko mana. Yrome ajoajohpe exiketye ahtao, õmiryõ etary se pyra ynororo ahtao eramatoko ropa rokene. ⁷Yrome õmiryõ etary se ahtao moroto rokẽ ehtoko. Otuhtoko, eukuru êtoko, enara, owohparykohtao eya xine. Moro õtuhtohkõ oepehpyrykõme sã mana, jomiry ekaroryke oya xine. Ihximyra ehtoko õtukurukõ poko. Ynara exiryke, erohketõ toerohtamitukõ apoiry zae mana. Esyryhmara ehtoko morotoino imehnõ tapyĩ taka.

⁸—Mame emero rokẽ pata pona oytorykohtao, “Otuhtokose,” karyhtao oya xine, motuhtatose rokene. ⁹Kurãkõkara nae moro pata po ahtao, ikurãkapotoko ropa toto Ritonõpo a. Ynara kahtoko roropa eya xine, “Ritonõpo omiry ekarõko ynanase oya xine enetupuhthome oya xine oesẽkõme. Ameke pyra Ritonõpo tuisame ehtoh mana oya xine,” kahtoko eya xine. ¹⁰Moraramẽ imepỹ pata pona toytose awahtao xine, yrome õmiryõ omipona pyra toto ahtao, osema taka mytotatose ropa. Ynara kahtoko eya xine, ¹¹“Oesarykõ nonory noseihno yna pupuru rary pokona. Naeroro isasakãko ropa ynanase otuarõtatohkõme awãnopyrykõ poko Ritonõpo a. Yrome wenikehpyra ehtoko, Ritonõpo omiry tooehse oya xine mana. Oesẽkõme enetupuhthome oya xine repe. Yrome ise pyra matose,” kahtoko eya xine, tykase Jezu eya xine.

¹²—Ynara ãko ase oya xine. Ajohpe pyra, kurãkõ apiakaryhtao Ritonõpo a moro patapõkõ wãnohnõkohxo Ritonõpo mana, Sotomapõkõ wãnopyry motye. Sotomapõkõ pynohxo Ritonõpo exĩko mana, tykase Jezu toto enyokyryme tyya.

Pata tõpõkõ Jezu onenetupuhpyra ehtopõpyry poko
(*Mat 11.20-24*)

¹³Mame ynara tykase ropa Jezu,

—Jetũ myhẽ exĩko mã oya xine taroino Korazĩpõkomo, oya xine roropa Petesaitapõkomo. Jetũ mã oya xine exĩko myhene. Awãnohtorỹko Ritonõpo mana. Yjamtunuru meneatose repe apatarykõ rãnao. Yrome jenetupuhpyra matose. Oorypyrykõ onurumekara roropa matose. Onenehpyrykõ tonese ahtao Tiropõkomo a Xitõpõkomo a roropa, tyrypyrykõ turumekase eya xine exiry pake. Saku risẽ tyrise eya xine exiry tupõkõme. Oruno roropa tyrise eya xine exiry tokokõ pokona, tyrypyrykõ rumekary se toto exiry enetupuhpotohme imehnomo a. ¹⁴Etatoko pahne, kurãkõ apiakatohpo awãnohtorỹko Ritonõpo mana. Tiropõkõ wãnohnõko roropa mana. Xitõpõkõ roropa wãnohnõko mana. Yrome mokaro wãnopyry motye awãnohtorỹko Ritonõpo mana, tykase Jezu eya xine. ¹⁵—Amarokõ roropa Kapanaũpõkomo, epyrypãko matose imehxo oexirykõ poko repe. Yrome osenekunohnõko rokẽ matose. Imeĩpo oematorỹko Ritonõpo mana apotoimo htaka, tykase Jezu eya xine.

¹⁶Mame ynara tykase Jezu typoetory tomo a,

—Õmiryõ etahpõkõ jomiry etãko roropa toh mana. Morararo ose xine pyra exiketõ yse pyra roropa toh mana. Jenehpohpõ se pyra roropa toh

mana, yse pyra toehtohkō samo. (Ytotoko rahkene. Jomiry ekarotatoko emero pata tō punero, tykase Jezu eya xine.

—Ÿ, tykase toto. Mame toytose toh rahkene omi kurã ekarose.)

Sē nase 72mākō eramatopōpyry ropa poko

¹⁷Mame mokaro 72mākō tooehse ropa toto. Tākye toh toehse ropa. Ynara tykase toto Jezu a,

—Joroko tō roropa ynanutūtanohpoase ropa ahno ae. “Jezu omi poe otūtatoko ropa,” tykase ahtao rokē yna a nutūtase ropa toto, tykase toto Jezu a.

¹⁸Yrome ynara tykase Jezu eya xine,

—Ÿ, joroko tamuru mokyro. Aepukary enene nenenehkane samo, kapu ae. ¹⁹Etatoko pahne, yjamtunuru ekarōko ase oya xine. Orēpyra oritorỹko ase. Mame okoi tūmaryhtao oya xine, mynoto roropa tūmaryhtao oya xine ōsanumara xine toh mana. Joroko tamuru motyēkāko matose, ypoe oexirykōke. ²⁰Etatoko pahne, ōmirykō poe joroko tō tutūtase ropa ahtao ahno ae kure mana. Yrome moro poko rokē pyra atākyematoko. Ritonōpo poenōme oexirykō poko atākyematokohxo yronymyryme. Oesetykō tymerose pape pokona Ritonōpo esao. Moro poko atākyematoko, tykase Jezu eya xine.

Jezu ākyematopōpyry poko

(Mat 11.25-27; 13.16-17)

²¹Mame Jezu tātākyemase yronymyryme Ritonōpo zuzenu poe. Ynara tykase ynororo Tummy a,

—Papa kapuaono, kapuaōkō esēme mase. Sero nonopōkō esēme roropa mase. Kure mase Papa tuaro pyra exiketō amoreparyke oya ōsenetupuhtoh poko. Opoe zuarohxo exīko toh mana. Tuaro exiketō motye exīko toh mana. Atamorepaketō motye roropa tuaro exīko toh mana. Opoe roropa tuaro exiketō zuaro pyra toehse ropa mana. Āmoreme morohne tyrise oya Papa, tyriry se oexiryke, tykase Jezu Tummy a.

²²Mame ynara tykase roropa Jezu eya xine,

—Emero Papa kynekarone ya. Ritonōpo mūkuru waro pyra matose repe. Papa rokē juaro mana. Papa waro pyra roropa matose. Ywy imūkurume jexiryke zuaro ase. Ynymenekatyamo a roropa Papa enepōko ase zuaro toto ehtohme, tykase Jezu eya xine.

²³Mame toeramase ropa Jezu typoetory tomo a. Ynara tykase ynororo eya xine.

—Tākye ehtoko onenehpyrykō poko. ²⁴Ynara āko ase oya xine, tuhke Ritonōpo omiry poko urutōkō pake, tuisa tō roropa onenerykō enery se toh kynexine repe. Onetarykō etary se roropa toh kynexine repe. Yrome onetara tokurehse toto. Onenepyra roropa tokurehse toto, tykase Jezu eya xine.

Imepÿ akorehmatopöpyry poko Samariapono a

²⁵Moraramae Moeze nymerohpyry poko amorepatö tooehse Jezu a töturupotohme. Ynara tykase ynororo, Jezu kuhnöko rokê kynexine,

—Otara äkohxo ke hano orihpyra jehtohme jüme, Ritonöpo maro jehtohme? tykase ynororo eya,

²⁶Mame ynara tykase Jezu eya,

—Otara äko Ritonöpo nymeropohpyry nah? Oty enetupuhnöko hma? tykase Jezu eya.

²⁷Mame tozuhse ropa Jezu eya. Ynara tykase ynororo,

—Ynara enetupuhnöko ase, Ritonöpo pyno ehtoko ipunaka. Yronymyryme ipyno ehtoko okurohtao xine oorikyrykö ponämero. Kure rokê tyritoko ösenetupuhtohkö ae. Oemynyhmarykohtao ipyno ehtoko ipunaka. Mame osepyno oehtohkö sä imehnö pyno ehtoko, katohtono waro ase, tykase ynororo Jezu a.

²⁸—ÿ, tuaro oehtoh zae. Moro omipona awahtao, orihpyra exiko mase, jüme, Ritonöpo maro, tykase Jezu eya.

²⁹Mame mokyro, Moeze nymerohpyry poko amorepatö, imehnö pyno ehtoh poko ekaropory se toehse. Ynara tykase ynororo Jezu a,

—Onokäkö mokaro ipyno jehtopo? tykase ynororo Jezu a.

³⁰Mame Jezu a tozuhse. Ynara tykase ynororo eya aosenetupuhtohme, —Ahno toytose Jerusarê poe Jeriko pona. Juteu mokyro. Moraramae osemae aytoryhtao omato komo a tapoise ynororo. Imökomory roropa tarose eya xine. Totatotapase roropa ynororo eya xine. Mame moroto ro turumekase eya xine orihsasaka ahtao. ³¹Moromeipo Ritonöpo maro oturukety toytose moro osemae. Mame mokyro etaetapahpyry tonese eya. “Tee, jam,” tykase rokê ynororo. Zomye rokê toytose ynororo. Enupunara myhehxo ipoko. Osema ehpiukuroko rokê toytose. ³²Moraramae imepÿ roropa toytose moro osemae. Ritonöpo maro oturutoh tao erohkety kynexine ynororo. Morararo ikuroko rokê toytose ynororo. Enupunara myhê ipoko. ³³Mame imepÿ roropa moro osemae toytose roropa. Samariapö kynexine. Toipe Samariapökö maro juteu tö oxise pyra toto. Yrome mokyro toenupunase etaetapahpyry poko. ³⁴Eya toytose ynororo. Tonaka tanÿse eya. Etapatopöpyry tysereseremase opi ke eya. Työtose roropa eya. Moraramae toky pona mokyro tyrise eya, jumêtu pona. Mame tapyi taka tarose eya ahno nyhtoh taka. Mame kure mokyro tyripose eya tapyi esemy a. ³⁵Moraramae yrokokoro toytory ropahtao, tineru tokarose eya, tapyi esemy a. Ynara tykase ynororo eya, “Mose pyno exiko,” tykase ynororo tapyi esemy a. “Tooehse ropa jahtao, oepehmäko ropa ase onepekahtÿä epehmäko ropa ase,” tykase mokyro Samariapono tapyi esemy a. Mame ynara tykase Jezu Moeze nymerohpyry poko amorepatono a.

³⁶—Etaetapahpyry tonese oseruaökomo a repe. Yrome onoky rokê akorehmaneme nexiahse? tykase Jezu Moeze nymerohpyry poko amorepatono a. Mame eya tozuhse,

³⁷—Mokyro rokene, ipyno aexihpyry rokene, tykase ynororo eya.
Mame ynara tykase Jezu eya,
—Naeroro ytoko. Mokyro sã imehnõ pyno exiko, tykase eya Jezu.
Mame toytose ropa ynororo Jezu maro ehxïpo.

Jezu ytotoþopyry poko Maata tõ tapyĩ taka

³⁸Mame Jezu toytose typoetory tõ maro. Toeporehkase toto pata pona. Moroto nohpo kynexine esety Maata. Mokyro a toahmase toto tytapyĩ taka toto ytotohme. Moroto ehse to aporo. ³⁹Mame Maata akorõ moroto kynexine esety Maria. Mame Jezu otururu etary se kynexine ipunaka. Morara exiryke Jezu myhtokoxi typorohse ynororo. ⁴⁰Maata rokẽ kynexine tÿpokõnohke. Tonahsẽ riry poko kynexine. Mame Jezu a toytose ynororo. Ynara tykase eya, takorõ takorehmara exiryke,
—Pihpi, ypoko oenupunary se pyra mahno? Eneko ke, jakorõ jakorehmara nase. Ajohpãme sã wakorehmapoko aporo eya, tykase Maata Jezu a repe.
⁴¹Mame Jezu a tozuhse ynororo. Ynara tykase eya,
—Xihxi, torẽtyke mase senohne poko, otyro riry poko. ⁴²Toiro se rokẽ matose enetupuhtohme. Senohne irumekako aporo, jomiry etatohme oya, ãkorõ samo. Zae ehtoh tymenekase eya. Naeroro anaropopyra ase aporo ywinoino, tykase Jezu eya.

Ritonõpo maro õtururu poko amorepatoh sero

(Mat 6.9-13; 7.7-11)

11 ¹Morarama Ritonõpo maro oturũko Jezu kynexine. Mame tõturukehse ahtao ynara tykase ipoetory eya,
—João a typoetory tõ tamorepase Ritonõpo maro oturutoh poko. Morara se ase. Yna amorepako Ritonõpo a yna oturutoh poko, tykase ynororo Jezu a.
²Mame ynara tykase Jezu eya xine,
—Ritonõpo maro õtururukohtao ynara kahtoko,
“Papa kapuaono, kure mase.
Yna akorehmako kure rokẽ oritohme yna a,
yna esẽme oenetupuhtohme roropa yna a.
³Yna nykyryry ekaroko yna a kokoro rokene.
⁴Yna rypyry ikorokako ropa imehnõ rypyry korokapotoh sã yna a oya.
Moromeĩpo wenikehnõko mase yna rypyry poko
imehnõ rypyry poko yna wenikehtoh samo.
Joroko tamuru a yna onukuhpopyra exiko,”
kaxitoko Ritonõpo a, tykase Jezu eya xine.
⁵Mame ynara tykase ropa Jezu typoetory tomo a, tõturutoh poko Ritonõpo maro,
—Ynara ãko ase oya xine õsenetupuhtohkõme rokene. Otarãme omoro wyi epekatyry se mase onoa. Morara exiryke oepe tapyĩ taka ytõko mase.

Ynara āko mase eya otarāme, “Jepe, wyi se pitiko hano ajohpāme samo, oseruao rokene nae awahtao rokene. ⁶Wekyry noehno ya, imep̃ypono. Morara exiryke autuhmary se ake repe. Yrome wyi pyra jexiryke anautuhmara jekurehno. Naeroro oya oehno wyi epekahse repe.”

⁷—Morarame tytapyĩ tae oezuñnōko oepe mana. Ynara āko otarāme mana, “Jerekohmara exiko. Tapuruse nase tapyi. Nyhnōko ynanase. Ypoenō jowomyhtome nase xitāko. Owōpyra ase,” āko mā repe, tykase Jezu.

⁸—Morarame otarāme otuhparo, “Ise, ise,” āko mase. Morara ahtao otara exīko hnae moromeĩpo? Etatoko pahne, oepe owōñōko mana wyi ekarose oya. Yrome oepeme toexiry pokoino pyra owōñōko mana, orēpyra torekohmaryke oya ōpenery ekarotohme oya, otuhparo oexiryke. Morara exiryke sā rokē owōñōko mana, tykase Jezu eya xine. ⁹—Naeroro ynara āko ase oya xine, moro saaro ekaropotoko Ritonōpo a. Mame ekarōko oya xine mana. Onupirykō ekaropotoko Ritonōpo a. Mame onupirykō waro exīko matose. Tapyi tapuruse ahtao roropa ikohmatoko. Mame ešē apuruhmakāko mana. Moro saaro tahxime ōtururukohtao Ritonōpo a, oezuhtor̃yko mana. ¹⁰Ynara exiryke ekaroponanō tynekaropohpyrykō apoiko mana. Zupinanō tunupihpyrykō enēko ropa mā toto. Tapyi taka tomomyry se exiketō ikohmaryhtao, tapyi apuruhmakāko mā toto. Omōñōko roropa mā toto. ¹¹Morararo ynara karyhtao omūkuru a oya xine, “Papa, omise ase,” karyhtao oya xine, okoi onekaropyra matose eya. ¹²“Papa kuratirihmo se ano,” karyhtao roropa oya xine, mynoto onekaropyra matose omūkurukomo a. ¹³Irypyryme matose repe, yrome otyro kurākō rokē ekarōko matose opoenōkomo a. Amarokō motye kuhse Papa kapuaono. Tuzenu kurā ekarōko oya xine mana ekaroporyhtao oya xine, tykase Jezu eya xine.

Peuzepe tūtanohtopotōpyry poko ahno ae

(Mat 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴Morarame joroko tūtanohtopose ropa Jezu a tomirēkara ae. Mame joroko tutūtase ropa zae ahtao, jorokohpanōpo tōmitase ropa. Moro eneryke tyya xine tōsenuruhkase toto imoilmākomo. ¹⁵Yrome toitoine ynara tykase toto, —Peuzepe omi poe rokē joroko tō tūtanohtopōko ropa mana, joroko tamuru omi poe. (Peuzepe, joroko tamuru esety akorony.)

¹⁶Morarame imehnō Jezu kukuru se toehse. Ynara tykase toto eya, —Ajamitunuru enepoko yna a amaro Ritonōpo ehtoh waro yna ehtohme, tykase toto. ¹⁷Yrome aosenetupuhtohkō waro Jezu kynexine. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Pata tamurupōkō osetaparyhtao osenahkāko rokē toh mana. Morararo tyekyry maro oxiehno toehse ahtao osenahkāko rokē tapyitaōkō mana. Atahpahnōko toto sapararahme exīko toto oxiehno toexirykōke. ¹⁸Moro saaro joroko tamuru typoetory maro oxime tōsetaparykohtao osetetaka, osenahkāko rokē toto. Ynara āko matose ya, “Ÿ, Peuzepe omi poe joroko tō tūtanohtopōko mose mana,” āko matose ypoko. ¹⁹Morara jahtao, Peuzepe

omi poe joroko tō tūtanohporyhtao ya, opoetorykō ke? Onoky omi poe roropa joroko tō tūtanohpōko toh nahe? tykase Jezu eya xine. —Yrome opoetorykō tyoro rokē otuarōtanohtorỹko mana zae pyra oehthokō poko. ²⁰Arypyra, Ritonōpo jamitunuru poe joroko tō tūtanohpōko ase ahno ae. Moro eneryke oya xine tuarōtāko matose Ritonōpo oesēkōme exiry poko.

²¹—Mame tapyi ešē tomahpo typyre ahtao ynara āko mā ynoro, “Orēpyra ase typyreke jexiryke imehnō omōpyra mana ytapyi taka ymōkomory poko,” āko mā ynoro. ²²Yrome jamiyhme hxo exikety tooehse ahtao iporemākāko mana ipyre roropa apoiko mana. Mame ipyre apoixipo imōkomohpyry arōko mana, apiakatohme typoetory tomo a. (Moro saaro joroko tamuru, tymyhse sã ya. Jamiyhme pyra roropa mā tyripose ya, tymyhse ya exiryke.)

²³—Ymarōkōme pyra awahtao xine, yzehno matose, jakorehmara awahtao xine roropa, jakorekehkāko matose, tykase Jezu eya xine.

Sē nase joroko omōtopōpyry ropa poko

(Mat 12.43-45)

²⁴Mame tōturuse ropa Jezu. Ynara tykase ynoro,

—Joroko tutūtase ropa tahtao ahno ae ytoytōko mana nono poro, tosary imepỹ zupiko. Mame onenepyra tahtao, ynara āko mā tyra rokene, “Ytōko ropa ase jesahpyry aka ropa, unurumekahpyry aka ropa, ahno aka” āko mana. ²⁵Mame ytōko ropa mana, tosaypyry pona ropa. Morarame kure tosaypyry enēko ropa mana ahno kurohtao. Tapyi sã ahno kurohtao mana tutumehse sã zao. Saereme potu enēko mana. Mame omōpyra mā aporo. ²⁶Ytōko rokē mā aporo joroko imehnō enehse tymarōme toto ehtohme. Mame popyrahxo exiketō enehnōko mana, 7me osesarise mokyro aka. Mame itamurumehxo jorokohpe exiko mokyro mana. Osemazuhme toehtopōpyry motye kuhse exiko mana.

Tākye nymyry ehtoh poko

²⁷Morarame morara kary etaryke tyra ynara tykase nohpo tuhkākohtae,

—Tākye kuhse asa mana, oenurumahpono, isuhsuru onenyhpyry, tykase nohpo eya.

²⁸Mame mokyro tozuhse Jezu a. Ynara tykase,

—Amaroko hkotano. Tākye exiko matose Ritonōpo omiry etaryhtao oya xine, aomipona toehse roropa awahtao xine, tykase Jezu eya.

Ahno hxirotah poko kurākō apiakatohpo

(Mat 12.38-42)

²⁹Morarame imoihmākō tooehse ahtao Jezu a, ynara tykase ropa Jezu eya xine,

—Popyra matose ipunaka juteu tomo. “Ajamitunuru enepoko yna a oenetupuhthome yna a,” āko matose repe ya. Yrome yjamitunuru onenepopyra ase oya xine. Toiro poko rokē āmorepatorỹko ase, Jona ehtopōpyry poko. ³⁰Jona tonahse aporo kanaimo konōto a. Oseruao tynhse Jona kanaimo wakuru ao.

Imeïpo tuamise ropa ynororo kanaimo a nono pona. Mame ipoko tutuarõtase Niniwepōkomo. Tonetupuhse toto a, “Ritonōpo nenehpohpyryme mose nase,” tykase toto ipoko. Moro saaro Ritonōpo jenyokyase oya xine. Ywy ase Kapu ae Ayhtohpyry. ³¹Morararo Saapa tuisary kynexine nohpo, ikurenaēkō tuisary. Imeïpo ohxirotorỹko ynororo mana seropōkō apiakatohpo Ritonōpo ēpataka. Ynara exiryke, mya toytose ynororo pake Saromāo otururu kurā etase. Yrome Saromāo motye kuhse ywy. Taro ase amaro xine. Yrome jomiry etary se hkopyra matose. ³²Morararo kurākō apiakatohpo Niniwepōkō ohxirotorỹko mā toto seropōkomo, Ritonōpo neneryme. Jona omiry totase tyya xine ahtao tyrypyrykō turumekase eya xine. Mokaro mā ohxirotorỹko. Ynara exiryke, taro ase amaro xine. Jona motye kuhse ase. Yrome jomipona se pyra matose, tykase Jezu eya xine.

Sē nase ahno enuru poko

(Mat 5.15; 6.22-23)

³³—Mame nāparina zukaxīpo ononēpyra sytatose. Onyripyra sytatose apipa notaka. Aryhnaka rokē tyriko sytatose apō pona omōketō zeipotohme tyriko sytatose. ³⁴Kuenurukō nāparina ezuru sã mana. Kure oenurukō ahtao kure sã osenuhmāko matose, saereme sã oya xine exiryke. Yrome oenurukō popyra ahtao, osenuhmara matose. Xinukutume sã oya xine exīko mana oenurukō popyra exiryke. ³⁵Morara exiryke tomeseke ehtoko. Onenetuputyhpyrykō onurumekara oehtohkōme. Turumekase oya xine ahtao xinukutumā sã exīko ropa matose okurohtao xine. ³⁶Yrome okurohtao xine saereme ahtao xinukutume pyra roropa mā okurohtao xine, kure enetupuhnōko matose. Mame nāparina kurā sã saereh āko mana okurohtao xine, tykase Jezu eya xine.

Parixeu tō zurutopōpyry poko Jezu a

(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

³⁷Mame tōturukehse Jezu ahtao, parixeu a toahmase tytapyĩ taka autuhtohme. Mame toytose ynororo itapyĩ taka, otuhse. Mame osemahpyra ro typorohse ynororo otuhtoh pona. ³⁸(Juteu tō osemahnōko itamurume tōtuhtoh to Moeze omihpyry poe.) Mame ynara tykase parixeu tyya rokene,

—Tee! Osemahpyra mosero nah otuhnōko, tykase parixeu tukurohtao rokene. ³⁹Mame ynara tykase Jezu eya,

—Parixeu tō matose. Ynara exiketō matose. Akasanarykō akurihnōko matose ipary rokene, paratu tōkehko maro. Yrome zao nymyry anakurihpyra sã matose. Xikurome mā ipunaka. Moro sã okurohtao xine mana, xikurome. Oyamene se matose. Iirypyryme matose. ⁴⁰Onenetupuhpyra matose. Ōkokō rihpōme Ritonōpo mana. Okurohtao xine tyrihpōme roropa mana. ⁴¹Morara exiryke omōkomory apiakako ekarotohme etuarimaketomo a. Imehnō pyno roropa ehtoko. Morara awahtao xine tãkye exīko Ritonōpo mana opoko xine. Okurohtao xine ikurikāko roropa mana.

42—Jetuhxo exīko matose parixeu tomo. Ynara exiryke, okyryrykō omame porehme ahtao apiakāko matose. Toiro ekarōko matose Ritonōpo a repe. Anarykahpyrykō roropa otyro tōkehko apiakāko matose. Emero apiakāko matose zokonaka pitiko onekarorykōme Ritonōpo a. Yrome zae pyra ro matose. Imehnō ryhmāko ro matose. Ritonōpo pyno pyra roropa matose. Morohne okyryrykō tapiakase oya xine ahtao, kure roropa mā repe imehnō pyno awahtao xine roropa, Ritonōpo pyno roropa awahtao xine.

43—Jetuhxo exīko matose parixeu tomo. Ynara exiryke, Ritonōpo maro oturutoh tao imehxo se rokē oexirykōke. Osepekahtoh taka oytorykohtao, “Kure mase,” kary etary se oexirykōke.

44—Jetuhxo exīko matose! Ynara exiryke, okepy zonētopōpyry sā matose. Moroto ro imehnō ytoytōko tuenikaro rokene, tuaro pyra toexirykōke. Moro saaro kure oehtohkō enepōko matose repe, yrome popyra ro matose, tykase Jezu eya xine.

45Morara kary etaryke tyya, ynara tykase Moeze omihpyry waro exikety Jezu a,

—Morara karyhtao oya, yna hxirōko roropa mase, tykase ynororo.

46Mame ynara tykase Jezu eya,

—Jetuhxo exīko matose roropa Moeze omihpyry waro exiketomo, imehnō osanumaryke oya xine. Tupime eya xine anaosanumatatohkomo. Ynara āko matose, “Moeze omihpyry omipona ehtoko,” āko matose repe. Yrome amarakō ke? Aomipona pyra matose. Ourutopōpyrykō omipona pyra matose. 47Jetuhxo exīko matose, otonētoh kurā rīko matose repe, Ritonōpo poko urutonōpo tō zonētohme. Yrome mokaro urutonōpo tō totapase atamurukomo a. 48Atamurukomo a Ritonōpo poko urutonōpo tō etapatopōpyrykō kure ekarōko matose. Ynara exiryke, atamurukomo a totapase toto. Yrome oya xine roropa toto zonētoh tyrise. 49Morara exiryke ynara tymerose Ritonōpo omiryme, zae mana, “Jomiry poko urutōkō enyohnōko ase eya xine. Mame toitoine toto etapāko toh mana. Toitoine toto htomāko roropa toh mana,” āko Ritonōpo omiry. 50Naeroro awānohtorỹko Ritonōpo mana, urutōkō etapatamitume. Moinoro nono ritopōpyry poe ro urutōkō totapase. Mokaro etapatamitume awānohtorỹko Ritonōpo mana. 51Apeu etapatopōpyry poe tuhke urutōkō totapase. Zakaria roropa totapase. Ritonōpo maro oturutoh myhto totapase ynororo, kaneru zahkatoh myhto. Ajohpe pyra, mokaro etapatamitu epehpyryme awānohtorỹko Ritonōpo mana seropōkomo.

52—Jetuhxo exīko matose Moeze omihpyry poko amorepatōkomo. Ynara exiryke, imehnō enekunohnōko matose, zae omi waro pyra toto ehtohme. Zae omi enetuputyry se pyra matose. Mame imehnō roropa akorekehkāko matose. Onenetupuhpyra toto ehtohme, tykase Jezu eya xine.

53Mame moro tae toytose ropa Jezu ahtao parixeu tō tyekītapāse, Moeze omihpyry warōkō maro. Jezu tokahmase toto a tōturupotohkōme, ihxirotohme repe. 54Aaturutopōpyry poko Jezu hxirory se toh kynexine repe.

Sē nase ajohpe ehtoh poko

(Mat 10.26-27)

12 ¹Mame tuhkākō tōximōse. Epuhtūtūmāko toh kynexine tuhke toexirykōke. Mame ynara tykase Jezu typoetory tomo a,
 —Tomeseke ehtoko parixeu tō ajohpe ehtoh poko. Pou porutatoh sã ajohpe toto exiry mana. Kure osekarōko toh mã repe iirypyryme toto ahtao. ²Yrome emero apurutyã aryhnaka exiko ropa mana. Emero zonētyã roropa zumakapōko ropa mana. ³Mame totase pyra ōturutopōpyrykō emero atahpahnōko mana jarao exiko mana. Morararo moe rokē oturūko matose repe āpuruhpyry tao, puti putime rokē repe. Yrome moromeĩpo ōmihpyrykō otumakāko mana, tykase Jezu eya xine.

“Ritonōpo zuno ehtoko,” katopōpyry sero Jezu a

(Mat 10.28-31)

⁴Mame ynara tykase Jezu,
 —Ynara āko ase oya xine wekyry tomo, oetapanekō zuno pyra ehtoko. Oetapatorỹko rokē mana. Yrome ouzenukō onetapara mana. ⁵Toiro rokē zuno ehtoko, Ritonōpo rokē zuno. Oetapaxīpo xine oemarykō waro mana apotoimo htaka. Naeroro mokyro rokē zuno ehtoko.

⁶—Mame 5me torō pisarara epehpyry pitiko rokene. Otarāme tuhke pyra tineru puhturu rokene. Yrome torō pisarara toiro ahtao ro wenikehpyra Ritonōpo mana ipoko. ⁷Morararo oūsetykō tuhke exiry waro Ritonōpo mana. Naeroro oserehpyra ehtoko. Torō pisarara pyno toehtoh motye kuhse opyno xine Ritonōpo mana, tykase Jezu eya xine.

Ihximyra Jezu poko ehtoh poko sero

(Mat 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸Mame ynara tykase Jezu typoetory tomo a,
 —Ynara karyhtao oya xine imehnō netaryme, “Ywy ase, Jezu poetoryme ase,” karyhtao oya xine, morararo ase, “Mose ypoetoryme mana,” āko ase opoko xine Ritonōpo nenyohityã netaryme. ⁹Yrome ihxipỹke awahtao xine ypoko, “Jezu poetory kara ase,” karyhtao roropa oya xine imehnō netaryme, morararo ase, “Mokyro ypoetoryme pyra mana,” āko ase opoko xine Ritonōpo nenyohityã netaryme.

¹⁰—Mame Kapu ae Ayhtohpyry kerekeremaryhtao oya xine, yrome oorypyrykō tokarose ropa oya xine ahtao Ritonōpo a, moro korokāko ropa Ritonōpo mana. Yrome Ritonōpo zuzenu kerekeremaryhtao oya xine onykorokara mã Ritonōpo ekurehnōko ipunaka.

¹¹—Mame juteu tō atamorepatoh taka aarorykohtao, ohxirotokhōme pata esē tomo a te, kowenu poetory tomo a roropa, torētyke pyra ehtoko ezuhtokhō poko oya xine. “Otara āko ke hano?” kara ehtoko roropa.

¹²Ynara exiryke, Ritonôpo zuzenu âkorehmatorÿko mana ezukurukô poko moro tao awahtao xine, tykase Jezu eya xine.

Sero tymôkomokê ehtopôpyry poko

¹³Mame ynara tykase ahno rãnaono Jezu a,
—Amorepatono, oturuko awihwi a Papa ekepyry môkomohpyry apiakatohme eya zokonaka ekarotohme ya, tykase ynororo Jezu a.

¹⁴Yrome ynara tykase Jezu eya,
—Arypyra, moro pokô kara ase. Omôkomorykô apiakane kara ase, tykase Jezu eya. ¹⁵Ynara tykase ropa Jezu totananomo a,
—Etatoko kure. Tuaro ehtoko, ôpynukôme rokê pyra tyritoko. Ynara exiryke, toipâme rokê omôkomorykô mana. Yrome âkorehmara xine mana oytorykohtao Papa esaka, tykase Jezu eya xine.

¹⁶Mame ynara tykase ropa Jezu eya xine toto osenetupuhtohme,
—Tupito konôto esê narykapohpyry toperytase itamurume. ¹⁷Mame ynara tykase ynororo tukurohtao rokene, “Oty rîko hxo ke hano? Tosake pyrahxo hnae ynapyry tomo,” tykase ynororo. ¹⁸“Ytapÿi tō kararahpôko ropa ase zumo tyritohme ropa ynapyry esaryme, ymôkomory esary maro. ¹⁹Mame ynara âko ase ya rokene, ohkato ke senohne nae toehse hano. Ymôkomory enahpÿme nase. Ynapyry tōkehko enahpÿme nase tuhke jeimamyry aropôko ase. Oseremâko roropa ase. Otuhnôko potu ase. Eukuru ênôko roropa ase, tâkye rokê ase,” âko mana tymôkomokemy tyya rokene. ²⁰Mame ynara tykase Ritonôpo eya, “Oepyrypyry hmoro. Seroae ro orihnôko mase. Mame onoky omôkomohpyry esême exîko nae? Onoky onukurâkatyâ esême exîko nae? Imehnô ôkyryrÿpyry esême exîko mana,” tykase Ritonôpo eya. Mame toorihse ynororo, tykase Jezu eya xine.

²¹Mame etyhpÿryme ynara tykase Jezu,
—Moro sâ exîko mǎ môkomo ânonohnanô rokê tymôkomorykôme. Tymôkomoke ynaroro repe, yrome Ritonôpo a tymôkomoke pyra sâ mǎ toto, omomÿke toexirykôke, tykase Jezu eya xine.

Ritonôpo enetuputyry poko sero nase

(Mat 6.25-34)

²²Mame ynara tykase Jezu typoetory tomo a,
—Naeroro ynara âko ase oya xine, ôtykô poko torêtyke pyra ehtoko. Anapyrykô poko roropa torêtyke pyra ehtoko. Oupôkô poko roropa torêtyke pyra ehtoko. Tupoke pyra oehtohkô poko torêtyke pyra ehtoko. ²³Ynara exiryke, kure kuehtohkô mǎ tonahsǎ motye kuhse, tōsê motye kuhse mana. Morararo upo motye kuhse kuokokô mana, tykase Jezu. ²⁴—Torô poko enetupuhtoko. Tynapyrykô anarykara toto. Onypohpyra roropa mǎ toto. Ê onyripyra roropa mǎ toto. Tynapyrykô onukurâkara roropa mǎ toto. Yrome toto nahpâko Ritonôpo mana. Mame amarakô torô motye kuhse matose. Opyno xine ipunaka Ritonôpo

mana, tykase Jezu eya xine. ²⁵⁻²⁶—Osenetupuh Toko. Toiparo rokẽ senohne poko torẽtyke matose. Otara tyĩko matou okynã orihpopyra oehtohkõme. Torẽtyke oehtohkõke okynã orihpopyra exĩko matou? Arypyra. Ritonõpo rokẽ okynã orihpopyra ehtoh waro mana. Naeroro oty katohme torẽtyke matou emero poko? Toiparo rokẽ torẽtyke matose. ²⁷Ona ekuru enetatoko. Tamoreme ahtãko mana. Erophyra mana. Ekurãkara roropa mana. Tamoreme rokẽ kure exĩko mana. Yrome ynara ãko ase oya xine, Saromão tupoke kurã ke kynexine. Tytineruke roropa kynexine. Yrome Saromão zupõ kure exiry motye kuhse ona ekuru mana. Kure kuhse mana. ²⁸Onahpoty rineme roropa Ritonõpo mana. Okynã pyra onahpoty mana. Naero mã repe seromaroro. Yrome yrokokoro pake tonahse. Zahnõko roropa mana apoto ke, xixi ke, enara. Otytyko ekuru typyne pyra mana. Yrome Ritonõpo ipyno ro mana. Morohne pyno exiry motye kuhse Ritonõpo opyno xine exiry mana. Naeroro õpenerykõ ekarõko oya xine mana. Morara exiryke, “Nary rokene,” kara ehtoko kure Ritonõpo ehtoh poko. Enetupuh Toko Ritonõpo opyno xine exiry. ²⁹Morara exiryke torẽtyke pyra ehtoko tõsẽ poko, eukuru poko roropa. Tonahsã poko roropa torẽtyke pyra ehtoko. ³⁰Morohne poko torẽtyke imehnõ mana, Ritonõpo waro pyra exiketomo. Morohne se oexirykõ waro Omykõ kapuaõ mana. ³¹Yrome osemazuhme Ritonõpo enetupuh Toko oesẽkõme. Mame morohne ekarõko oya xine mana.

Tymõkomoke ehtoh poko Ritonõpo esao
(*Mat 6.19-21*)

³²—Enaromyra ehtoko ypoenomo. Tuhke pyra matose Ritonõpo enetupuhnanomo. Yrome imeĩpo ahno esẽme oehtohkõ ekarõko mã oya xine Omykõ kapuaono. ³³Morara exiryke omõkomorykõ ekamotoko tineru apoitohme. Mame moro tineru ekarotoko etuarimaketomo a. Ekaroryhtao okyryrykõ tuhke exĩko mã kapu ao. Moroto okyryrykõ kurãkãko Ritonõpo mana. Enahpyra moero mana Ritonõpo esao. Moero mã omato pyra ipunaka, nuko pyra roropa mana, enahne pyra mã moero. ³⁴Moraramẽ omõkomorykõ kurãkaryhtao kapu ao oya xine morotona oytorykõ se exĩko matose. (Yrome sero nono po rokẽ omõkomorykõ tomãkase oya xine ahtao sero nono po se rokẽ exĩko matose. Ritonõpo poko nymyry onenetupuhpyra matose.)

“Tuaro ehtoko,” katopõpyry sero Jezu a

³⁵⁻³⁶Mame ynara tykase Jezu,
—Joeypyry ropa eraximatoko, tosekõ eraximary sã ahno poetory tomo a. Mokaro saaro kueraximatoko. Mokaro esẽ toytose erẽnatoh enese. Typoetory tõ tynomose tytapyĩ tao. Aepyry ropa eraximãko toto itapyĩ tao. Nãparina roropa nae ezurukõme. Mame tõtuhxĩpo oehnõko ropa mana tytapyĩ taka. Mame isekere etaryhtao axĩ tapyi apuruhmakãko ipoetory tõ mana. ³⁷Mame tãkye exĩko mã toto tosekõ toraximase tyya xine exiryke. Nyhpyra toh toehse tosekõ eraximary poko. Morara exiryke tãkye exĩko mã toto. Etatoko pahne, typoetory

tõ porohkapõko mana toto otuhtohme. “Otuhtokose,” äko mana. Mame typoetory tõ otuhmapõko mana. ³⁸Täkye toh exiko mana. Otaräme esëkõ oehnõko ropa onoa. Otaräme emepyrmye oehnõko ropa mana. Yrome oserehnohpyra tosëkõ eraximary poko. Moroto ro eraximäko toto. Morara exiryke täkye mã toto. ³⁹Omato oepyrpy waro tapyi esë ahtao, tytapyi taka omato anamonohpopyra aexiry mana, tymõkomory onematonanohpopyra toehtohme. ⁴⁰Amarokõ roropa tuaro ehtoko. Kapu ae Ayhtohpyry oehnõko ropa mana. Aepyrpy ropa oneraximara awahtao xine ro oehnõko ropa mana, tykase Jezu eya xine.

Peturu oturutopõpyry sero Jezu maro
(*Mat 24.45-51*)

⁴¹Mame ynara tykase Peturu Jezu a,
—Yna a rokë morara äko mah? Emero rokë netaryme roropa morara äko mah? tykase Peturu, tõturupose Jezu a.

⁴²Mame ynara tykase Jezu eya,
—Onoky emese kure nahe tosë mõkomory poko? Emese kure exikety rokë riko tytapyi eraseme mana. Typoetory tõ otuhmaponeme tyriko mana. ⁴³Mame zae rokë exikety ahtao täkye mokyro exiko mana, tytapyikë tooehse ropa ahtao. ⁴⁴Ajohpe pyra tymõkomory eraseme mokyro riko mana, imehxo. ⁴⁵Yrome ynara karyhtao tyya rokene, “Jesë mã okynä oehpopyra mana,” karyhtao tyya rokene, mame ipoetory tõ htomäko mana orutua komo, nohpo tomo, enara toto htomäko mana. Mame otuhnõko mã ynororo eukuru ênõko. Etynõko roropa mana. ⁴⁶Mame mokyro esë oehnõko ropa mana, tuenikaroro typoetory ahtao. Aepyrpy ropa onenetupuhpyra ynororo. Mame mokyro kahpyry pipohnõko mana, ajoajohpe toehse exiryke. Imehnõ iirpyrymākõ maro tyripõko mana, tykase Jezu Peturu tomo a.

⁴⁷—Mame tosëkõ omiry waro ro tahtao xine, yrome aomipona pyra toto ahtao, toto wānohnõkohxo esëkõ mana, yronymyryme, tõmipona pyra toehse toto exiryke. ⁴⁸Morararo imehnomo. Tuenikaroro rokë popyra toehtohkõ poko tosëkõ omihpyry waro pyra toexirykõke, mokaro wānohnõko roropa mã esëkomo pitiko rokene. Ynara exiryke, itamurume tokarose ahtao typoetory a mokyro wino itamurume ise ropa mã esemy. Tuhke tokarose eya exiryke tuhke ise ropa mã eya esemy, tykase Jezu eya xine.

“Apiakatõme tooehse ywy,” katopõpyry sero Jezu a
(*Mat 10.34-36*)

⁴⁹Mame ynara tykase Jezu eya xine,
—Apoto zukase sã tooehse ywy sero nonopõkõ rypyrpy zahkatohme samo. Seromaroro tukase ahtao täkye kuhse exiry. ⁵⁰Ëpurihkety ëpurityry sã zue aka. Mokyro sã ytõko ase jetuarimatoh pona. Itamurume etuarimäko ase. Samũ äko ase. Typenekehse ase jetuarimakepyry eraximary poko. ⁵¹“Mokyro noepyase sero nono pona emero osepepe ehtohme,” äko matose repe ypoko.

Arypyra. Nae jomiry enetupuhnanomo. Nae roropa jomiry onenetupuhpynomo. Osepeme pyra toto ypokoino. ⁵²Taroino 5me exiketō tapyitaōkō atapiakāko toh mana. Esyhmara toh exīko mana. 2me exiketō 3me exiketō esyhmara exīko mā toto. 3me exiketō 2me exiketō esyhmara exīko roropa mā toto ypokoino. ⁵³Mame tumūkue exiketō mā typoenō onysyhmara roropa mā exīko. Tumykō onysyhmara roropa ipoenō exīko mana. Tōxike exiketō mā tōxirykō onysyhmara roropa exīko mā toto. Tysekō onysyhmara roropa ěxirykō exīko mana. Typatūke exiketō roropa mā typatūkō onysyhmara exīko roropa mā toto. Tymerenohke exiketō roropa mā tymerenotyko onysyhmara exīko mā toto. Oxiekyryme pyra sā exīko mā toto, tykase Jezu eya xine.

“Tuaro ehtoko,” katopōpyry sero Jezu a
(Mat 16.2-3)

⁵⁴Mame ynara tykase ropa Jezu tuhkākomo a,
—Akurū eneryhtao oya xine xixi omōtoho wino, ynara enetupuhnōko matose, “Konopo oehnōko mana,” āko matose. Moromeīpo konopo oehnōko mā rahkene. ⁵⁵Mame tyryrykane eneryhtao ikurenaino, ynara āko matose, “To! Moro esahpyo ke onākutanohto mana zū karyke,” āko matose. Moromeīpo xixi jetū exīko mā rahkene. ⁵⁶Mame ajohpākō sā matose. Morohne eneryhtao oya xine tuaro sā matose. Morararo Ritonōpo jenyohne tarona ōsenuruhkatohkō ritohme onenerykōme repe. Yrome onenetupuhpyra matose ypoko, tykase Jezu eya xine.

“Axī oxiehno pyra ehtoko ropa,”
katopōpyry sero Jezu a
(Mat 5.25-26)

⁵⁷Ynara tykase ropa Jezu eya xine,
—Oty katohme āmoreme xine zae ehtoh poko pyra matou? ⁵⁸Ozehnotokō aarorykō se ahtao terekatu ěpataka, axī ekurākatoko ropa ozehnotokō maro, osema tao ro awahtao xine, terekatu a aaropyra xine ro toto ahtao, soutatu tomo a oekaropyra xine toto ehtohme, oēmapopyra xine toto ehtohme roropa āpuruhpyry taka. ⁵⁹Etatoko pahne, āpuruhpyry taka tomōse awahtao xine, tūtara ropa matose emero onepehmara ro awahtao xine, tykase Jezu eya xine.

“Oorypyrykō irumekatoko,” katopōpyry sero Jezu a

13 ¹Mame morotōkomo a Jezu turuse Karireapōkō etapatopōpyry poko Pirato a, kowenu poetory a.

—Tynekarorykō ekaroryhtao ro Ritonōpo a, totapase toto Pirato a, tykase toto, tokarose. ²Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Otara āko hmatou mokaro poko? Imehnō Karireapōkō motye iirypyryme nexiase toto? Morara exiryke moro emetakāme taorihmapose toh nae? tykase Jezu eya xine, tōturupose. ³—Arypyra. Ynara āko ase oya xine. Amarokō roropa oorypyrykō onurumekara awahtao xine, mokaro sā orihnōko matose,

tykase Jezu eya xine. ⁴—Mokaro roropa ke, Xiroepōkomo? Otara āko roropa hmatou 18mākō pona tapyi epukatopōpyry poko? Jerusarēpōkō motye roropa iirypyryme nexiase toto? ⁵Arypyra. Ynara āko ase oya xine, amarokō roropa emynyhmara awahtao xine oorypyrykō poko, oorypyrykō onurumekara awahtao xine, mokaro saaro orihnōko matose, tykase Jezu eya xine.

Sero nase topere pyra otyro zoko ehtopōpyry poko

⁶Mame ynara tykase Jezu, enetupuhtohme eya xine,
—Ahno tupinao mā wikeira zoko kynexine. Mame esē toytose epery pohse repe. Yrome arypyra kynexine topere pyra ipunaka. ⁷Morara exiryke ynara tykase tupito esē typoetory a, “Etako pahne, oseruao tyeimāse ywy otyro eperytary eraximary poko repe. Yrome eperytara ro nase. Akohko,” tykase esemy. “Popyra nase. Toipāme rokē mā taro,” tykase esemy erase a. ⁸Yrome ynara tykase erase eya, “Apoaporo, toiro rokē jeimamyry eraximako aporo. Ahkaxi aporo oeky ety ritohme imyhtokoxi. ⁹Moro tyrise ahtao, otarāme eperytāko mana. Toperytase kure ahtao, anakohpyra ase. Yrome eperytara ro ahtao makohpotase rahkene,” tykase ynororo tupito esemy a, tykase Jezu eya xine.

Tupue aexihpyry kurākatopōpyry sero Jezu a

¹⁰Mame Jezu a tamorepase toto juteu atamorepatoh tao oserematohae. ¹¹Moroto nohpo kynexine tupue aexihpyry 18me ikonopory taropose eya kure pyra. Joroko poe morara toehse ynororo jūme tupue. Xikihme owōpyra toehse ynororo. ¹²Mame mokyro eneryke tyya, Jezu a tykohmase. Ynara tykase ynororo eya,
—Xihxi, okurākāko ropa ase seromaroro, tykase Jezu eya. ¹³Mame Jezu a tomary ke tapose ahtao, axī xikihme toehse ropa ynororo. Mame,
—Kure mase Ritonōpo, tykase ynororo, tukurākase ropa toexiryke. ¹⁴Mame juteu atamorepatoh esemy tyekītapāse oserematohae nohpo tukurākase ropa exiryke Jezu a. Ynara tykase ynororo morotōkomo a,
—6me ěmepyry nae erohtohme. Moro ae rokē osehtoko ekurākapose ropa. Yrome oserematohae oehpyra ehtoko, tykase ynororo, eya xine. ¹⁵Mame ynara tykase Jezu eya,
—Oty katohme popyra oya xine nohpo kurākary ropa nae oserematohae? Ajoajohpe rokē matose. Yrome amarokō otātome oekykō myhpokāko matou oserematohae, pui, kawaru roropa, tuna pona toto arotohme, aohpatohkōme oya xine? ¹⁶Mose Aparão paryme nase. Mose tymyhse nexiase joroko tamuru a. 18me ikonopory taropose eya kure pyra toexiry poko. Oty katohme mose onymyhpokapopyra sã matou oserematohae? tykase Jezu eya xine. ¹⁷Mame morara kary etary ke tyya xine, Jezu zehnotokō toehxirose. Yrome tākye toehse toh kynexine imoihmākomo, kure Jezu nukurākahpyry eneryke tyya xine.

Moxitatu puhturu poko sero
(*Mat 13.31-32; Mak 4.30-32*)

¹⁸Mame ynara tykase Jezu eya xine,
—Tyoro sã Ritonôpo kuesêkôme exiry. Ynara sã mana enetupuhtohme rokene. ¹⁹Moxitatu puhturu ke mana pitiko. Mame tarykase ahtao tupito pona, ahtâko mana. Mame tamorihtase ahtao wewe konôto sã exîko mana. Torô tō esaryme roropa exîko. Osesarîko torô tō mana, amoriry htaka. Moro sã mã kuesêkôme Ritonôpo enetuputyry kyya xine, tykase Jezu eya xine.

Tiriiku risê porutatoh poko
(*Mat 13.33*)

²⁰Mame ynara tykase ropa Jezu,
—Tyoro sã roropa kuesêkôme Ritonôpo enetuputyry mana. ²¹Otyro porutatoh sã mana nohpo a toximase ahtao tiriiku maro. Mame emero porutâko mana, tykase Jezu eya xine. (Moro sã emero patapôkô etâko toh mana. Ritonôpo kuesêkôme exiry poko etâko toh mana.)

Omôtoh pitiko poko sero
(*Mat 7.13-14,21-23*)

²²Mame pata tō poro Jezu toytose. Pata konôto tō poro, pata pisarara poro roropa toytose. Imehnô amorepâko kynexine toytoryme Jerusarê pona. ²³Mame ynara tykase imepyny Jezu a,

—Tuhke pyra rokê ipynanohnôko Ritonôpo nahe? tykase, tōturupose.

²⁴Mame tozuhse Jezu a, ynara tykase,

—Ritonôpo esary eutary omôtoh pitiko samo. Ikuhtoko pahne.

Omôtoke eutary pitiko aka. Ynara exiryke, tuhkâkô tomomyry se exîko mã repe. Yrome omôsaromepyra toh mana.

²⁵—Mame tapyi esê tapyi apurûko mana. Moromeîpo tooehse awahtao xine tapyi myhtokoxi, sekere âko matose. Ynara âko matose, “Apuruhmakako yna omôtohme,” âko matose repe. Mame ynara âko oezuhtorÿko mana, “Awaro pyra xine ase. Ozeino moehtou?” âko mana. ²⁶Mame ynara âko matose eya, “Ynanotuhnehxo puhko amaro. Eukuru ynanêne amaro roropa. Yna roropa mamorepane yna esao awahtao,” âko matose repe. ²⁷Yrome ynara âko ropa mã oya xine, “Awaro xine pyra ase. Oty kase moehtou? Ytotoko ropa kehne. Oorypyrykô poko rokê mexiatosene,” âko mã ynororo. ²⁸Mame Ritonôpo esaôkô enêko matose, Aparão, Izake, Jako. Imehnô urutonôpo tō enêko roropa matose. Xitâko yronymyryme matose. Kuikui âko matose mokaro eneryke oya xine, Ritonôpo esaka omôpyra oexirykôke. ²⁹Mame imehnô enêko matose. Oehnôko toto xixi tûtatoh wino, xixi omôtoh wino, ikurenaino, inikahpoino, enara oehnôko toh mana. Mame porohnôko mã toto otuhtohme Ritonôpo esao. Yrome amarokô ke? Aaropotoryko rokê mana.

³⁰Mame tuhke tuisãpo tō kara tuisame exīko mana moero. Tuhke tuisamehxo aehtyã roropa tuisame pyra exīko mana moero, tykase Jezu eya xine.

Jerusarēpōkō pyno Jezu ehtopōpyry sero
(*Mat 23.27-39*)

³¹Morara ahtao Jezu otururuhtao parixeu tō tooehse eya. Ynara tykase toh eya, —Ytoko ropa taroino imepỹ pona, Erote oetapāko mana, tykase toto.

³²Mame ynara tykase Jezu eya xine,
—Arypyra. Ytopyra ase. Orihnōko ase Ritonōpo poe rokene. Erote oenekunohtorỹko rokẽ mana. Kaikuxi ituhtaō sã mana. Ytotoko ropa. Ynara kaxitatoko eya, “Oseruao jemepyry se rokẽ ase taro oesao xine. Seroae joroko tō tūtanohpōko ropa ase aporo. Kurākōkara kurākāko roropa ase. Kokoro morararo erohnōko ase. Mame yrokokoro otyhkāko ase, nykano,” kaxitatoko eya, tykase Jezu eya xine.

³³—Mame jytojytory se ro ase sero osema ae Jerusarē pona, seroae, kokoro, mokokoro, enara. Oesao xine orihpyra ase. Jerusarē po rokẽ orihnōko ase, tykase Jezu eya xine.

³⁴Mame ynara tykase ropa,
—Jerusarēpōkomo, Ritonōpo poko urutōkō etapananōme matose. Topu emananōme matose Ritonōpo naropotyã pona, oya xine aropotyã pona. Tuhke rokẽ oeahmarykō se exiase repe. Oewomarykō se roropa exiase repe kuratiri nohpory a typoenō ewomary samo taporiry zopikoxi. Yrome yse pyra mexiatose. ³⁵Taroino oesarykō patāpome exīko mana. Etatoko pahne, taroino jenezomopyra matose aporo. Ynara katoh pona rokẽ jenēko ropa matose, “Kure rokẽ mose tyriko, Ritonōpo. Ōmiry poe aepyhpyry mosero,” katoh pona rokẽ jenēko ropa matose, tykase Jezu eya xine.

Kurākara kurākatopōpyry ropa poko Jezu a

14 ¹Mame parixeu tapyĩ taka toytose Jezu otuhse, oserematohae. Moroto imehnō parixeu tō roropa kynexine. Jezu enēko tỹme toh kynexine.

²Mame imepỹ tooehse Jezu a, jaxiry jaohpyry, apory jaohpyry. Mokyro tooehse Jezu a. Mame Jezu enēko toh kynexine. Kurākara kurākaryhtao, popyra ekarōko toh kynexine, oserematohae kurākara kurākaryke eya. ³Mame ynara tykase Jezu Moeze omihpyry poko amorepatōkomo a, parixeu tomo a roropa,
—Moeze nymerohpyry omi poe oty riry kure nae oserematohae?
Kurākōkara kurākary ropa? Kurākōkara onukurākara ropa ehtopo? Oty kure nae? tykase Jezu eya xine.

—Tee, tykase rokẽ toto.

⁴Onezuhpyra toehse toto. Mame kurākara Jezu a tapoise. Mame tukurākase ropa eya. Mame tonyohse ropa eya. ⁵Mame ynara tykase eya xine ynororo,
—Tumūkue awahtao xine omūkurukō toepukase ahtao tuna eutary aka oserematohae ananỹpyra ropa mehtory? Arypyra, axĩ anỹnōko matose.

Oekykō roropa ke? Tuna eutary aka toepukase ahtao oserematohae mokyro ananỹpyra roropa mehtory oserematohae ro? Arypyra, mokyro anỹnōko roropa matose axiny, tykase Jezu eya xine.

⁶Mame morara kary etaryke tyya xine,

—Tee, tykase rokẽ toto. Onezuhpyra ropa toehse toto.

Imehnō motye se pyra ehtoh poko sero

⁷Mame imehnō tosarykō kurā menekāko toh kynexine tosarykōme, otuhtoh po. Mokaro eneryke tyya ynara tykase Jezu eya xine, toto amorepatohme,

⁸—Pytakety autuhtoh pona toahmase awahtao xine epehtoh kurā pona porohpyra ehtoko. Otarāme okomino imehxo exikety oehnōko mana, otuhse.

⁹Mame esē mā oehnōko oya xine. Ynara āko mā oya xine, “Mose esary taro. Esyryhmako,” āko mā oya xine esemy. Mame ehxirōko matose, imepỹ pona porohnōko ropa matose etyhyry pona myhene. ¹⁰Yrome toahmase awahtao xine otuhtoh pona, ytotoko. Mame ehpiō pona rokẽ oporohtoko epoehtoh pona, imākōkara esary pona. Morarama otarāme oeahmahpō oehnōko mana. Ynara āko mā oya xine, “Xiaro osehko, sē pona, epehtoh kurā pona,” āko mā oya xine. Mame kure oexirykō enēko imehnō mana emero porehme, tykase Jezu eya xine. ¹¹—Ynara exiryke, tuisamehxo oexirykohtao āmoreme xine, tuisame pyra oritorỹko Ritonōpo mana. Yrome imehnō motye oexirykō se pyra awahtao xine tuisamehxo oritorỹko mā Ritonōpo, tykase Jezu eya xine.

¹²Mame ynara tykase ropa Jezu toahmahpono a,

—Otuhtoh tyrise oya ahtao oepe tō rokẽ kara eahmako. Oekyry tō rokẽ kara roropa, tymōkomoke exiketō rokẽ kara roropa. Mokaro rokẽ eahmaryhtao oya emetakāmāko mā toto. Mame toahmase awahtao eya xine pake topehmase omoro, kure oehtopōpyry tometakāmase exiryke eya xine. ¹³Otuhtoh tyrise ahtao oya tymōkomoke pyra exiketō eahmako, kurākōkara roropa, ytoytopyra exiketō roropa te, tonurākara roropa, enara. ¹⁴Morara awahtao kure orīko mā Ritonōpo, oepehmara tokurehse ynaroro exiryke, onemetakāmara tokurehse toto exiryke roropa. Kurā ekarōko mā Ritonōpo oya. Kurākō ēsemākatohpo ropa tyya oepehmāko mā Ritonōpo, tykase Jezu eya.

Otuhtoh konōto poko sero

(Mat 22.1-10)

¹⁵Mame morara kary etaryke tyya toiro Jezu marō ynara tykase Jezu a otuhtoh po,

—Tākye exīko mā toto Ritonōpo maro otuhtoh konōto po exiketomo, tykase ynororo.

¹⁶Mame ynara tykase Jezu eya,

—Etako pahne, imepỹ orutua otuhtoh konōto riry se toehse. Mame tuhkākō toahmase eya toto oehtohme otuhtoh pona. ¹⁷Morarama otuhtoh konōto tōtyhkase ahtao emero, typoetory tonyohse tyneahmatyā

kohmatohme repe. Ynara tykase toto, “Ehmaropa rahkene otuhse. Otuhtoh notyhkano,” tykase toh repe.

18—Yrome ineahmatyã ytopyra tokurehse toto, tÿpokõke toexirykõke emero porehme. Ynara tykase toiro orutua otuhtoh aporesemyry nenyokypyry a, “Arypyra, ytopyra ase. Tupito epekatyase. Jytory se ase utupi enese. Ajohpãme sã kiryh kara ekurehnõko ase,” tykase ynororo eya.

19—Mame ynara tykase imepyny, “Ytopyra ase, ajohpãme samo. Pui epekatyase omame osetato erohketomo. Mokaro kuhse ytõko ase. Morara exiryke sã rokẽ oekahmapÿ sã ase,” tykase ynororo eya.

20—Mame imepyny a roropa, “Eropa!” tykase repe. “Arypyra, ytopyra ase. Seromaroro ypytano. Morara exiryke ytosaromepyra ase,” tykase ynororo eya.

21—Mame tosemy a toytose ropa ipoetory, turuse ropa eya. Morara exiryke tohne toehse otuhtoh rihpono, tymoipyra mokaro tokurehse exiryke. Ynara tykase ynororo typoetory a, “Axĩ ytoko pata poro osema tõ ae. Etuarimaketõ ke enehko xiaro ymoipynÿpo tõ myakãme. Emero enehko toto. Tymõkomokãkara roropa enehko, ytoytopyra exiketomo, tonurãkara, ãtakamatyamo. Emero rokẽ enehko toto,” tykase ynororo typoetory a.

22Mame aporesẽ omipona toytose ipoetory. Mame tooehse ropa tahtao, ynara tykase ynororo otuhtoh esemy a, “Õmipona akene. Enehno toto. Kyrh nykã toto, etuarimaketomo. Yrome pehme pyra ro atapyĩ nase. Naero osa. Naero tõsemy,” tykase ipoetory eya.

23Mame ynara tykazomose aporesemy eya, “Ytozomoko ropa pata zomye osema tõ ae imehnõ enehtohme oya, pehme ytapyĩ ehtohme,” tykase ropa aporesemy typoetory a. 24“Ajohpe pyra ase. Mokã osemazuhme yneahmatyã ymaro otuhpyra ekurehnõko mã toto,” tykase ynororo, otuhtoh esemy, tykase Jezu eya xine. Mame toesyryhmase ropa ynororo parixeu tapyĩ tae, toto amorepaxĩpo.

Tupime Jezu poetoryme ehtoh poko sero

(Mat 10.37-38)

25Mame ahno imoihme Jezu maro ytõko kynexine. Mame toeramase Jezu toto ãpataka, toto amorepatohme. Ynara tykase ynororo eya xine,

26—Ypoetoryme oexirykõ se matose repe. Yrome omykõ pyno oehtohkõ motye pyra ypyno pyra awahtao xine, ypoetoryme exipyra ekurehnõko matose. Morararo asakõ pyno, opyxiãkõ pyno, opoenõkõ pyno, ãkorõkõ pyno, ooryxirykõ pyno, oruikõ pyno, mokaro pyno oehtohkõ motye ypyno awahtao xine ypoetoryme exĩko matose. Osepyno oehtohkõ motye roropa ypyno awahtao xine ypoetoryme exĩko matose, tykase Jezu eya xine. 27—Mame Ritonõpo zamarõ poko rokẽ ehtoko, ypoetoryme oehtohkõme. Oorikyrykõ kurũke jomipona se hkopyra awahtao xine ypoetoryme exipyra ekurehnõko matose, tykase Jezu eya xine. 28Mame ynara tykase ropa ynororo eya xine, —Tapyi kaetokõ riry se awahtao xine osemazuhme osenetupuhtoko aporo tyritoh poko ipune otinerũkõ waro oehtohkõme. 29Osenetupuhpyra awahtao

xine, otinerũkõ ipune pyra ahtao, tapyi nepuru xikihmãko rokẽ matose. Otyhkara ekurehnõko matose. Mame onyrihpyrykõ eunohnõko imehnõ mana. ³⁰Ynara ãko opoko xine mã toto. “To! Mokyro a tapyi tyrise zokonaka rokene. Yrome otyhkara tokurehse ynororo,” ãko mã toto opoko xine oeunohtorykõ mã toto. Naeroro tapyi riry se awahtao xine otinerũkõ ikuhtoko aporo osemazuhme. Moro saaro ypoetoryme oexirykõ se awahtao xine osetupuhthoko aporo, “Serara hano jetuarimary zuno Jezu poetoryme jahtao?” kahtoko aporo, tykase Jezu eya xine.

³¹—Morararo mã pata esemy typoetoke exikety tuhke 10.000me ipoetory tomo, soutatu tomo. Mame imepỹ oehnõko mana eya esary pynanohse, tosaryme. Mokyro mã oehnõko tuhke typoetoke 20.000me, soutatu tomo. Mame osemazuhme aporo pata esẽ porohnõko mana tõsetupuhthohme aporo orẽpyra toexiry poko porempyra toehtohme. ³²Mame mokyro maro tõsetaparykõ se pyra tahtao, typoetory tõ aropõko mana moe roro ahtao, kure toto oturutohme toto maro, toto ekurematohme.

³³—Morararo, ypoetoryme oexirykõ se awahtao xine, emero okyryrykõ pyno pyra ehtoko, tykase Jezu eya xine.

Sautu papyry poko popyra toehse ahtao (*Mat 5.13; Mak 9.50*)

³⁴—Kure sautu mã repe. Yrome sãme pyra toehse ahtao oty katohme kure? ³⁵Arypyra, popyra mana. Tupito pona tyrise ahtao popyra mana. Pui ety htaka roropa tyrise ahtao, morararo popyra mana ipunaka. Typahsẽme rokẽ kure mana. (Morararo Ritonõpo poetoryme awahtao xine, yrome opoe xine rokẽ oyoytorykohtao, otara exĩko matou. Arypyra, typahsẽme rokẽ matose.) Mame typanare awahtao xine etãko matose, tykase Jezu eya xine.

Kaneru tahtopõpyry poko sero (*Mat 18.12-14; 1 Peturu 2.25*)

15 ¹Mame Jezu a toytose tuhke kowenu tinerũ apoinanomo, pohnõ maro, aomiry etary se toexirykõke. ²Morame parixeu tomo a Jezu tykerekerehse mokaro eneryke tyya xine. Moeze omihpyry warõkomo a roropa tykerekerehse Jezu. Ynara tykase toto Jezu poko.

—Popynõ se rokẽ mokyro nah. Imaro xine otuhnõko roropa mana, tykase toto Jezu poko. ³Morara exiryke ynara tykase Jezu eya xine, aosenetupuhthõkõme typoko,

⁴—Etatoko pahne, kaneru esẽ mana. Mame tuhke mã kaneru, 100me mana. Mame kaneru otuenikãko mana toiro. Mame esẽ zupĩko mana. Imehnõ nomõko mana, 99mãkõ nomõko aporo mokyro zupitohme tyya. Toiro itatyhpyry zupĩko ropa mana epyryry ropa ponãmero. ⁵Mame tonese ropa ahtao, tãkye exĩko ropa mana. Enehnõko ropa mana tymota po. ⁶Mame tytapyĩ taka tooehse ropa tahtao tope tõ kohmãko mana,

tyekyry tõ maro roropa. Ynara âko mã eya xine ynororo, “Ene ropa jeky. Tâkye sehtone jeky enetopõpyry ropa poko,” âko mã ynororo eya xine.

⁷—Etatoko pahne, toiro tyrypyry poko aexihpyry mokyro kaneru itatyhpyry sã mana. Mame kurâkõ poko tâkye Ritonõpo mã repe. Mame toiro popỹ tosẽme Ritonõpo enetuputyryhtao, tyrypyry turumekase ahtao roropa eya tâkye kuhse Ritonõpo exïko mana. Imarõkõ roropa tâkye exïko toh mana, tykase Jezu eya xine.

Tineru otuenikatopõpyry poko sero

⁸Mame ynara tykase ropa Jezu,

—Otarãme nohpo nae tytinerukemy. 10me itinerũ nae parata risemy, typynemy, parihmãkomo. Mame toiro itinerũ tõtuenikase repe. Mame oty tyrise eya otarãme? Nãparina tukase eya. Tytapyĩ tutumehse eya tytinerũ zupitohme. Kure tupise eya otyro akoko. ⁹Mame tytinerũ tonese ropa tyya ahtao, tyekyry tõ tykohmase tyya tope tõ maro. Ynara tykase ynororo eya xine, “Tâkye exi ropa ynemapohpyry tonese ropa ya exiryke. Morara exiryke tâkye sehtone,” tykase ynororo.

¹⁰—Ynara âko ase oya xine. Morararo Ritonõpo nenyohtyã atãkyemãko mã toto toiro iirypyryme exikety a tyrypyry rumekary ropahtao, tykase Jezu eya xine.

Sẽ nase tummy rumekahpõ poko

¹¹Mame tõturuse ropa Jezu eya xine aosenetupuhtohkõme Ritonõpo poko. Ynara tykase ynororo,

—Orutua kynexine tumükue asakoro. ¹²Moraramẽ akomihpyry ynara tykase tummy a, “Papa,” tykase. “Jũme rokẽ kymõkomohtoko orihpyra ro awahtao,” tykase ynororo tummy a.

—Mame jũkomo a tymõkomory tapiakase typoenõ mõkomoryme asakororo. Typyne exiketõ tokarose eya xine. ¹³Moraramẽ tuhke pyra tõmehse ahtao tummy nekarotyã tokamose ropa imükuru a, akomihpyry a. Tineru tapoise eya moro eephyryme. Mame typenekehse ynororo tummy maro toexiry poko. Morara exiryke typatary poe toytose ynororo mya imepỹ pata pona. Pore toeporehkase ynororo. Moero tytinerũ tahnikase eya, tỹpenery tomo a rokẽ tokarose, typenetatohtonõ poko tahnikase tytinerũ eya.

¹⁴—Mame okynã pyra itinerũ tonahse. Moromeĩpo konopo toehkehse moroto. Moraramẽ wãto pixo morotõkõ tynahkehse toto. Mokyro tynahkehse roropa tytinerukehse toexiryke. ¹⁵Morara exiryke toerohtoh tupise eya. Imepỹ poetoryme toerohpitose ynororo. Ahno eky nahpaneme toehse, poinokoimo nahpaneme. ¹⁶Mame omise toehse ipunaka. Poinokoimo napyry enapyry se toehse repe tomiryke. Yrome morotõkõ anautuhmara myhẽ toehse. ¹⁷Moraramẽ ynara tõsenetupuhse ynororo, “Papa typoetoke tuhke. Tynahke roropa tuhke. Atahnikãko roropa toto napyry. Yrome ywy taro, jemiryke rokẽ myhẽ orihnõko ase,” tykase ynororo tukurohtao rokene. ¹⁸“Morara exiryke ytõko ropa ase papa

(Ruk 15.16)

esaka mya roropa. Ynara āko ase papa a, ‘Oehno ropa kē papa. Iirypyryme rokē ase oya, Ritonōpo a, enara. ¹⁹Omūkurume pyra ase otarāme, popyra jexiryke. Morara exiryke opoetoryme rokē kyriko rahkene,’ āko ase papa a,” tykase tukurohtao ynororo. ²⁰Morotoino toytose ropa ynororo tumy a ropa.

—Mame amekeino tumūkuru tonese jū a ahtao, nupunato tonese tumūkuru. Tururume toytose ynororo tumūkuru eahmase. ²¹Moraramē ynara tykase imūkuru, “Papa, oehno ropa. Iirypyryme rokē ase Ritonōpo a, oya, enara. Otārāme omūkuru kara ase, popyra jexiryke,” tykase imūkuru tumy a. “Arypyra, umūkuru ro mase,” tykase jumy eya.

²²—Mame ynara tykase jumy typoetory tomo a, “Axī umūkuru zupō enehtoko, kurano, amurutohme eya,” tykase. “Omahtao roropa ke ēmatoko emary aka. Sapatu roropa ekarotoko eya. ²³Pui mūkuru ikasetahpyry enehtoko etapatohme, otuhtoh konōto ritohme, tākye kuehtohkōme,” tykase jumy typoetory tomo a. ²⁴“Ynara exiryke, umūkuru aorikyhpyry sā monexiano. Mame aēsemamyhpyry sā toehse ropa nase. Itatyhpyry sā roropa monexiano. Mame seromaroro aosenepohpyry ropa sā nase,” tykase jumy. Morara exiryke tākye toehse ropa toto. Tōtuhse toto. Tātākyemase toto.

²⁵—Moraramē irui kynexine, tupito po. Moraramē tooehse ropa tahtao tapyi myhtokoxi, rue totase eya, waketō roropa totase eya. ²⁶Mame tumy poetory tykohmase tyya tōturupotohme, “Otara āko hkoh moxiā nae?” tykase ynororo tōturupose eya.

27—Mame tozuhse eya, “Arypyra, âkorõ noehno ropa. Morara exiryke pui mûkuru kurã totapapose omy a kure tooehse ropa tumûkuru exiryke,” tykase ynororo eya.

28—Mame tohne toehse irui ipunaka. Tapyi taka tomomyry se pyra toehse. Morame jû toytose eya imaro tõturutohme. “Oty katohme koh omõpyra mano tapyi taka? Aimo, omõko,” tykase jumy eya. 29“Etako pahne papa,” tykase tumy a. “Tuhke jeimamyry taropose ya amaro jexiry poko. Opoetoryme roropa toerohse ywy. Õmiry onymoikehpyra roropa ase. Yrome poti mûkuru onetapara mexiasene tãkye jehtohme jepe tõ maro. 30Yrome mokyro omûkuru kahpyry omõkomory eya pake tahnikase. Nohpo tõ poko rokẽ tonahkase eya. Mame tooehse ropa ynororo ahtao pui mûkuru kurã totapapose oya otuhtoh ritohme ipoko. Naeroro samû, âko ase papa,” tykase imûkuru tumy a.

31—Mame ynara tykase jû eya, “Aimo, etako pahne. Ymaro mase jûme. Mame ymõkomory omõkomoryme mana, emero porehme. 32Yrome âkorony aorikyhyry sã monexiano amerehme. Mame aẽsemamyhyry ropa sã noehno ropa. Itatyhyry sã roropa monexiano. Mame seromaroro aosenepohpyry ropa sã nase. Naeroro otuhtoh konõto yripono tãkye kuehtohkõme,” tykase jumy eya. Morara tykase Jezu eya xine.

Mõkomo erase tuaro ehtopõpyry poko sero

16 1Mame ynara tykase ropa Jezu typoetory tomo a, —Tymõkomokẽ kynexine. Typoetoke kynexine roropa ynororo. Mame typoetory tyrise eya tymõkomory eraseme. Yrome tosẽ enekunohnõko kynexine. Itinerû apoiko kynexine tytinerûme. Mame imehnomo a turuse ropa esemy. Ynara tykase toto eya, “Opoetory reh oenekunohnõko mahna,” tykase toto. 2Mame typoetory tykohmase tyya. Ynara tykase ynororo eya, “Otarã âko hkoh opoko toh nahe. Ymõkomory ahnikary poko oya? Ymõkomory eraseme pyra exiko ropa mase. Naeroro ymõkomory papẽ ikurãkako enepotohme ya, emero porehme, oytotohme ropa,” tykase tymõkomokemy typoetory a. “ÿ,” tykase ynororo. Mame toytose ropa ynororo.

3—Mame toemynyhmase ipoetory yronomyryme tukurohtao. Ynara tykase ynororo tyya rokene, “Jesẽ poetoryme pyra exiko ase. Naeroro otarã exiko hano taroino? Oty pokohxo ke erohnõko hano taroino? Jemary ke jerokuru waro pyra ase. Imehnomo a tineru ekaropory poko ihxipõke roropa ase.

4Ynara âko ase topeke jehtohme toerohtohke pyra jahtao, tytapyikõ taka jeahmatohme roropa eya xine,” tykase ynororo tyya rokene.

5—Mame tosẽ mõkomory apoihpõkõ tykohmase tyya onepehmara ro exiketomo. Ynara tykase ynororo osemazupu a, “Otãtoh jesẽ mõkomory oemahpo nahe?” tykase eya.

6—“100me tãpoo nae ase tõsẽ aitopo, oriu,” tykase eya. Mame ynara tykase mõkomo erase eya, “Seny, apapeny. Oporohko aporo. 50me tãpoome rokẽ imeroko,” tykase ynororo eya, zokonaka rokẽ tyripose.

7—Mame imepyny a roropa ynara tykase ynororo, “Otātoħ jesē mōkomory nahe owino?” tykase. “Miume saku nae ase tiriiku rokene,” tykase eya. Mame ynara tykase mōkomo erase eya, “Ynara imeroko apapē pokona, 800me rokē imeroko,” tykase ynororo eya.

8—Mame zae pyra aehtopōpyry waro toehse esemy. Osenekunohpopyra toehse. Ynara tykase ynororo typoetory a, “To, orēpyrahxo reh mahse opyno sã mokaro ehtohme. Zae pyra mase repe. Yrome tuaro mase,” tykase typoetory a. Moro poko tōturukehxīpo eya xine, ynara tykase ropa Jezu,

—Ritonōpo onenetupuhpynō orēpyrahxo t̃ypokonopyrykō poko tuarohxo mã toto. Ritonōpo poetory tō tuaro hkopyra sã mã toto t̃ypokonopyrykō poko te, Ritonōpo enetuputyry poko tyya xine, enara. ⁹Ynara tykase ropa Jezu eya xine,

—Omōkomorykō ke imehnō akorehmatoko oepekōme toto ehtohme Ritonōpo waro toto ehtohme roropa. Mame toorihse awahtao xine osepor̃yko ropa matose imaro xine, jūmāme Ritonōpo esao, tykase Jezu eya xine. ¹⁰—Zae rokē awahtao xine mōkomo pitiko eraseme awahtao xine, morararo matose zae ro matose tuhkã poko eraseme toehse awahtao xine. Morararo zae pyra awahtao xine tuhke pyra mōkomo eraseme awahtao xine, zae pyra ro matose exīko tuhkākō poko eraseme toehse awahtao xine. ¹¹Morararo tineru poko zae pyra awahtao xine sero nono po, ahnikāko rokē matose. Imeīpo kurā onekaropyra Ritonōpo oya xine mana. ¹²Tomeseke pyra awahtao xine imep̃y mōkomory poko, oya xine mōkomo onekaropyra mã Ritonōpo omōkomorykōme.

¹³—Asakoro tosēke exiry tupime mana. Ynara exiryke, toirō pyno awahtao xine imep̃y se hkopyra exīko matose mokyro pokoino. Mokyro maro oerokurukōke imep̃y maro oerokurukō se pyra roropa exīko matose. Morararo Ritonōpo poetoryme awahtao xine tyorō onyripyra matose oesēkōme, Ritonōpo poetoryme oexirykōke, tykase Jezu eya xine.

Jezu namorepatopōpyry (*Mat 11.12-13; 5.31-32; Mak 10.11-12*)

¹⁴Mame parixeu tomo a Jezu omiry totase. Mōkomo satokō ynaroro, tineru roropa se ynaroro. Naeroro Jezu typoihtose eya xine. ¹⁵Morara exiryke ynara tykase Jezu eya xine,

—Amarokō kure oexirykō enepōko matose imehnomo a repe. Yrome Ritonōpo oenetor̃yko okurohtao xine mana. Onyriyākō kure oya xine mã repe. Yrome Ritonōpo a popyra mana.

¹⁶—Pake kuekyrykō ekepyã toytoytose Moeze nymerohpyry poe. Urutonōpo tō omi poe roropa toytoytose toto. Moromeīpo João, ahno ēpurihkane tooehse. Mame ynara tykase João, “Emero ahno esēme exīko mã Ritonōpo,” tykase João. Seromaroro morararo Ritonōpo omiry ekaronanō moro poko mã ekarōko. Tuhke ahno moro poko mã etāko toto. Ritonōpo riry se toto tosēkōme.

17—Moeze nymerohpyry kure ro mana. Moromeĩpo otarãme kapu enahnõko mana. Sero nono enahnõko ropa mã otarãme. Yrome Moeze nymerohpyry onenahkapopyra mana, zae rokẽ exiryke Ritonõpo poe.

18—Mame orutua typyty rumekaryhtao imepỹ nohpo maro toehtohme, iirypyryme exiko mana imepỹ nohpo poko exiryke. Popyra Ritonõpo a mana. Morararo tynio rumekahpõ maro ipytaryhtao iirypyryme exiko mana imepỹ pyty poko toexiryke, tykase Jezu eya xine.

Sero Razaru ehtopõpyry poko tymõkomokẽ maro

19Mame ynara tykase ropa Jezu eya xine,

—Tymõkomoke exikety kynexine tupoke kurã ke. Typynehxo exikety zupõ kynexine. Itamurume tohke kurã ke kynexine roropa, tõkuke roropa.

20Mame imepỹ moroto roropa kynexine tymõkomokẽkara, esety Razaru. Orukoimohpe kynexine ynororo. Ëmepyy pune Razaru anarokehpyra imehnõ kynexine tymõkomokẽ tapyĩ pota taka. 21Tymõkomokẽ napyry akumuru se rokẽ kynexine, tynapyryme. Mame erukoimory tometomese kaikuxi tomo a. Toetuarimase ynororo pitiko rokẽ pyra. 22Mame mokyro tymõkomokẽkara toorihse. Aparão pütokoxi zuzenu tarose Ritonõpo nenyohyamo a, otuhtoh konõto pona kapu aka. Moraramẽ tymõkomokẽ toorihse roropa. Ekepyry tonẽse nono aka jekyrỹpyamo a. Zuzenu toytose popynõ esaka etuarimatoh pona. 23Mame samũ tykase ynororo myhene, popỹno esao tahtao. Mame kakoxi tõsenuhmase ynororo ahtao, moero Aparão tonese eya, Razaru roropa tonese, Aparão maro. 24Mokaro eneryke tyya opore tykohtase ynororo, “Tam, Aparão, nupunato kueneko myhene. Razaru enehpoko xiaro ya. Tuna enehpoko eya ajohpãme samo ypotapihpyry piuka ãko nase apoto ke,” tykase ynororo.

25—Mame Aparão a tozuhse. Ynara tykase ynororo eya, “Kuku, oehpõpyry poko enetupuhko. Orihpyra ro awahtao itamurume mõkomo kurã tapoise oya. Yrome Razaru aypyra, ehtomase myhẽ rokene. Ixihpyryme toehtoh rokẽ tapoise eya. Yrome seromaroro taro nase ymaro atãkyemãko. Mãpyra mase etuarimãko seromaroro. 26Oya xine ytotoh pyra nase, jakaname konõto. Morara exiryke oya xine ytopyra mã tarõkomo. Morararo tarona oehpyra matose,” tykase Aparão eya.

27—Mame ynara tykase tymõkomokemỹpo Aparão a, “Ỹ, Tam, ajohpãme sã Razaru enyohko papa tapyĩ taka. 28Moroto mã jakorõ tomo, 5me orihpyra ro mã toto. Toto zurupoko Razaru a oehpyra toto ehtohme tarona etuarimatoh pona,” tykase tymõkomokemỹpo eya.

29—Mame ynara tykase Aparão, “Åkorõ tõ Moeze nymerohpyry nae. Ritonõpo poe urutõkõ omihpyry nae roropa mã toto, ituarõtatohkõme. Ah mokaro omihpyry etã toto, ãkorõ tomo,” tykase Aparão eya.

30—“Arypyra, Tam. Onetara mã toto. Yrome imepỹ tõsemãkapose ropa ahtao orihxipo, mame mokyro toytose ahtao eya xine axĩ tyrypyhpyrykõ rumekãko mã toto,” tykase ynororo Aparão a.

31—Mame ynara tykase Aparão, “Arypyra. Moeze tō omihpyry omipona pyra toto ahtao, Ritonōpo poe urutōkō omihpyry omipona pyra roropa toto ahtao, morararo mǎ toto turuse tahtao xine ēsemākapohpyry ropa a. Aomipona pyra toto exiry mana,” tykase Aparão eya, tykase Jezu eya xine. Enara.

Iirypyrymākō poko

(*Mat 18.6-7,21-22; Mak 9.42*)

17 ¹Mame ynara tykase Jezu typoetory tomo a,
—Iirypyryme ripotōkō nae. Enahpǣme mǎ toto. Yrome mokyro, iirypyryme imehnō rihpō wānohnōko Ritonōpo mana yronymyryme.

²Kurehxo eya exiry topu konōto tymyhse ahtao ipymyry pokona inerymapotohme zue aka, popyra mǎ exīko eya imepǣ iirypyryme tyripose ahtao eya. Jenetupuhnanō iirypyryme tyripose ahtao eya. Mokyro wānohnōko Ritonōpo mana ipunaka. ³Tuaro ehtoko!

—Ākorōkō tyrypyry poko amaro toehse ahtao zurutoko tuaro aehtohme. Mame tyrypyry rumekary se tahtao, “Popyra akene amaro,” karyhtao eya, ynara kahtoko eya, “Ÿ, oorypyry a wenikehnōko ase rahkene,” kahtoko eya.

⁴Morarame tyrypyry poko ropa ehxīpo aytory ropahtao oya xine 7me, moro ěmepyyrae ro, “Popyra ase iirypyryme amaro,” karyhtao eya ynara kahtoko rokē eya, “Ÿ, oty kara, Ritonōpo rokē ikorokāko mana. Wenikehnōko ase taroino moro poko,” kahtoko rokē eya, tykase Jezu eya xine.

Ritonōpo enetuputyry poko

⁵Mame ynara tykase 12mākō Jezu a,

—Yna akorehmako yronymyrymehxo Ritonōpo enetupuhtohme yna a, tykase toto.

⁶Ynara tykase esēkō eya xine,

—Ritonōpo omiry enetuputyryhtao oya xine pitiko rokē repe, onekaropohpyrykō ekarōko Ritonōpo mana. Ynara karyhtao oya xine sero oroxi panō a, “Otouko omity maro tuna konōto kuaka atarykata ropa,” karyhtao oya xine, ōmipona xine otoūko mana, tykase Jezu eya xine.

Sero Ritonōpo poetoryme ehtoh poko

⁷—Otarā āko typoetokā typoetory a erohekhehxīpo tooehse ropa ahtao tapyi taka? Otarāme ipoetory itupi poko toerohse. Otarāme kaneru tō nahpary poko toerohse. Mame tapyi taka tooehse ahtao otarā āko hna typoetory a? “Otuhkose aporo!” āko nah eya? Arypyra. ⁸Ynara āko rokē eya, “Joh tyriko aporo. Tahnose ahtao enehko ya wyi maro,” āko mana. “Eukuru enehko roropa,” āko mana. “Tōtuhkehse jahtao otuhnōko mase. Eukuru ěnōko, enara,” āko mǎ eya. ⁹“Kure mase,” karahme sǎ typoetokā typoetory a. ¹⁰Morararo matose. Ritonōpo omipona emero tyrise oya xine ahtao,

ynara kahtoko eya, “Opoetoryme rokẽ ase. Mõpãme rokẽ õmipona exiasene,” kahtoko. Epyrypara ehtoko kure oehstopõpyrykõ poko, tykase Jezu eya xine.

Sẽ nase 10me ipũ imotatyã poko

¹¹Mame Jerusarẽ pona Jezu ytoryhtao, Samaria ehpiukuroko toytose ynororo, Karireh ehpiukuroko, enara. ¹²Mame pata pitiko pona toeporehkase ahtao tõseporyse Jezu ipũ imotatyã maro, 10me. Amekeino rokẽ tõsenuhmase toto torukoimorykohxike. ¹³Mame Jezu tykohmase tyya xine. Ynara tykase toto, —Nupunato yna eneko myhene, tykase toto.

¹⁴Ynara tykase Jezu eya xine, —Ỹ, nupunato oeneturỹko ase. Ytotoko Ritonõpo maro oturuketomo a. Osenepotatoko eya xine, okurãkatopõpyrykõ enetupuhtohme eya xine, tykase Jezu ipũ imotatyamo a.

Moraramẽ toytorykohtao, kure toehse ropa toto, ipũ imoimotahpyry pyra. ¹⁵Mame toekurãkary ropa eneryke tyya, toirõ toeramase ropa Jezu a.

—Kure Ritonõpo mana, tykase ynororo opore. ¹⁶Jezu êpataka typorohse ynororo nono pona,

—Kure mase, tykase ynororo Jezu a, kure toehse ropa toexiryke.

Samariapõ kynexine ynororo. ¹⁷Mame ynara tykase Jezu,

—10me orutua kõ tukurãkase ropa. Otokoh mokaro nahe, 9mãkohmo? tykase Jezu eya.

¹⁸—Mose rokẽ, juteukara rokẽ noehno ropa, “Kure mase Ritonõpo,” kase, tykase Jezu. ¹⁹Mame ynara tykase ynororo ipũ imotahpyrypyry a,

—Owõko. Ytoko ropa. Ritonõpo enetuputyryke oya tukurãkase ropa mase, tykase Jezu eya.

Tuisa konõtome Ritonõpo ehtoh poko

(Mat 24.23-28,37-41)

²⁰Ynara tykase parixeu tõ Jezu a,

—Otãtahtao Kuesẽkõme toexiry enepõko Ritonõpo nah? tykase toto. Ynara tykase Jezu eya xine,

—Kuesẽkõme Ritonõpo ehtoh osenepyra mana. ²¹Morara exiryke ynara kara imehnõ mana, “Enetoko ke moro yro,” kara mã toto. “Yrorohxo rukuh moro,” kara roropa mã toto, tuisame Ritonõpo ehtoh okurohtao xine exiryke, tykase Jezu eya xine.

²²Mame ynara tykase Jezu typoetory tomo a,

—Okynã pixo Kapu ae Ayhtohpyry enery se exiko matose yronomyryme.

Yrome onenepyra matose. ²³Moraramẽ ynara ãko imehnõ mã repe ypoko, “Moroto Kapu ae Ayhtohpyry mana,” ãko reh mã toto. “Taro mana,” ãko roropa imehnõ mana. Yrome morara karyhtao oya xine aomipona xine pyra ehtoko.

²⁴Saereh ãko mã nenenehkane, xixi tûtatoh wino xixi porohtoh pona. Moro sã mã Kapu ae Ayhtohpyry oehnõko ropa mana. Emero enẽko exino mana. ²⁵Yrome

osemazuhme aporo osanume exīko ynororo mana. Etuarimāko itamurume mana. Mame tosēkōme ise pyra roropa exīko seromatokō mana. ²⁶Pakatokō ehtopōpyry sã Noe orihpyra ahtao ro, moro sã exīko tarōkō mana, Kapu ae Ayhtohpyry oehsasaka ropa ahtao. ²⁷Tōtukurukō poko rokē toh kynexine, eukuru enyry poko roropa. Typytarykō poko toh kynexine, tyniotarykō poko roropa kanawaka Noe tō otyriry ponāmero. Morarame tuna kumary ke tyneryse toto, emero porehme. ²⁸Moro saaro kynexine Ro ehtopōpyry roropa. Tōtukurukō poko rokē toh kynexine. Eukuru enyry poko roropa toh kynexine. Tōsepekatyrykō poko, mōkomo ekamory poko roropa toh kynexine. Tupito pomory poko, tapyi amory poko roropa toh kynexine. ²⁹Morara kynexine Ro ehtopōpyry pake. Morotoino Ro toesyryhmase ahtao, apoto toepukase kapu ae sautu panō maro moropōkō zahkatohme emero. ³⁰Moro saaro exīko mā seropōkomo Kapu ae Ayhtohpyry oehtoh ropa toehse ahtao, tykase Jezu.

³¹—Morara ahtao tapyi mypatarānao awahtao xine tapyi taka omōpyra ehtoko omōkomorykō poko. Morararo tupito po awahtao xine eramara ropa ehtoko atapyikō taka omōkomorykō poko. ³²Ro pytypyry ehtopōpyry poko wenikehpyra ehtoko. (Toeramary se ropa kynexine ynororo repe tunurumekahpyry pona ropa repe. Mame topume tanyhtase ynororo. Sautume roropa toehse.) ³³Moraramē tōsepynanopyry poko exiketō orihnōko mā toto. Yrome Ritonōpo omipona exiketō ēsemānōko ropa mā toto. ³⁴Etatoko pahne, joepyy ropahtao koko ahtao, asakoro orutua kō nyhnōko tynyhtohkō po. Mame toiro arōko mā Ritonōpo. Tōmipona exikety rokē arōko mana. Imarō nomōko mana. ³⁵Morararo asakoro nohpo tō erohekto ahtao, tonahsē riry poko toto erokuruhtao toiro arōko Ritonōpo mana. Imarō nomōko mana. ³⁶Asakoro orutua kō tupito po ahtao, toiro arōko mā Ritonōpo. Imarō nomōko mana, tykase Jezu eya xine.

³⁷Moraramē ynara tykase ipoetory tō Jezu a,

—Otoko morara exīko nahe? tykase toto. Ynara tykase Jezu eya xine,

—Imotahpyry ahtao, morotona ayra tōkehko oximōnōko mana, tykase Jezu eya xine. (Morararo Ritonōpo oehnōko mana iirypyrymākō wānohse.)

Terekatu a pytypo ytotoptopyry poko

18 ¹Mame typoetory tō tamorepase Jezu a toto osenetupuhtohme tōtururukō poko Ritonōpo maro. Ynara tykase ynororo eya xine, —Ritonōpo maro oturukehpyra ehtoko. Penekehpyra ehtoko ōtururukō poko Ritonōpo a, tykase ynororo eya xine.

²—Etatoko pahne, terekatu kynexine pata konōto po, zae pyra exikety.

Ritonōpo omipona pyra exikety kynexine. Imehnō pyno pyra roropa kynexine.

³Moraramē moro pata po pytypo kynexine aosanumase morotōkomo. Kokoro rokē ytosene oturuse terekatu a takorehmatohme repe. Ynara tykase ynororo eya, “Kuakorehmako ajohpāme samo. Josanumary imypoko,” tykase pytypo terekatu a.

⁴—Osemazuhme pytypo akorehmary se pyra terekatu kynexine repe. Yrome kokoro rokē toytose pytypo oturuse. Mame okynā ahtao ynara tykase ynororo

tyya rokene, “Ritonõpo zuno pyra ase. Imehnõ pyno pyra ase roropa repe. ⁵Yrome jerekohmaryke pytÿpo a, akorehmãko ase. Imÿpõko ase tahxime jerekohmaryino, yporemãkaporyino roropa eya,” tykase ynororo tukurohtao, tykase Jezu eya xine.

⁶Mame ynara tykase ropa Jezu eya xine,

—Mokyro terekatu omihpyry metatou? Zae pyra kynexine. Nohpo akorehmmary se pyra. Yrome imeÿpo takorehmase. ⁷Mokyro motye kuhse mã Ritonõpo.

Tynymenekatyã omiry etãko mana. Toto mÿpõko roropa mana kokoro rokẽ toto otururu ke tyya, pakeimo, koko, enara. Ekurehpyra mana typoetory akorehmmary poko. ⁸Axĩ toto mÿpõko mana. Yrome Kapu ae Ayhtohpyry oepiry ropahtao oty enẽko na taro nono po. Tõmipona exiketõ tuhke enẽko nah? Arypyra otarãme.

Parixeu ehtopõpyry poko kowenu tinerũ poko erohkety maro

⁹Moraramẽ, “Kure ase, imehnõ sã pyra,” kananõ amorepary se toehse Jezu. Ynara tykase ynororo eya xine, aosenetupuhtohkõme,

¹⁰—Orutua kõ toytose asakoro, oturuse Ritonõpo maro oturutoh taka. Toiro parixeu kynexine. Imaro kowenu tinerũ poko erohkety kynexine. ¹¹Mame towõse xikihme parixeu toiroro tõturutohme Ritonõpo a. Ynara tykase ynororo, “Kure mase, Ritonõpo, yamene se pyra jexiryke. Ajohpe pyra ase. Nohpo tõ poko pyra roropa ase, imehnõ iirypyrymãkõ sã pyra ase. Mose kowenu tinerũ poko erohkety iirypyryme mana. Tãkye ase isã pyra jexiryke. ¹²Toitoinẽ otuhyra ase jotururuke oya. Emero ynapoihpyry apiakãko ase, omame porehme ahtao, toiro ekarotohme oya,” tykase parixeu, epyrypãko kure toexiry poko.

¹³—Mame mokyro, kowenu tinerũ poko erohkety ameke rokẽ toexikihmase Ritonõpo maro oturutohme. Kakoxi osenuhmara kynexine Ritonõpo ãpataka, popyra toexiry enetuputyryke tyya. Toepurotõtõmase ynororo toemynyhmmaryke. Ynara tykase ynororo, “Ritonõpo, iirypyryme rokẽ ase, nupunato kueneko myhene,” tykase ynororo.

¹⁴—Etatoko pahne, tykase Jezu eya xine. —Mokyro rypyry rokẽ tykorokase Ritonõpo a tõsekarose exiryke eya. Yrome parixeu rypyry onykorokara toehse Ritonõpo. Ynara exiryke, “Kurehxo ywy, imehnõ sã pyra,” kananõ poremakapõko Ritonõpo mana. Yrome, “Popyra ase,” kananõ kurãkãko rokẽ Ritonõpo mana. Orẽpyra tyriko roropa mana, tykase Jezu eya xine.

Sero kure poetohti riry poko Jezu a (Mat 19.13-15; Mak 10.13-16)

¹⁵Moraramẽ typoenõkõ tonehse jẽkomo a, jũkomo a roropa Jezu a, onao ro exiketomo, toto apoitohme eya, kure toto ripotohme Ritonõpo a. Mame mokaro eneryke tyya xine, ynara tykase Jezu poetory tomo,

—Oty kase moehtou Jezu erekohmase totaehse ro ahtao? Ytotoko ropa, tykase toto. ¹⁶Yrome Jezu a poetohti tykohmase tyya. Ynara tykase ynororo typoetory tomo a,

—Ah poetohti noehno ya, tooepyrykō se toexirykōke oehnōko mǎ toto. Toto anaropopyra ropa ehtoko ywinoino. Axĩ Ritonōpo enetupuhnōko mǎ toto tosēkōme, poetohtime ro toexirykōke. ¹⁷Etatoko pahne, Ritonōpo enetuputyryhtao oya xine poetohti a Ritonōpo enetuputyry saaro, omōnōko matose Ritonōpo esaka. Māpyra onenetupuhpyra awahtao xine omōpyra matose Ritonōpo esaka, tykase Jezu eya xine.

Tymōkomoke aexihpyry poko sero

(Mat 19.16-30; Mak 10.17-31)

¹⁸Moraramē juteu tamuxiry tooehse Jezu a oturupose. Ynara tykase ynororo, —Amorepatō kurā mase. Naeroro oturupōko ase oya. Oty rīko ha Ritonōpo maro jehtohme jūme, toorihse jahtao? tykase ynororo Jezu a.

¹⁹Ynara tykase Jezu eya,

—Oty katoḥ, “Kurā mase,” myka ya? Kurākō nymyry pyra taro nase. Ritonōpo rokē mǎ kure. ²⁰Inymeropohpyry Moeze a moro waro mase. “Imehnō noḥpo poko pyra ehtoko te, imehnō onetapara ehtoko te, ematonara ehtoko te, onekunohto pyra ehtoko, kure omykō tyritoko te, asakō roropa kure tyritoko,” katoḥ waro mase, tykase Jezu eya.

²¹Mame ynara tykase ynororo Jezu a,

—Moinoro poetome jehtopōpyry poe ro emero Moeze omihpyry tymoise ya, tykase.

²²Mame morara kary etaryke tyya ynara tykase Jezu eya,

—Toiro ise ro mase. Omōkomory emero ekamoko, tineru apoitohme oya. Mame otinerū ekaroko tymōkomokākara a, etuarimaketomo a, enara. Morara tyrise oya ahtao tymōkomoke exīko mase Ritonōpo esao kapu ao. Moromeīpo oseḥko ropa ya ymaro oytotoḥme, ypoetoryme oehtohme, tykase Jezu eya. ²³Yrome morara kary etaryke tyya, “Teh,” tykase ynororo. Toemynyhmase yronymyryme tymōkomoke itamurume toexiryke.

²⁴Mame aemynyhmāry eneryke tyya ynara tykase Jezu,

—Tupime kuhse tymōkomokamo a Ritonōpo enetuputyry tosēkōme.

²⁵Kameru kawaru sā konōto. Jawi eutary pitiko kuhse. Jawi eutary aka kameru omōpyra mana. Moro saaro tymōkomokā omōpyra mǎ toto Ritonōpo esaka tosēkōme Ritonōpo onyripyra toexirykōke, tykase Jezu.

²⁶Ynara tykase aomiry etananomo,

—Morara ahtao otara Ritonōpo esaka omōnōko ynanah, jūme imaro yna ehtohme? tykase toto, tōturupose Jezu a.

²⁷—Ÿ, āmoreme xine ro osepynanohsaromepyra matose. Yrome Ritonōpo opyananopyrykō waro mana, tykase Jezu eya xine.

²⁸Mame ynara tykase Peturu,

—Etako pahne, yna tapyī tō turumekase yna a amaro yna ytotoḥme, tykase.

²⁹—Ÿ, tykase Jezu eya xine, —tuaro ehtoko. Atapyīkō rumekaryhtao oya xine te, opyxiākomo te, ākorō tomo, omykomo te, opoenōkō roropa,

mokaro rumekaryhtao oya xine oesëkõme Ritonõpo enetuputyryke oya xine, ³⁰mokarohne motye apoïko ropa matose sero nono po ro. Mame imeïpo orihpÿme exïko roropa matose jümãme, tykase Jezu eya xine.

Toorikyry poko Jezu oturutopõpyry sero

(Mat 20.17-19; Mak 10.32-34)

³¹Mame Jezu a imoihmãkohtae typoetory tõ tykohmase tyya 12mãkomo, tõturutohme toto maro. Ynara tykase ynororo eya xine, —Etatoko pahne, ytõko sytatose Jerusarë pona. Moroto Kapu ae Ayhtohpyry ryhmãko mã toto. Ritonõpo poe urutõkõ nymerohpyryae ro, ihtomãko mã toto. Katopõpyryae ro emero exïko mã seromaroro. ³²Jekarõko mã toto juteutõkara a. Ypoihtõko mokaro mana. Yhtomãko roropa mã toto. Ypona ituh äko mã toto. ³³Ypiypipohnõko mã toto. Moromeïpo jetapãko toh mã rahkene. Yrome oseruao tõmehse ahtao ësemãnõko ropa ase, tykase Jezu.

³⁴Yrome morara katopõpyry onenetupuhpyra Jezu poetory tõ kynexine. Jarao pyra Jezu nurutatoht kynexine eya xine. Ihtomary poko onenetupuhpyra toh kynexine.

Sero tonurëkara kurãkatopõpyry poko

(Mat 20.29-34; Mak 10.46-52)

³⁵Morarama Jezu ytoryhtao Jeriko pona, moro osema tao tonurëkara kynexine, kohrame osema ehpio. Tineru eraximary poko kynexine repe.

³⁶Mame tuhkãkõ ytory etaryhtao tõturupose ynororo,

—Oty kase hkoh imoihmãkõ ytõko nae? tykase.

³⁷—Mokyro Jezu Nazarepõ okuroko ytõko mana, tykase toto eya.

³⁸Morara kary etaryke tyya tykohtapitose tonurëkara,

—Jezu, Tawi parÿpyry, nupunato myhë kueneko, tykase ynororo.

³⁹Osemazuhme imynyhpãkapory se ytoketõ kynexine repe,

—Ajoajohpe pyra exiko. Mynyhme exiko, tykase toto eya. Yrome jamihmehxo tykohtase ynororo,

—Tawi parÿpyry, ypyno exiko! tykase ynororo.

⁴⁰Mame totypohse Jezu osema tao morara kary etaryke tyya.

—Moky enehtatoko ya, tykase. Ameke pyra toehse tonurëkara ahtao, ynara tykase Jezu eya,

⁴¹—Oty se hma ya? tykase eya.

—Josenuhmary se ropa ase, tykase ynororo.

⁴²Ynara tykase Jezu eya,

—Osenuhmako ropa. Tonetupuhse jexiryke oya tukuräkase ropa mase, tykase.

⁴³Axï tõsenuhmapitose ropa ynororo. Mame Jezu tokahmase eya, kure Ritonõpo ekarõko tonure ropa toehse toexiryke. Mame moro eneryke tyya xine, imoihmãkomo a roropa kure Ritonõpo tokarose.

—Kure kuhse Ritonõpo mana, tykase toto.

Jezu maro Zakeu ehtopöpyry poko

- 19** ¹Mame Jeriko pona toytose Jezu. Pata rānakuroko ytōko kynexine.
²Mame moro pata po kowenu tinerū poko erohkety kynexine, orutua, esety Zakeu. Tytinerukē kynexine ynororo. Kowenu tinerū poko erohketō tuisaryme roropa kynexine. ³Mame Jezu enery se toehse ynororo repe. Yrome onenesaromepyra kynexine, ahno imoihme exiryke, kae pyra pixo toexiryke.
⁴Morara exiryke Jezu onenepyra tokurehse toexiryke, osemāe osemazuhme toytose ynororo tururume, Jezu wapōmase. Wewe pona tōnuhse ynororo, Jezu enetohme tyya aepyryhtao. ⁵Moraramē wewe zopikoxi tooehse Jezu ahtao kakoxi tōsenuhmase ynororo Zakeu enetohme tyya. Ynara tykase ynororo Zakeu a,
 —Zakeu, oyhtoko axiny. Atapyĩ taka jyrtory se ase, tykase Jezu eya.
⁶Morara kary etaryke tyya, axĩ tyhtose ropa. Tākye toehse ynororo tomiroryke Jezu a. Mame tytapyĩ taka toytose Jezu maro. ⁷Moraramē Zakeu maro Jezu eneryke tyya xine tykerekerehemase imoihmākomo a. Ynara tykase toto oseya rokene,
 —Oty katoh omato maro ytōko mose nae? tykase toto.
⁸Mame towōse xikihme Zakeu tytapyĩ tao. Ynara tykase ynororo Jezu a,
 —Etako pahne, yyrypyry rumekary se ase. Ymōkomory apiakāko ase, ekarotohme tymōkomokākara a. Pake imehnō tinerū ematonanopyasene. Yrome seromaroro ynematonanopyhpyry motye ekarōko ropa ase eya xine, asasakoropane ekarōko ropa ase eya xine, tykase Zakeu Jezu a.
⁹Morara kary etaryke tyya ynara tykase Jezu eya,
 —Seroae Ritonōpo opynanohno. Imūkurume mexino. Aparāo paryme nymyry mase. ¹⁰Morara exiryke Kapu ae Ayhtohpyry tooehse tarona, iirypyrymākō menekase, toto pynanohtohme, tykase Jezu Zakeu a.

Typoetory tomo a uuru ekarotopöpyry

ŷme toto ehtohme ipoko

(Mat 25.14-30)

- ¹¹Mame Jezu omiry etāko imoihmākō kynexine, Zakeu a autururu etāko. Mame, “Axĩ tuisa konōtome Ritonōpo osenepōko mana,” tykase toh repe, moe pyra Jerusarē toehse exiryke. ¹²Mokaro osenetuputyry waro toehse Jezu. Naeroro ynara tykase ynororo eya xine toto osenetupuhtohme,
 —Pata esē kynexine. Pata tamuru pona toytory se kynexine, moē pona, tuisamehxo toehtohme. Mame tuisamehxo toehse tahtao tooehtohme ropa, tosaka ropa. ¹³Mame ytosasaka tahtao typoetory tō tykohmase tyya 10mākomo. Tytinerū tokarose toitoine eya xine uuru risemy. Toiro ahtao toiro tokarose eya xine ipoko erohtohme. Ynara tykase ynororo eya xine, “Sero tineru ke ikuhko, itamurumehxo apoitohme ytinerūme, joepyry ropa ponāmero,” tykase eya xine. Mame toytose rahkene.

(Ruk 19.5)

14—Morarame imehnō ipataōkō tosekōme ise pyra toh kynexine. Zehno toh kynexine. Ahno tonyohse eya xine ĩkapo, ynara katohme, “Mose se pyra ynanase yna esēme,” katohme repe.

15—Morarame pata tamuru esēme imehxo toehse ynororo. Moromeĭpo toytose ropa ynororo tosaka ropa. Mame typoetory tō tykohmase tyya, tytinerū apoihpōkomo 10mākomo. “Otāto ytinerū tomāse nae, ypoetory tō emahpo,” tykase tyya rokene. 16Mame osemazupu tooehse. Ynara tykase ynororo tosemy a, “Seny, onekarohpyry tomāse jemahpo. Toiro kynexine uuru risemy. 10me apoiase ropa,” tykase ynororo eya.

17—“Emese kure mase,” tykase esemy eya. “Kure mase ypoetoryme. Tymoise oya jexiryke pitiko rokē ynekarohpyry poko itamurumehxo ekarōko ase oya. 10me pata esēme orīko ase,” tykase eya esemy.

18—Moraramẽ ĩkapo roropa tooehse imepyny. Ynara tykase ynororo tosemy a, “Onekarohpyry ke uuru risẽ toiro, tuhkehxo apoiase omame etone uuru risemy,” tykase ynororo eya.

19—Ynara tykase esemy eya, “Kure omame etone pata esẽme orĩko ase,” tykase.

20—Mame imepỹ tooehse. Ynara tykase ynororo tosemy a, “Seny, onekarohpyry ro uuru risemy. Tukurākase ya kamisa muahtaka. ²¹Ouno jexiryke onemyase, tykaripāse oexiryke, jamihme õmiry exiryke. Onyrihpyry kara apoĩko mase, anarykahpyry kara epery apoĩko roropa mase,” tykase ynororo eya.

22—Ynara tykase esẽ eya, “Popyra mase. Õmihpyryae ro orĩko ase pohnõ esaka. Juaro mase. Jamihme jomiry exiry waro. Ynyrihpyry kara apoiry ya waro roropa mase. Ynarykahpyry kara epery apoiry ya waro roropa mase. ²³Morara exiryke oty katoĥ ytinerũ onekaropyra mexihne tineru poko eroĥketõ esemy a. Morara ahtao ytinerũ tomāse exiry repe,” tykase eya esemy.

24—Mame ynara tykase tymyhtõkomo a, “Uuru apoitoko mose wino ekarotohme mokyro a, 10me uuru esemy a,” tykase.

25—Ynara tykase toto eya, “Yrome nae ynororo 10me,” tykase toto.

26—“Etatoko pahne,” tykase esẽkomo. “Itamurume nae exikety ahtao itamurumehxo eya ekarõko imehnõ mana. Yrome aypyra exiketyme ahtao ikyryry akoĩpyry puxihkãko ropa imehnõ mana ewinoino. ²⁷Mame seromaroro moxiã yzehnotokomo, tosẽkõme jexiry satokõkara, enehko toto xiaro ya. Etapatoko toto yneneryme,” tykase esẽkomo, tykase Jezu eya xine.

Jezu ytotoĥpyry poko Jerusarẽ pona (*Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Jo 12.12-19*)

²⁸Moraramẽ Jezu tõturukehse. Mame tymarõkõ esemazupurume toytose Jerusarẽ pona. ²⁹Mame Pehpaje pata moe pyra ahtao Petania pata moe pyra roropa kynexine. Moroto typorohse Jezu ypy Oriwera myhtokoxi. Mame typoetory asakoro tonyohse eya osemazuhme toto ytotohme. ³⁰Ynara tykase ynororo eya xine,

—Ytotoko mõ pata pona. Mame pata pona oytorykohtao, jumẽtu mũkuru enẽko matose tymyhse, ahno anaropitopyny. Mokyro imyhpokatoko enehtohme xiaro. ³¹Mame ynara karyhtao imehnomo a, “Oty katoĥme imyhpokãko matou?” karyhtao oya xine, ynara kahtoko eya xine, “Tuisa ise kynako,” kahtoko.

³²Mame inenyoytyã toytose. Emero tonese eya xine, Jezu nekarotopõpyryae ro. ³³Mame jumẽtu mũkuru tỹpokase eya xine ahtao, ynara tykase esẽ tomo, —Oty katoĥme yna eky myhpokãko matou? tykase toto.

³⁴—ÿ, yna esẽ ise kynako, tykase toto.

—ÿ, arotoko, tykase eya xine ynororo. ³⁵Mame Jezu a tonehse eya xine. Mame tupõkõ tyrise eya xine jumẽtu mũkuru mypatarãnaka. Epona Jezu tyrise eya xine rahkene. ³⁶Mame aytorykohtao tupõkõ tyrise eya xine osema taka eporo Jezu ytotohme, tuisamehxo Jezu enetuputyryke tyya xine.

³⁷Morarame Jerusarē ameke pyra toehse ahtao ypy Oriwera poe osema yhtoryhtao imoihmākō ynara tykapitose,
—Kure mase Ritonōpo, tykase. Tātākyemase toto. Opoire toremiase toto Ritonōpo nyrihpyry eneryke tyya xine.

³⁸—Kure yna tuisaryme tyriko, Ritonōpo. Kuesēkō omi poe aepyhpyry ynororo. Torētyke pyra ehtoko, kapuaōkomo. Kure rokē Ritonōpo syritone, tykase toto.

³⁹Mame tōturuse parixeu tomo Jezu a. Imoihmākō maro toh kynexine. Ynara tykase toto,

—Tamuxi, opoetory tō imynyhpākapoko, tykase toto Jezu a.

(Ruk 19.38)

⁴⁰Mame Jezu a tozuhse toto,
—Etatoko pahne, mynyhme moxiã toehse ahtao, axĩ topu tũ jomikary,
tykase ynororo eya xine.

Jezu xitatopõpyry poko Jerusarẽpõkõ poko

⁴¹Mame ameke pyra Jerusarẽ toehse ahtao pata tonese Jezu a. Eneryke tyxitate epõkõ poko, tuhkãkõ Jerusarẽpõkõ Ritonõpo omipona pyra exiryke. ⁴²Ynara tykase ynororo toemynyhmaryme,

—Jerusarẽpõkomo, jenehpõase Ritonõpo oya xine kure oripotohkõme repe. Moro poko otuarõtanoHPorykõ se ase repe. Yrome jomiry etary se pyra matose. Morara exiryke ekurehnõko rokẽ matose. ⁴³Imeĩpo ozehnotokõ oehnõko oya xine mana. Oesarykõ apurũko mã toto. Nono rĩko toh mana oesarykõ zomye kaetokohxo tũtara oehtohkõme, osemae ytopyra oehtohkõme roropa, epara oehtohkõme. ⁴⁴Tuhke ozehnotokõ exĩko mana õmye xine. Oryhmatorỹko mã toto. Oesaõkõ ryhmãko roropa mã toto emero porehme atapyĩtaõkõ maro. Oesarykõ pahnõko mã toto. Topu risẽme tapyi ahtao, topu pahnõko roropa mã toto. Oya xine jenehpõase Ritonõpo repe, typoko ourutohkõme repe. Yrome yse pyra matose. Morara exiryke oryhmatorỹko mã toto. OsepynanoHPyra matose emero porehme, tykase Jezu Jerusarẽpõkõ poko.

“Ritonõpo maro oturutoh sero,” katopõpyry Jezu a (Mat 21.12-17; Mak 11.15-19; Jo 2.13-22)

⁴⁵Mame Ritonõpo maro oturutoh taka toytose Jezu. Tomõse tahtao tokykõ ekamonanõ tutũtanoHPose ropa eya moro tae. ⁴⁶Ynara tykase ynororo eya xine,

—Ynara mã Ritonõpo nymeropõpyry. “Ytapyĩ ymaro oturutoh moro.” Yrome omato tũ otonẽtohme tyrise oya xine mana, omato esaryme, tykase Jezu eya xine.

⁴⁷Mame kokoro rokẽ morotaõkõ tamorepase Jezu a, Ritonõpo maro oturutoh tao. Mame Jezu zehno toehse Ritonõpo maro oturuketomo, juteu tũ tamuxiry tũ roropa. Moeze omiHPyry warõkõ roropa Jezu zehno toehse. Mame Jezu etapary se toehse toh, repe. ⁴⁸Yrome Jezu omiry etary se imoihmãkõ exiryke, onetapara toehse toh aporo.

“Onoky omi poe urutõme mah?” katopõpyry juteu tomo a (Mat 21.23-27; Mak 11.27-33)

20 ¹Moraramẽ Ritonõpo maro oturutoh tao Jezu kynexine, morotaõkõ amorepãko Ritonõpo omiry kurã poko. Mame Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tũ tooehse eya Moeze omiHPyry warõkõ maro, tamuximãkõ maro. ²Ynara tykase toh eya,

—Onoky omi poe moxiã amorepãko mah? tykase toto. —Onoky omi poe mokaro maropoase ropa sero tapyi tahe, tokykõ ekamonanomo? Yna zuruko, tykase toto Jezu a.

³Ynara tozuhse toto Jezu a,

—Morararo toiro joturupory se ase oya xine. Kuezuhtoko aporo.

⁴Onoky omi poe ahno tōpurihkase João a? Ritonōpo omi poe? Ahno rokē omi poe? Kuezuhtoko, tykase Jezu eya xine.

⁵Mame oxime rokē tōturuse toto. Ynara tykase toto,

—Otarā ākohxo keh sytatou? “Ritonōpo omi poe João toehse,” karyhtao kyaa xine ynara āko mana, “Morara ahtao oty katohme aomiry onenetupuhpyra matou?” āko mā kyaa xine. ⁶Māpyra, “Ahno omi poe rokē kynexine,” karyhtao kyaa xine, kuetapatorŷko mā imoihmākomo, Ritonōpo omi poe urutōme João ekaroryke eya xine, tykase toto oseyā rokene. ⁷Naeroro ynara tozuhse eya xine,

—Zuaro pyra ynanase. Onoky omi poe João toehse otarāme? tykase rokē toto Jezu a.

⁸Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Morararo ase onekaropyra ase oya xine onoky omi poe morara āko ha, tykase Jezu eya xine.

Uwa esary esā ehtopōpyry poko

(Mat 21.33-46; Mak 12.1-12)

⁹Mame Jezu tōturuse typoko, toto osenetupuhtohme Ritonōpo omi poe toexiry poko. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Tutupi po uwa tarykase ahno a. Morotoino tutupi tokarose imehnomo a eraseme toto ehtohme epery apiakatohme tyaa. Morotoino myā toytose ynororo. Moroto ehse. Moroto ehse. Moroto ehse. Okynā moroto ehse. ¹⁰Mame uwa epery ahpīrāsasaka ahtao typoetory tonyohse eya tutupi pona ropa, erase zurutohme uwa epery apiakatohme. Mame ipoetory toytose morotona, pore, tupito pona. Yrome mokyro eneryhtao tyaa xine typipohse eya xine. Mame tonyohse ropa rokē eya xine. Uwa epery anaropopyra tokurehse toto. Tomahpōke pyra taropose ropa ynororo eya xine. ¹¹Moromeīpo typoetory imepŷ tonyohse ropa uwa esemy a. “Utupi pona ytoko. Uwa epery enehta jokurume,” tykase typoetory a repe. Mame toytose ynororo. Yrome morararo mokyro typipohse roropa eya xine. Tyryhmase roropa eya xine. Mame tonyohse ropa eya xine tomahpōke pyra. ¹²Moromeīpo typoetory imepŷ tonyohse ropa esemy a. Mokyro roropa tyryhmase erase tomo a pitiko rokē pyra. Mame tomapose eya xine tupito poe. ¹³Mame ynara tykase tupito esemy tyaa rokene, “Otarā ākohxo ke hano? Otarāme umūkuru nymyry enyohnōko ase. Ipyno ase ipunaka. Mame umūkuru eneryhtao eya xine otarāme zuno exīko mā toto. Aomipona exīko roropa mā toto,” tykase ynororo rahkene.

¹⁴—Moraramē tumūkuru tonyohse eya rahkene, tutupi pona. Toytose ynororo. Mame toeporehkase, pore. Yrome mokyro eneryhtao tupito erase tomo a, ynara tykase toto oseyā rokene, “Moky kuesēkō mūkuru. Setapatone imōkomohpyry apoitohme kyaa xine. Itupi roropa kutupikōme ehtohme,” tykase toto.

¹⁵—Mame tomase ynororo eya xine tupito poe. Moraramē totapase ipunaka eya xine. Toorihse roropa ynororo, tykase Jezu eya xine.

—Morara exiryke oty rīko otarāme nae tupito esemy tutupi erase tō maro? tykase Jezu, tōturupose. ¹⁶Arypyra, tutupi pona ytōko mana. Erase tō etapāko mana. Mame mokaro ajoajohpākō enahkaxīpo, imehnomo a tutupi ekarōko mana eraseme toto ehtohme, tykase Jezu eya xine.

Morara kary etaryke tyya xine ynara tykase toto,

—Ko! Morara tokoh tyriko na Ritonōpo?

¹⁷Mokaro eneryhtao ro ynara tykase Jezu,

—Morara exiryke ynara tymerose ypoko Ritonōpo omiryne,

“Moro topu turumekase tapyi rinanomo a.

‘Popyra mana,’ tykase toto oseya.

Typahse roropa eya xine repe.

Yrome inypapyhpyrykō tapoise ropa eya xine kurāme kuhse exiryke.

Ipoē rokē tapyi jamihme mana,”

me tymerose Ritonōpo omiryne. ¹⁸Naeroro moro topu pona aepukahpyry osexiōko mana. Yrome moro topu epukaryhtao ahno pona, mokyro akurihmōko mana. (Ywy topu pahsē sā rokē ase. Tuhkākō jenetuputyry se pyra. Popỹme sā jekarōko mā toto. Morara exiryke etuarimāko mā toto sero nono po. Mame sero etyhpypypo toto enahkapōko Ritonōpo mana. Jūme etuarimaketōme exīko mā toto, tykase Jezu eya xine.)

Jezu kuhtopōpyry kowenu epehmary poko

(Mat 22.15-22; Mak 12.13-17)

¹⁹Morara kary etaryke tyya xine, Jezu apoiry se toehse toto, Moeze omihpyry warōkomo, Ritonōpo maro oturuketō tuisary tō maro. Typoko xine Jezu oturuto waro toh kynexine. Naeroro Jezu ryhmary se toehse toto. Yrome imoihmākō kurūke anapoipyra tokurehse toto. ²⁰Naeroro Jezu apoitoh eraximāko rokē toh kynexine. Enenanō topehmase eya xine Jezu enekunohtohme repe.

—Kure sā oturutoko imaro. Oturupoko roropa eya. Mame yronymyryme aomiry etatoko. Otarāme azahkuru ynororo mana. Otarāme kowenu kerekeremāko mana. Morara ahtao kowenatu a ekarōko sytatose.

Kowenatu omi poe rokē etapāko sytatose, tykase toto Jezu poko. ²¹Morara exiryke enenanō toytose Jezu ekahmase. Ynara tykase toto Jezu a,

—Amorepatō mase, zae rokē yna amoreparryke oya. Imehnō zuno pyra mase. Ritonōpo omiry zae ekarōko mase imehnomo a, tykase toto. Kure sā tōturuse toto eya repe.

²²—Toiro ekaropory se ynanase oya. Ynara āko romano tomo, “Otinērūkō apiakatoko ekarotohme yna tuisary konōto a, Seza a, āko toto. Yrome oty zae na oya? Yna tinerū epehmary Seza a?” Onepehmara yna exiry? Oty zae oya nae? tykase toto, tōturupose Jezu a. ²³Yrome ajoajohpe toto exiry waro Jezu kynexine. “Ukuhnōko matose,” tykase ynororo tyya rokene.

²⁴—Tineru enepotoko ya, tykase eya xine.

—Seny, tykase toh tonepose.

Mame ynara tykase Jezu,
—Onoky ekuhtopõpyry ipoko nah? Onoky esety roropa tymerose ipoko nah? tykase, tõturupose eya xine.

Ynara tykase toto,

—Romano tuisary konõto mose, Seza, tykase toto.

²⁵Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Seza kyryry ekarotoko Seza a. Yrome Ritonõpo kyryry ekarotoko Ritonõpo a, tykase Jezu eya xine.

²⁶Mame aomiry onezuhpyra toehse toto zae rokẽ exiryke. Jezu onyhxiropyra tokurehse toto imoihmākõ rānaka. Onyporemākapopyra tokurehse toto. Naeroro mynyhme rokẽ toehse toto tõsenuruhkarykõke.

—To! tykase rokẽ toto.

Aorihtyã ěsemamyry ropa poko sero

(*Mat 22.23-33; Mak 12.18-27*)

²⁷Moraramẽ satuseu tõ toehse Jezu a. Juteu tõ mokaro. Ynara āko mǎ toto azahkuru, “Aorihtyã ěsemāpyra ropa mana. Orihnõko rokene,” āko toh mǎ repe. Ynara tykase toto Jezu a,

²⁸—Amorepatõ mase. Etako pahne. Ynara tymerose Moeze a Ritonõpo poe, “Orutua toorihse ahtao tumūkue pyra ro ahtao, kure zakorõnõpyry a ipytõpyry apoiry typytyme, emūkuatohme, turuĩpyry poenõme, aorihtyã myakāme toto ehtohme,” me tymerose, tykase toto.

²⁹—Etako pahne, 7mākõ kynexine atakorõmākomo. Moraramẽ osemazupu typytase. Morotoino toorihse tumūkue pyra ro tahtao. ³⁰Mame ĩkaponato a turui pytõpyry tapoise eya typytyme. Mame toorihse roropa ynororo emūkuara ro tahtao. ³¹Mame ĩkaponato a turui pytõpyry tapoise roropa. Toorihse roropa ynororo emūkuara ro tahtao roropa. Morararo 7mākomo, tumūkue pyra toorihse toto. ³²Mame etyhpyryme toorihse nohpo roropa, ipytõpyrykomo. ³³Naeroro aorihtyã ěsemākatoh po onoky pytyme exĩko mokyro nohpo nae 7mākõ pytyme toehse exiryke, tykase toto Jezu a.

³⁴Moraramẽ Jezu a tozuhse toto, ynara tykase,

—Serõkõ pytāko mǎ toto, niotāko roropa mǎ toto. ³⁵Yrome tyrypyrykõ rumekahpõkõ ěsemākapõko ropa Ritonõpo mana jũme tymaro toto ehtohme. Mame pytazomopyra kapu ao toh mana. Morararo nohpo tõ niotazomopyra mǎ toto. ³⁶Ritonõpo nenyoytǎ sǎ orihzomopyra exĩko mǎ toto ěsemākapotyamo. Ritonõpo poenõme mǎ toto, tõsemāse ropa toexirykõke orihxĩpo. ³⁷Azahkuru matose ynara karyhtao oya xine, “Aorihtyã ěsemāpyra ropa mana, orihnõko rokẽ mǎ toto,” karyhtao oya xine azahkuru matose. Ěsemānõko ropa toh mana. Moeze a roropa tutuarõtanohpose aorihtyã ěsemamyry ropa poko. Pika zatyry poko ekaroryhtao ynara tymerose eya, “Ritonõpo Aparão esẽme mana, Izake esẽme roropa, Jako esẽme roropa,” tykase Moeze, mokaro poko aorihtyã poko. ³⁸Aorihtyã ekepyry esẽme rokẽ pyra Ritonõpo mana. Isene exiketõ esẽme

roropa mana. Morara exiryke aorihtyã ěsemamyry ropa enetupuhnõko sytatose. Ritonõpo a emero isene mã toto, tykase Jezu eya xine.

³⁹Morarame ynara tykase Moeze omihpyry warõkõ Jezu a,
—Emese kure kuezuhthou. Ajohpe pyra mase, tykase toto.

⁴⁰Typenekehse toto Jezu ekaropory poko orẽpyra Jezu exiryke. Mynyhme rokẽ toehse toto.

**Ritonõpo nymenekahpyry Tawi parỹpyryme
ehtoh poko**

(Mat 22.41-46; Mak 12.35-37)

⁴¹Mame ynara tykase Jezu eya xine,
—Oty katohme ynara ako matou, “Tawi parỹpyryme mã Ritonõpo nymenekahpyry,” ako matou? ⁴²Ynara tymerose exiryke Tawi a eremiatoh tymerose ahtao eya,

“Ynara tykase Ritonõpo Jesemy a,
‘Oporohko seino, japotunuru wino.

⁴³Ozehnotokõ esẽme orĩko ase.

Opuuru apõme sã oepe tõ kara rĩko ase,’ tykase Ritonõpo,” me tymerose Tawi a. ⁴⁴Morara exiryke, “Jesemy,” karyke Tawi a Ritonõpo nymenekahpyry poko, otara Tawi parỹpyryme exiry? tykase Jezu eya xine.

**“Tomeseke ehtoko Moeze omihpyry warõkõ poko,”
katopõpyry Jezu a**

(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

⁴⁵Ynara tykase Jezu typoetory tomo a, 12mãkomo a emero toto netaryme,
⁴⁶—Tomeseke ehtoko Moeze omihpyry warõkõ oenekunohpyra xine ehtohme. Toepyryparykõ se mã toto typoko xine. Toytorykõ se toh mana upo kurã ao. Pata rãnao tahtao xine, “Taro mah Tam?” kary etary se toh mana.

Ritonõpo maro oturutoh tao imehxo exiketõ apõ po rokẽ porohnõko mã toto. Morararo otuhtoh konõto htao kurã rokẽ apoĩko mã toto tosarykõme.

⁴⁷Pytỹpo tõ mõkomory apoĩko roropa mã toto tykryryrkõme, itapyĩkõ apoĩko roropa mã toto, iniokõ toorihse ahtao. Mame okynã sã oturũko toh mã repe Ritonõpo a imehnõ neneryme, “Kure moxiamo,” kary etatohme typoko xine imehnomo a. Yrome imeĩpo itamurumehxo toto wãnohnõko Ritonõpo mana apotoimo htaka toto pahnõko mana, tykase Jezu eya xine.

**Sero pytỹpo nekarohpyry poko Ritonõpo a
(Mak 12.41-44)**

21 ¹Morarame tõsenuhmase Jezu tỹkakoxi. Tineru ě tonese eya kaxo konõto Ritonõpo maro oturutoh tao. Mame tytineruke exiketõ tineru emãko kynexine kaxo aka tynekarorykõme Ritonõpo a, pitiko rokẽ pyra. Moro tonese Jezu a. ²Morarame pytỹpo roropa tonese eya. Tymõkomokẽkara

(Ruk 21.4)

kynexine ipunaka. Tineru puhturu rokē
tōmase eya kaxo aka, asakoro rokene. ³Moro
eneryke tyya ynara tykase Jezu,

—Tuaro ehtoko, mose pyt̄ypo nekarohpyry
mokaro nekarohpyry motye kuhse kynako.
⁴Mokaro nekarohpyry ynara kynako.
Tymōkomorykō wīno zokonaka rokē
tokarose eya xine. Yrome tytinerū emero
tokarose mose pyt̄ypo a, tykase Jezu.

Jerusarē enahkary poko

(Mat 24.1-2; Mak 13.1-2)

⁵Moraramē Ritonōpo maro oturutoh
poko oturūko Jezu poetory tō kynexine,

—Tapyi kurā sero. Emese kure tyrise,
topu kurā ke roropa. Ahno nekarotyā ke
topehmase pitiko rokē pyra, tykase toto tapyi
poko. Mame ynara tykase Jezu eya xine,

⁶—Sero onenerykō pahnōko ropa imehnō mana topu risemy. Emero
topu pahnōko, oxioxirehpo onyrizomopyra ehtohme, tykase Jezu eya xine.

⁷Mame ynara tykase toto eya,

—Tamuxi, otara ahtao morara exīko nae? Oty eneryke yna a enetupuhnōko
ynanah, sero papyry ameke hkopyra toehse ahtao? tykase toto Jezu a.

⁸Moraramē ynara tykase Jezu eya xine,

—Tuaro ehtoko osenekunohpopyra oehtohkōme. Tuhkākō oehnōko oya
xine mana, jesety ke osesehtōko toh mā repe, “Kyrixtu ase, Ritonōpo
nymenekahpyry ase”, āko toh mā repe. “Oesēkō tooehse ropa mana,” āko
toh mā repe. Ajohpe rokē mokaro omiry ehtoh enetupuhtoko. Toto maro
pyra ehtoko. ⁹Tuhke patapōkō oxiehno exīko toh mana imep̄y patapōkō
maro. Otuotuōko mā toto. Yrome morohne poko etaryhtao, enaromyra
ehtoko sero nono enahkary poko. Morohne exīko mā repe yrome sero
nono okynahxo enahpyra ro mana, tykase Jezu eya xine.

¹⁰Ynara tykase roropa ynororo,

—Pata tamuru poe soutatu tō ytōko imep̄y pata esē poremākapose.
Imoihmākō imep̄y pona ytōko morotōkō etapase roropa. ¹¹Nono
jamihme kywyh kywyh āko roropa mana. Imehnō emitapānōko mā toto.
Enaroxitapānōko roropa mā toto. Tyrohsē konōto roropa exīko. Kapu
pokona tuarōtatox exīko. Oserehtoh roropa exīko mana.

¹²—Mame morohne exipyro ahtao āpoitor̄yko toh mana. Ohtomator̄yko
roropa mā toto. Juteu tō porohtoh taka aarotor̄yko mā toto ohxirotōhkōme
oēmapotōhkōme āpuruhpyry taka. Oekarotor̄yko toh mana tuisa konōto tomo
a, kowenu tomo a roropa, jomipona oexirykōke. ¹³Moroto awahtao xine tuaro

ehtoko. Jomiry kurã ekarotohme imehnomo a moroto matose. ¹⁴Yrome, “Oty kara,” kahtoko okurohtao xine, “Otara ãko ywy?” kara ehtoko toto ezuhtoh poko. ¹⁵Toto ezuhtoh ekarõko ase oya xine. Tuaro oritorỹko roropa ase zae rokẽ ozehnotokõ ezuhtohme oya xine. Oezuhpyra xine exĩko toh mana. ¹⁶Mame ãpuruhpyry taka oematorỹko mã toto omykomo, asakõ roropa, oruikõ roropa, ãkorõkõ roropa, oekyrykõ roropa, oepekõ roropa. Ozehno xine exĩko mã toto. Toitoine oetapatorỹko roropa mã toto. ¹⁷Ozehno xine exĩko mã toto ymarõme oexirykõke. ¹⁸Yrome oewokõme ase. Opyno xine ase. Amaro xine exĩko ase jũme. Oũsetykõ epukara mana. Onemapopyra Ritonõpo ahtao epukara mana. ¹⁹Ãtasamarykohtao ro poremåpyra awahtao xine, Ritonõpo kure exiry eraximaryhtao roropa oya xine, opynanohtorykõ Ritonõpo mana.

Jerusarẽ enahkapory enetuputyry poko

(Mat 24.15-21; Mak 13.14-19)

²⁰—Mame soutatu tomo a Jerusarẽ tomyehmase ahtao, enetupuhnõko matose. Okynã pyra Jerusarẽ enahkary poko enetupuhnõko matose. ²¹Morara ahtao Juteapõkomo, kurehxo oeparykõ ypy tõ pona axiny. Jerusarẽpõkomo, kurehxo otũtarykõ pata poe. Pata ehpiõkomo, ytopyra ropa ehtoko pata pona. ²²Morara ahtao morotõkõ wãnohnõko Ritonõpo mana, tynmeropohpyryae ro. ²³Myhẽ matose poetoẽme exiketomo, tusuhsu ke tumũkurukõ ohpananõ roropa. Etuarimãko matose. Etuarimãko myhene tarõkõ itamurume. Opoenõkõ etuarimary enẽko roropa matose. Sero nonopõkõ wãnohnõko roropa mã Ritonõpo. ²⁴Toto etapãko imehnõ mana. Typoetoryme opoenõkõ apoiko roropa imehnõ mana toto arotohme emero pata tõ punero. Moraramẽ Jerusarẽpõkõ enahkapõko Ritonõpo waro pyra exiketõ mana. Ipatarykõ maro toto enahkapõko mana. Mame Ritonõpo a toto tuarimakehpyryhtao, toto tuarimakehpõko mana. Enara.

“Kapu ae Ayhtohpyry mã oehnõko ropa,”

katopõpyry Jezu a

(Mat 24.29-31; Mak 13.24-27)

²⁵—Moraramẽ tyorõ sã mã exĩko xixi, nuno, xirikuato roropa, tuarõtatohme, enetupuhpotohme. Mame popỹ eneryke tyya xine oserehnõko mã toto, pata tõ punero, tytyorõtase xixi tõ exiryke. “Otara exĩko taroino nae?” kary poko rokẽ mã exĩko toto. Sõkane sã panaikato tuna konõto exĩko. Poh ãko konõto mana. Morohne zuno exĩko mã toto. ²⁶Xirikuato tõ tosary hnaka esyryhmãko kehko. Mame tykytyky ãko mã toto. Morohne eneryke tyya xine poremãnõko mã toto pata tõ punero, popỹ eneryke rokẽ tyya xine. ²⁷Mame Kapu ae Ayhtohpyry enẽko toh mana, aepyryhtao akuru htoko. Tuisamehxo oehnõko mana, tyjamitunuru maro, saereh ãko roropa mana. ²⁸Morohne exipitoryhtao owõtatoxe xikihme. Mosenuhmatatose kakoxi opynanohnekõ oehsasaka exiryke, tykase Jezu eya xine.

(Ruk 21.29)

**Otyro zoko kutuarōtatohkōme
roropa mana**

(Mat 24.32-35; Mak 13.28-31)

²⁹Morarama toto osenetupuhtoh tokarose eya xine. Ynara tykase Jezu eya xine,
—Enetupuhtoko eperytakety poko, wikeira poko, emero rokē otyro zoko poko roropa. ³⁰Zary

arȳtaryhtao, ikonopotary enetupuhnōko matose. ³¹Moro saaro mā serohne oryhmatopōpyrykō eneryhtao oya xine. Ynara enetupuhnōko matose, oknā pyra mā Ritonōpo emero esēme exīko. Moro enetupuhnōko matose, tykase Jezu eya xine.

³²—Etatoko pahne, seromatokō orihpyra ro exiketō enahpyra ahtao ro emero exīko ynekarohpyryae ro mana. ³³Kapu enahnōko mana nono roropa. Yrome jomiry enahpȳme mana, jūmāme, tykase Jezu eya xine.

“Joepyry ropa eraximatoko,” katopōpyry poko Jezu a

³⁴Mame etyhyryme ynara tykase Jezu,
—Joepyry ropa eraximatoko. Ōtuhtohkō poko onymotyēkara ehtoko. Ōkurukō enryr poko roropa emotyēkara ehtoko. Torētyke pyra ehtoko omōkomorykō poko. Joepyry ropa eraximatoko osenuruhkara oehtohkōme joepyry ropahtao. ³⁵Tuenikaroro awahtao xine osenuruhkāko matose joepyry ropa eneryke oya xine. Onokyro tomōse ahtao tapuru aka, mokyro sā exīko matose. Epara matose exīko, emero nonopōkomo. ³⁶Naeroro joepyry ropa eraximatoko. Kokoro rokē oturutoko Ritonōpo maro, porempāpyra oehtohkōme serara tooehse ahtao. Mame ehxiropyra matose Kapu ae Ayhtohpyry ēpataka oytorykohtao, tykase Jezu eya xine.

³⁷Morarama Ritonōpo maro oturutoh tao toto amorepary poko kohmāse Jezu. Moromeīpo ytose ynororo ypy pona, Oriwera pona. ³⁸Mame ěmepyryme oehse ropa ynororo Ritonōpo maro oturutoh taka, tuhkākō amorepase ropa.

Jezu zehno exiketō toemynyhmase toto

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Jo 11.45-53)

22 ¹Mame otuhtoh konōto ameke pyra toehse, epozakuroko Ritonōpo nenyokyhyryr ytotopōpyry kuhtopo. Moro otuhtoh konōto esety Paxikoa. Esety akorō wyi porutapynȳpome kynexine. ²Morarama Jezu etapary tupise eya xine, Ritonōpo maro oturuketō tuisary tomo a, Moeze omihpyry warōkomo a roropa. Imoihmākō zuno toexirykōke onetapara toh kynexine.

Jezu ewokary se Juta ehtopõpyry

(Mat 26.14-16; Mak 14.10-11)

³Mame joroko tamuru tomõse Juta kurohtaka. Juta esety akorõ Ixikariote kynexine. Jezu poetory tõ maro kynexine repe 12mākō maro. ⁴Moraramе toytose ynororo oturuse Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tomo a, Ritonõpo maro oturutoh erase tomo a roropa. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Jezu apoiry se awahtao xine ekarõko ase oya xine, tykase ynororo eya xine. ⁵Täkye toehse toto morara kary etaryke tyya xine.

—ÿ, kure oepehmāko reh ynanahse, tykase toto.

⁶—Kure, tykase Juta eya xine. Moraramе toytose ropa ynororo. Jezu ewokary poko tātamorepase ynororo. Tokare pyra Jezu ekarory se kynexine zuaro pyra imoihmākō ehtohme repe.

Paxikoe Jezu otuhtopõpyry typoetory tõ maro

(Mat 26.17-25; Mak 14.12-21; Jo 13.21-30)

⁷Moraramе Paxikoame tooehse ahtao juteu tõ mã wyi porutapÿ rokē ohnõko mã toto. Kaneru mükuru roropa õnõko mã toto, toipe. ⁸Morara exiryke Paxikoe tõmehse ahtao, Peturu tõ tonyohse Jezu a, João maro, pata pona toto ytotohme. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Paxikoa otuhtoh tyritatoko, kuotuhtohkõme, tykase ynororo eya xine.

⁹—Otoko tyrīko ynanah? tykase toto.

¹⁰Ynara tykase Jezu eya xine,

—Etatoko pahne, pata pona oytorykohtao oseporyko matose tuna puimane maro, orutua. Mokyro ekahmatoko tapyi taka. ¹¹Mame ynara kahtoko tapyi esemy a, “Ynara āko yna amorepane oya, ‘Otoko Paxikoe otuhtoh esary nah yna otuhtohme, ypoetory tõ maro?’” kahtoko eya.

¹²Mame osa konõto enepõko mã oya xine, tyarake, tytaõke, tõse apony, epehtopo, enara. Moroto kuotuhtohkõ tyritoko, tykase eya xine Jezu.

¹³Mame toytose toto. Mame emero tonese eya xine Jezu omihpyryae ro. Mame otuhtoh tyrise eya xine rahkene.

Kuesēkō otuhtopõpyry poko

(Mat 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Kor 11.23-25)

¹⁴Moraramе tõsē tahnose ahtao Jezu typorohse tapõ pona typoetory tõ maro, 12mākō maro. ¹⁵Ynara tykase ynororo eya xine,

—Yronymyryme sero otuhtoh amaro xine jotukuru se exiase, epozakuroko Ritonõpo nenyokyhpyry ytotoõpyry poko oseahmatohme amaro xine, etuarimara ro jahtao. ¹⁶Etatoko pahne, sero otuhtoh po otuhzomopyra ase sero po amaro xine. Yrome moe Ritonõpo esao, otuhnõko ropa ase emero esēme toehse Ritonõpo ahtao, tykase Jezu toto a.

¹⁷Moraramé kasana tapoise eya, uwa eukuru eny. Mame ynara tykase ynororo Ritonôpo a,

—Kure mase Ritonôpo, tykase. Mame typoetory tomo a ynara tykase ynororo,

—Sero, uwa eukuru. Êtoko, opune xine ro. ¹⁸Etatoko pahne, taroino uwa eukuru onêzomopyra ase taro. Ritonôpo emero esême toehse ahtao rokê ênôko ropa ase, tykase.

¹⁹Mame wyi tapoise eya. Ynara tykase,

—Kure mase Papa kapuaono, tykase. Mame wyi tytohtohkase eya, typoetory tomo a ekarotohme. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Sero upûme nase. Orihnôko ase oemetakâkôme. Sero enapyryhtao oya xine osenetupuhtoko jorikyry poko, tykase ynororo eya xine. ²⁰Morararo otuhkehxiôpo kasana tokarose eya xine. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Sero uwa eukuru enyryhtao oya xine osenetupuhnôko matose imeïpo umunuru kuâtopôpyry poko ya. Taroino oorypyrykô korokâko Ritonôpo mana umunuru ke. Sero Ritonôpo omiry kasenato, tykase Jezu eya xine. ²¹—Naeroro osenuhmatoko. Jewokane mose, ymaro otuhnôko nase. Jekarôko mana yzehno exiketomo a. ²²Kapu ae Aythohpyry ase. Orihnôko ase Ritonôpo omihpyryae ro. Yrome mose rokê myhe jewokahpô etuarimâko mana.

²³Morara kary etaryke tyya xine tôturuse toto oseya rokene,

—Onokyh koh Kuesêkô ewokâko nae? tykase toto oseya rokene.

Tuisamehxo ehtoh poko sero

²⁴Moraramé oseosezuhnôko Jezu poetory tō kynexine imehxo toexirykô poko, tuisamehxo se toexirykôke. ²⁵Ynara tykase Jezu eya xine,

—Seropôkô tuisary tō tōmipona imehnô rîko mǎ toto. Moraramé, “Kure matose, yna epeme matose,” kamexipory se mǎ toto, tōmipona xine aehtyamo a imoihmâkomo a. ²⁶Yrome amarokô mokaro sǎ pyra matose. Tuisame sehxo awahtao xine imehnô maro atakorôme sǎ ehtoko. Toto omipona roropa ehtoko. Toto esême se awahtao xine akorehmatoko toto. ²⁷Onoky tuisamehxo oya xine nae? Otuhkety? Tôsê rine? Mokyro otuhkety tuisamehxo mana. Yrome ywy amaro xine jahtao tôsê rine sǎ ase, âkorehmanekôme.

²⁸—Moraramé urumekara mexiatose jetuarimaryhtao. ²⁹Naeroro Ritonôpo tuisame jyritopôpyry saaro tuisame oritorýko roropa ase ymaro tuisame oehtohkôme. ³⁰Moraramé emero esême toehse jahtao ymaro otuhnôko matose Ritonôpo esao. Mame ymaro tuisa apô pona porohnôko matose sero nonopôkô apiakatohme. Ritonôpo omipona pyra exiketomo a ynara âko matose, “Iiryryryme matose Ritonôpo a,” âko matose. Yrome aomipona exiketomo a, “Iiryryryme pyra matose Ritonôpo a,” âko matose. Morara âko roropa matose Izyraeu mûkuru tō pakomotyamo a.

Peturu maro Jezu oturutopōpyry poko sero
(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Jo 13.36-38)

³¹—Ximão, tykase Jezu Ximão Peturu a. —Etako pahne! Ynara tykase sã joroko tamuru opoko, “Ximão kuhnōko ase iirypyryme aehtohme,” tykase sã repe, jurumekapory se toexiryke oya. “Ikuhko toto, ypoetory tō emero,” ase eya repe. ³²Yrome opoko oturuase Papa kapuaō maro jenetupuhkehpyra oehtohme. Mame ya tooehse ropa awahtao moxiã ākorō tō ijamihthanohko ropa, yronomyryme jenetupuhtohme eya xine, tykase Jezu eya.

³³Ynara tykase Peturu eya,
 —Yna esēme mase. Orumekara ase. Opyno exikehpyra roropa ase jūme. Āpuruhpyry taka aaroryhtao, amaro ytōko ase āpuruhpyry taka. Totapase awahtao eya xine jorikyry se ase amaro, tykase Peturu Jezu a, repe.

³⁴—Etako pahne Peturu, kuratiri etararo ahtao seroae, “Jezu waro pyra ase! Jezu waro pyra ase!” āko mase oseruao, tykase Jezu eya.

Pakara arory poko, tineru eny, tapema, enara

³⁵Mame ynara tykase Jezu 12mākomo a,
 —Osemazuhme oenyokyrykohtao ya tineru anaropyra mexiatose. Saku te, sātaja roropa anaropyra mexiatose. Oty se ro mexiatose etuarimara oehtohkōme?
 —Arypyra, tykase toto.

³⁶—Yrome seromaroro etatoko pahne, tykase Jezu eya xine. —Tineru ē nae awahtao xine, saku roropa, arotatoko amaro xine. Tapema nae ahtao arotatoko. Arypyra ahtao, oupōkō ekamotoko tapema epekahtohme, tykase Jezu eya xine. ³⁷—Etatoko pahne, ynara katopōpyry zae mana. Ypoko ynara tymerose Ritonōpo omiryryme pake, “Popỹ sã mokyro riko pohnō mana,” me tymerose. Morara katopōpyry anamonohpyra mana, tykase Jezu eya xine.

³⁸Ynara tykase Jezu a ipoetory tomo,
 —Eneko ke. Seny, asakoro tapema, tykase toto.
 —Epo mana, tykase rokẽ Jezu eya xine.

Jezu oturutopōpyry Tummy maro
(Mat 26.36-46; Mak 14.32-42)

³⁹Morotoino pata poe toytose ynororo ypy pona, Oriwera pona. Toipe Jezu ypy Oriwera pona ytosene oturuse Tummy maro. Mame imaro toytose ipoetory tomo. ⁴⁰Morarama morotona toeporehkase tahtao xine ynara tykase Jezu typoetory tomo a,

—Oturutoko Ritonōpo a oorypyrykō poko oripopyra xine joroko tamuru ehtohme, tykase.

⁴¹Morotoino toytose ynororo myahme sã pitiko toiroro toehtohme. Tosekumuru po typorohse tōturutohme Tummy a. ⁴²Ynara tykase ynororo,

—Papa kapuaono, ypynanopyry waro mase, orihpyra jehtohme. Jorikyry se pyra ase. Zuarō mase. Yrome ōmipona se rokē ase. Naeroro jorikyry se awahtao, oty kara ase, tykase Jezu Tūmy a. ⁴³Mame Ritonōpo nenyokyhpyry kapu ae tyhtose Jezu jamihtanohtohme. ⁴⁴Moraramē samū tykase Jezu tukurohtao. Yronymyrmehxo tōturuse Ritonōpo a ynororo. Munume tonākutase ynororo toemynyhmaryke. Pitah tykase enākuru nono pona.

⁴⁵Mame tōturukehxpō, towōse ropa ynororo xikihme. Typoetory tomo a toytose ynororo. Nyhnōko toh kynexine toemynyhmarykōke. ⁴⁶Ynara tykase ynororo eya xine,

—Oty katohme nyhnōko matou? Apakatoko ropa sahxo ty! Oturutoko roropa Ritonōpo a, oorypyrykō poko pyra oehtohkōme, tykase Jezu eya xine.

Sē nase Jezu apoitopōpyry poko

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Jo 18.3-11)

⁴⁷Moraramē autururuhtao ro, tuhkākō toehse morotona. Juta toehse esemazupurukōme Jezu enepotohme eya xine. 12mākō maronōpo Juta kynexine. Mame Jezu a toytose ynororo eahmase repe. ⁴⁸Yrome ynara tykase Jezu eya,

—Juta, Ritonōpo nymenekahpyryme ase. Oty katoh jeahmāko mah jewokatohme rokene? Yzehnotokomo a jenepotohme rokē mase, tykase. Onezuhpyra Juta toehse.

⁴⁹Moraramē tosēkō apoiry waro toehse tahtao xine ynara tykase Jezu a ipoetory tomo,

—Moxiā akohnōko ynanah? tykase toto. ⁵⁰Mame tytapemā ke imepŷ takohse Jezu poetory a, toiro. Ritonōpo maro oturuketō tuisary namoto typanasahkase eya.

⁵¹—Epo hnae, tykase Jezu eya xine. Mame ipanary tapose eya. Kure totyhse ropa axiny.

⁵²Mame ynara tykase Jezu Juta marōkomo a, Ritonōpo maro oturuketō tuisary tomo a, Ritonōpo maro oturutōh erase tō maro, tamuximākō maro roropa,

—Oty kase moehtou? Japoiry se mexitou omato apoiry samo? Tytapemake matose, tykaparuke roropa. ⁵³Kokoro rokē amaro xine exiase Ritonōpo maro oturutōh tao. Moro tao jahtao japoipyra mexiatose. Sero kohmamyryae rokē japoīko matose tykohmāse exiryke. Iirypyrymākō esē oesēkōme mana, joroko tamuru. Oesēkōme aexiryke aomipona matose, tykase Jezu eya xine.

“Jezu waro pyra ase,” katopōpyry Peturu a

(Mat 26.57-58,69-75; Mak 14.53-54,66-72; Jo 18.12-18,25-27)

⁵⁴Mame Jezu tapoise eya xine rahkene. Tarose roropa eya xine Ritonōpo maro oturuketō tuisary tapyī taka. Ameke rokē Peturu a tokahmase toto.

⁵⁵Mame apoto tukase kynexine tapyi myhto, apuruhpyry rānao. Moro apoto zomye kohrame toehse toto. Peturu roropa toto maro kohrame toehse.

⁵⁶Mame apoto pūto Peturu tonese nohpo a. Ynara tykase ynororo,

—Mose roropa Jezu maro nexiase, tykase.

57—Atahmākara exiko. Mokyro waro pyra ase, tykase Peturu eya.

58Moromeïpo orutua a tonese Peturu.

—Omorose mase Jezu poetoryme roropa, tykase ynororo eya.

—Arypyra, ywy kara. Ipoetoryme pyra ase, tykase Peturu.

59Morarame okynā pitiko ahtao imepỹ roropa orẽpyra tõturuse Peturu maro.

—Ajohpe pyra. Jezu maronõpome mase, Karireapõme oexiryke, tykase.

60Yrome ynara tykase Peturu,

—Otara āko mahno? Zuario pyra reh ahse, tykase Peturu eya.

Mame autururuhtao ro kuratiri totase eya. 61Mame toeramase Jezu. Tỹkakoxi tõsenuhmase. Peturu tonese eya. Mame tošẽ omihpyry poko wenikehpyra toehse Peturu, “Kuratiri etara ro ahtao seroae, ‘Mose waro pyra ase. Mose waro pyra ase,’ āko mase oseruao,” katopõpyry poko wenikehpyra toehse. 62Mame moro tae tutõtase ropa Peturu. Itamurume tyhxitapāse ynororo tõmihpyry poko, “Jezu waro pyra ase. Epeme pyra ase,” katopõpyry poko tyya. Mame tyxitase ynororo yronymyryme.

Jezu pipohptopõpyry apoihpõkomo a

(Mat 26.59-66; Mak 14.65)

63Mame Jezu tounohse apoihpõkomo a. Typipohse roropa eya xine.

64Mame kamisa ke tõpuruse eya xine. Typipohse roropa eya xine.

—Onoky opipohnõko nae? Kaxiko, tykase toto, atahmākāko.

65Xihpyryme aomirykõ toehse. Iirypyryme tõturuse toto eya.

Jezu ehtopõpyry juteu tamuxiry tõ ĕpataka

(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Jo 18.19-24)

66Mame tõmehse ahtao, juteu tõ tamuxiry tõ tõximõse, Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tõ maro, Moeze omihpyry poko amorepatõkõ maro. Mame Jezu tarose oximõtõh taka. 67Ynara tykase toto,

—Kaxiko yna a. Ritonõpo nymenekahpyryme mahno? tykase toto.

Yrome ynara tykase Jezu eya xine,

—“Y ynoro ase,” karyhtao ya, “Ajohpe mase,” āko rokẽ matose ya. 68Mame oya xine joturuporyhtao, jezuhpyra roropa mehtory. 69Yrome taroino Kapu ae Ayhtohpyry porohnõko mana Ritonõpo apotunuru wino. Emero motye jamihme Ritonõpo omiry mana. Jomiry roropa isaaro jamihme mana, tykase Jezu eya xine.

70—Morara ahtao Ritonõpo mũkurume mahno? tykase toto, tõturupose.

—Zae matose jenetupuhnõko. Ywy ase, tykase Jezu.

71—Epo hnae! tykase toto. —Imepỹ ihxirone se pyra sytatose. Kyya xine ro aomiry totase. Morara nykã ynororo kynetarykõme, tykase toto.

Jezu arotopõpyry Pirato a

(Mat 27.1-2,11-14; Mak 15.1-5; Jo 18.28-38)

23 ¹Morarame oximõmākō towõse ropa. Jezu tarose eya xine Pirato a ekarotohme. ²Mame Jezu tyhxirose eya xine. Ynara tykase toto, —Mose yna ekryy enekunohnõko mana. Azahkuru toto amorepāko mana. Ynara nase, “Tineru onekaropyra ehtoko sero pata tamuru esemy a, Seza a,” nase mosero, tykase toto ajohpe rokene. “Ritonõpo nymenekahpyryme ase, oesëkõme ase,” nase roropa ynororo, tykase toto Pirato a. ³Mame ynara tykase Pirato Jezu a, —Juteu tō tuisary mahno? tykase. —ÿ, ywy ase, tykase Jezu. ⁴Morarame ynara tykase Pirato Ritonõpo maro oturuketō tuisary tomo a, tuhkākomo a roropa, —Mose hxirory se pyra ase azahkuru pyra exiryke ya, tykase. ⁵Yrome orëpyrahxo ynara tykase toto eya, —Azahkuru opoetory tō amorepāko mā mosero, tykase toto ajohpe rokene. —Karirea po imoihmākō tamorepapitose eya, kutuisarykō omipona pyra toto ehtohme, Seza omipona pyra toto ehtohme. Seromaroro tarona tooehse rahkene. Azahkuru ro toto amorepase tooehse ynororo tarona.

Jezu arotopõpyry Erote ëpataka

⁶Morara kary etaryke tyya ynara tykase Pirato, —Karireapoh mosehro? tykase, tokaropose eya xine. ⁷Mame Erote nonorypō Jezu exiry waro toehse Pirato ahtao Jezu tonyohse eya Erote a, Jerusarë pona Erote tooehse exiryke. ⁸Mame Jezu tarose eya xine Erote a. Mame Jezu eneryke tyya tākye toehse Erote. Moinoro Jezu enery se kynexine, ipoko totase exiryke. Ijamitunuru enery se ynororo. Kurākara kurākary ropa enery se ynororo repe. ⁹Tuhke tōturupose ynororo Jezu a repe. Yrome onezuhpyra tokurehse ynororo. ¹⁰Mame Jezu tyhxirose Ritonõpo maro oturuketō tuisary tomo a, Moeze omihpyry warōkomo a roropa. ¹¹Mame Jezu tounohse Erote tomo a, soutatu tō maro. Tātahmākase ipoko roropa toto. Mame tuisa konōto zupō ke sā tupohtose eya xine. Mame Jezu taropose ropa eya xine Pirato a ropa. ¹²Moro ëmepyrayae ro osepeme toehse Pirato Erote maro. Osemazuhme aporo, oxiehno toh kynexine.

Aorihmatohme Jezu ekarotopõpyry Pirato a

(Mat 27.15-26; Mak 15.6-15; Jo 18.39-19.16)

¹³Morarame Ritonõpo maro oturuketō tuisary tō tykohmapose Pirato a, juteu tō tuisary tō roropa, oximõme oturutohme. ¹⁴Ynara tykase ynororo eya xine, —Mose menehtou ya. Imoihmākō enekunohnõko mana, mykatou ya. Morohne poko ekaropō eya onetarykõme. Iirypyryme pyra mana ya. Ipoko oturutopõpyrykō poko pyra nexiase. ¹⁵Erote roropa onyhxiropyra

kynako. Morara exiryke xiaro ropa tonehpose ropa ynororo. Azahkuru pyra exiryke anaorihmapopyra ase ipunaka. Ya aorihmapory zae pyra mana. ¹⁶Morara exiryke ipipohpōko rokē ase aporo. Mame aropōko ropa ase tosaka aytotohme, tykase Pirato repe.

¹⁷⁻¹⁸Yrome imoihmākō tykohtase opore. Ynara tykase toto,

—Arypyra! Etapapoko! Parapa rokē itūtanohpoko ropa, tykase toto. (Toipe kynexine kowenu omi poe otuhtoh konōto ahtao rokē toirō āpuruhpyrytaō tūtanohpose rokē Pirato, tosaka aytotohme ropa.)

¹⁹Parapa tapuruse kynexine oxiehno imehnō riryke eya, kowenu esemy myakāmāry se exiryke. Imehnō totapase roropa eya.

²⁰Mame Jezu myhpokary se toehse Pirato repe. Naeroro tōturuse imoihmākomo a. ²¹Yrome orēpyra tozuhse toto a. Ynara tykase toto,

—Wewe pokona rokē exixihmapoko! Wewe pokona exixihmapoko! tykase toto opore tōmitase toto.

²²—Oty katohme morara āko matou? Otara tykase ynororo oya xine? Iirypyryme pyra nase ya, totapasēme pyra. Ipipohkehxiō soutatu tomo a aropōko ropa ase aytotohme ropa esaka, tykase Pirato. Moro saaro tōturuse ropa ynororo oseruao.

²³Yrome opore tōmitase toto imoihmākomo. Ynara tykase toto,

—Wewe pokona exixihmapoko, tykase rokē toto. Morara exiryke orēpyra imoihmākō omiry exiryke,

—Amarokohko, tykase Pirato, otuhparo toto exiryke. ²⁴—Amarokō omi poe mose exixihmapōko ase, tykase Pirato imoihmākomo a. ²⁵Mame mokyro ipenehpyrykō tutūtanohpose ropa eya. Mokyro imoihmākō oxietū anŷpohpō kynexine kowenu tuisary myakāmātoh poko. Ahno etapahpō roropa kynexine ynororo. Imoihmākō omi poe mokyro tutūtanohpose āpuruhpyry tae tosaka aytotohme ropa. Jezu rokē tokarose eya soutatu tomo a exixihmapotohme eya xine.

Jezu exixihmatopōpyry wewe pokona

(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Jo 19.17-27)

²⁶Morotoino Jezu tarose eya xine. Mame toytorykohtao tōseporyse toto imepŷ maro. Esety Ximāo kynexine. Xirenepō mokyro kynexine. Ytōko kynexine pata pona repe tupito poe. Mame mokyro tapoise toto a. Wewe taropose eya xine, Jezu exixihmatopo. Mame tarose eya Jezu mykapo.

²⁷Mame tuhke toh kynexine Jezu ekahmāko. Nohpo tō roropa kynexine xitāko, Jezu hnamōko toytorykohtao. ²⁸Mame Jezu toeramase tōturutohme eya xine. Nuh tykase ynororo. Ynara tykase eya xine,

—Xihxi tomo, Jerusarēpōkomo, opoko xine rokē oxitatoko. Ypoko xitara ehtoko. Opoenōkō poko roropa oxitatoko. Oty katohme? Arypyra. ²⁹Etatoko pahne! Moromeiō etuarimāko matose. Ynara āko matose, “Ohkato nohpo tomo emūkuapitopyra ahtao, poetoēme exipitopyra ahtao roropa. Ohkato mā

tusuhsuke exipitopyra exiketõ roropa,” ãko matose. Oty katohme? Arypyra. Tupime opoenõkõ etuarimary eneryke oya xine. ³⁰Morara ahtao tuhkãkõ toorikyry se exiko mã toto toetuarimarykõke. Ynara ãko mã toto ypy tomo a, “Yna pona epukatoko yna etapatohme. Yna zonõtoko yna enahkatohme,” ãko mã toto ypy tomo a repe. ³¹Morara ãko mã toto seromaroro, tupito zatyry samo akohsenã wewe zatyry samo. Orihkone wewe ahtao ro zahpyrahme sã tupito mana. Imeĩpo, wewe toorihse ahtao itamurumehxo zahnõko mana. Moro sã mã tarõkõ exiko imeĩpo, tykase Jezu xitaketomo a.

³²Mame kowenu omipona pyra aehtyã tarose eya xine, asakoro, Jezu maro exixihmatohme. ³³Mame ypy pona toeporehkase toto ahtao, Jezu toxixihmase eya xine wewe risẽ pokona. Moro ypy esety Opuhpõpo kynexine. Mokaro roropa toxixihmapose eya xine omato komo kowenu omipona pyra aehtyamo. Toiro Jezu apotunuru wino kynexine, toiro ipoozery wino roropa kynexine.

³⁴Mame ynara tykase Jezu Ritonõpo a toxixihmaponanõ poko,
—Papa, moxiã onuãnohpyra exiko yryhmatopõpyry eheppyryme. Tuaro pyra rokẽ mã toto tynyrirykõ poko, tykase ynororo.

Mame Jezu zuponỹpyry tapoise eya xine tupõkõme. Topu pisarara tomase eya xine upo apoitohme tyya xine. ³⁵Mame tuhkãkõ totypohse tõsenuhmatohkõme. Mame Jezu tounohse eya xine, juteu tõ tuisary tomo a. Ynara tykase toto,

—Imehnõ typynanohse eya. Seromaroro osepynanohnõko roropa mana Kyrixtume tahtao, Ritonõpo nymenekahpyryme tahtao, tykase toto tounohse eya xine.

³⁶Mame soutatu tomo a roropa tounohse. Toytose toto eya kaxiri panõ ke aohpatohme, jehnahpyry ke. ³⁷Ynara tykase toto eya,

—Juteu tuisaryme awahtao, osepynanohko, tykase soutatu tõ Jezu a.

³⁸Mame ynara tymerose pape kynexine, “Mose, juteu tõ tuisary.” Enara tymerose kynexine kyreku omiryae te, ratĩ omiryae roropa, epereu omiryae, enara. Mame tyrise Jezu epozakoxi emero neneryme.

³⁹Mame toiro omato a exixihmahpyry a roropa Jezu tounohse. Ynara tykase ynororo Jezu a,

—Ritonõpo nymenekahpyryme awahtao osepynanohko. Oyhtoko ropa moro poe, yna roropa touko ropa, tykase ynororo eya.

⁴⁰Yrome morara kary etaryke tyya ynara tykase imepyyny exixihmahtozõpyry,

—Ritonõpo zuno pyra hma? Oxisã kymoro toxixihmapose mose maro. ⁴¹Zae tuãnohse sytase kyyrypyry eheppyryme. Yrome mose tyrypyhpyke pyra mana, tykase eya.

⁴²Mame Jezu a ynara tykase ynororo,

—Ypoko wenikehpyra exiko Jezu, tuisame toehse awahtao, tykase ynororo eya.

⁴³Ynara tykase Jezu eya,

—Etako pahne, seroae ro ymaro exiko mase pata kurã po, tykase Jezu eya.

Sê nase Jezu orihtopöpyry poko

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Jo 19.28-30)

⁴⁴Mame kynyarumane täxiahtao okynahxo. Xixi tywykahme ahtao tõmehse ropa. ⁴⁵Mame Ritonõpo esary apuru toexihkase, Ritonõpo maro oturutoh tao. Kamisa risê toexihkase irānakuroko. ⁴⁶Mame opore Jezu töturuse Ritonõpo a. Ynara tykase ynororo,

—Papa, kueneko. Orihnõko ase õmi poe. Oya juzenu ekarõko ase, tykase ynororo.

Morara kaxīpo sa rokē toorihse ynororo. ⁴⁷Mame Jezu orihtopöpyry eneryke tyya soutatu tõ esê ynara tykase,

—To! Kure mase Ritonõpo. Imehnõ motye kuhse mase, tykase. —Mose kure nexiase ipunaka. Tyrypyhpyke pyra nexiase, tykase ynororo.

⁴⁸Morame Jezu orihxīpo, exixihmary enehpõkõ toytose ropa tosaka xine. Toepurotõtõmase toto toytorykõ ropahtao, samū karyke tukurohtao xine. ⁴⁹Mame imaronõpo tõ ameke rokē osenuhmāko toh kynexine. Nohpo tõ roropa, Karirea poe Jezu ekahmahpõkomo, amekeino rokē osenuhmāko roropa toh kynexine.

Jezu zonētopöpyry sero

(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Jo 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹Morame Joze toytose Pirato a. Arimateapõ Joze kynexine juteu patarypono. Orutua kurā kynexine, zae exikety roropa. Tuisame Ritonõpo ehtoh eraximāko kynexine. Juteu tõ tuisaryme ynororo kynexine. Tuisamākõ maro toerohse roropa ynororo kynexine. Yrome toto maro atae pyra kynexine. Imehnõ emero Jezu exixihmapory se kynexine. Yrome Jezu exixihmapory se pyra kynexine ynororo. ⁵²Mame toytose ynororo Pirato a Jezu ekepyry ekaropose.

—Jezu ekepyry ouxi wewe poe, tykase ynororo eya.

—ÿ, touta ropa, tykase eya Pirato. Mame toytose ynororo rahkene touse ropa. ⁵³Mame typorohkase eya. Mame kamisa ke tyõtose. Topu oramāka Jezu ekepyry tõmase eya. Moro aka imepÿ ekepyry zonēpitopyra kynexine. ⁵⁴Sextafeirae morara toehse. Kohmāsasaka kynexine. 6 orame toehse ahtao oserematothpo toehse kynexine juteu tomo a.

⁵⁵Mame nohpo tõ Jezu maro aehtyā Karirea poe Joze maro toytose zonētoh enese. Jezu ekepyry tonese roropa eya xine moro ao. ⁵⁶Mame toytose ropa toto tapyi taka ropa ixtaratu tõkehko zoximase Jezu ekepyry pona tyritohme imeīpo.

Mame tõseremase toto oserematohae Moeze omihpyryme ro.

Jezu eşemātopöpyry ropa poko

(Mat 28.1-10; Mak 16.1-8; Jo 20.1-10)

24 ¹Morame nomikome tõmehse ahtao pakeimo nohpo tõ toytose ropa zonētopöpyry pona. Tynyrihpyrykõ typoxinē tarose eya xine Jezu

ekepyry popatohme tyya xine. Mame toeporehkase toto Jezu zonētopōpyry pona. ²Mame zonētopōpyry apuru topu tysyryhmase tonese eya xine.

³Naeroro tomōse toto. Yrome tošēkō Jezu ekepyry onenepyra tokurehse toto.

⁴—Otarah koh nexiase? tykase toto oseya rokene. Mame tuaro pyra toto ahtao ro, mōtoino rokē asakoro orutua kō tōsenepose eya xine. Zupōkō karimutume kynexine. Saereh āko sā kynexine. ⁵Tōserehse toto mokaro eneryke tyya xine. Tupueh tykase toto nono pokoxi. Mame ynara tykase mokaro eya xine,

—Oty katoh aēsemamyhpyry ropa zupīko matochu zonētopōpyry ao? tykase toto. ⁶—Taro pyra mana. Tōsemāse ropa mana. Aomihpyry poko wenikehpyra ehtoko. Karirea poro tahtao ynara nase ynororo onetarykōme, ⁷“Ritonōpo poe Kapu ae Aythohpyry ekarōko mā toto iirypyrymākomo

(Ruk 24.4)

a. Wewe pokona exixihmāko mā toto. Morarame ěsemānōko ropa mana oseruao tōmehse ahtao,” nase ynororo oya xine, tykase toto eya xine.

⁸Mame moro poko tuaroh tykase toto Jezu omihpyry poko.

⁹Zonētopōpyry poe toytose ropa toto. Emero tynenehpyrykō poko tokarose eya xine 11mākomo a, imarōkomo a roropa. ¹⁰Maria Matarena a turuse toto emero, Joana a roropa, Maria a roropa Tiaku eny a. Imehnō nohpo tomo a roropa Jezu poetory tō turuse tynenehpyrykō poko. ¹¹Yrome,

—Ajohpe matose, tykase rokē toto, zae aomirykō ehtoh onenetupuhpyra toexirykōke. ¹²Mame Peturu towōse. Tururume toytose ynororo zonētopōpyry pona. Toeporehkase tahtao tupueh tykase zaka tōsenuhmatohme. Kamisāpo karimutumā rokē tonese eya, Jezu pyra. Morotoino toytose ropa tosaka. Tynenehpyry poko toemynyhmase ynororo yronymyryme.

—Otara toehse Jezu ekepyry nae? tykase ynororo tyya rokene.

Sě nase Emausopōkō poko

(Mak 16.12-13)

¹³Mame moro ěmepyrayae ro Jezu poetory asakoro ytōko kynexine Emauso pata esemary ae. Emauso Jerusarē poe moe exiry ¹⁰kirometurume kynexine. ¹⁴Oturūko toh kynexine tynenehpyrykō poko, tynetahpyrykō poko roropa. ¹⁵Mame autururukohtao ro Jezu toytose eya xine toto maro toytotohme. ¹⁶Enēko ro toh kynexine repe, ahnome rokē ekarōko toh kynexine, imehnōme rokene. ¹⁷Ynara tykase Jezu eya xine,

—Oty poko oturūko matou? Oseosezuhnōko oytorykōme? tykase ynororo eya xine. Emytykō akye pyra kynexine.

Mame totypohse toto, toemynyhmarykōke. ¹⁸Mame Kereopa a Jezu tozuhse. Ynara tykase ynororo,

—Ko! Jerusarēpōkō emero zuaro senohne ehtopōpyry poko. Otārāme omoro rokē mase zuaro pyra Jerusarēpōkō nyrihpyry poko, tykase ynororo Jezu a.

¹⁹—Otara? tykase ynororo. Mame ynara tykase toto eya,

—Jezu Nazarepō poko oturūko ynanase. Ritonōpo poe urutōme nexiase. Orēpyra aomiry nexiase Ritonōpo a, ahno a, enara. Orēpyra inyrytyā roropa nexiase. ²⁰Yrome Ritonōpo maro oturuketō tuisary tomo a taorihmapose. Yna tuisary tomo a roropa wewe pokona toxixihmapose ynororo. Toorihse. ²¹Izyraeu esēme ynanekaroase repe. Yrome mokyro orihthopōpyry poe oseruao tōmehse. ²²Mame yna marōkō nohpo tō yna erehno tōmirykō ke. Toytose toto pakeimo zonētopōpyry pona. ²³Yrome ekepyry onenepyra tokurehse toto. Mame toehse ropa tahtao xine, “Ritonōpo nenyoyhtyā ynaneneno,” nykā toto. “‘Tōsemāse ropa mana,’ nykā toto Ritonōpo nenyoyhtyā yna a,” nykā nohpo tō yna a. ²⁴Mame yna marōkō toytose zonētopōpyry pona. Nohpo omihpyryae ro emero tonese eya xine. Yrome ekepyry onenepyra tokurehse toto, tykase toto.

²⁵Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Tuaro pyra ro rukukuh matohu ipunaka. Oupuhpyrykō tūpore mana. Okynã urutōkō omihpyry zae ehtoh onenetupuhpyra matohu. ²⁶Zae nexiase Ritonōpo a tynymenekahpyry etuarimary aporo aorikyry roropa. Zae roropa aunukuru mana kapu aka emero esēme ehtohme Ritonōpo maro, tykase Jezu eya xine.

²⁷Mame Moeze omihpyry poko, urutōkō omihpyry poko roropa tamorepase toto eya. Typoko tamorepase toto eya Ritonōpo nymeropohpyry poe.

²⁸Mame eporehkasasaka tahtao xine Emauso pona, ynara tykase Jezu eya xine, —Ÿ ytōko ase myahxo, tykase. ²⁹Yrome anaropopyra toehse toto, —Yna maro exiko. Kohmanōko nase. Ytoto pyra nexino, tykase toto otuhparo eya. Naeroro itapyīkō taka toytose Jezu imaro xine. ³⁰Morarama typorohse toto ahtao otuhtoh pona, wyi tapoise Jezu a. Mame,

—Kure mase Papa, kaxīpo tyya wyi tytohkase eya ekarotohme eya xine. ³¹Mame morara kary etaryke tyya xine tonetupuhse ynororo eya xine.

—Tee! Jezu hmosero, tykase toh rahkene. Mame Jezu tōtuenikase ropa mokaro maro toehxīpo. Esahpyry pona rokē tōsenuhmase toto. ³²Mame ynara tykase toto oseya rokene,

—To! Kure rukuh kynako. Sekese sexi ropa aomiry etaryke kyya. Osemae kuamorepa roropa kuoepyyhtao, Ritonōpo omiry poko, tykase toto.

³³Mame yroromero axī towōse ropa toto. Mororomero toeramase ropa toto Jerusarē pona. Toeporehkase toto. Moroto 11mākō tonese eya xine imehnō maro. ³⁴Oturūko toh kynexine,

—Kuesēkō mā tōsemāse ropa rahkene. Tōsenepose Ximāo a, tykase toto asakorōkomo a.

³⁵Morara kary etaryke tyya xine, tynenehpyrykō tokarose roropa eya xine, tynetahpyrykō roropa, Emauso esemary ae toytotopōpyrykō poko. Mame ynara tykase toto eya xine,

—Jezu waro ynanexi ropa. Wyi apiakaryhtao ynanenetupuhno, tykase toto.

11mākomo a Jezu osenepotopōpyry poko sero
(*Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Jo 20.19-23; At 1.6-8*)

³⁶Mame moro poko autururukohtao ro mōtoino rokē tōsenepose esēkomo, Jezu, oximōmākō rānaka.

—Enaromyra ehtoko, tykase ynororo eya xine.

³⁷Yrome tonaroxitapāse toto. Akuaryhpome tokarose eya xine. ³⁸Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Oty katohme oserehnōko matou? Oty katoh, “Nary rokene,” āko matou okurohtao xine? Jēsemātopōpyry ropa poko onenetupuhpyra ro matou? ³⁹Enetoko ke jemary, upupuru roropa. Juotopōpyry eutahpyry seny. Ywy roro ase. Jemary apoitoko juaro oehtohkōme. Akuaryhpo tupūke pyra mana, tyehpyke pyra roropa. Yrome jenēko matose. Tupūke ase, tyehpyke roropa ase, enara, tykase ynororo eya xine.

⁴⁰Mame morara kaxĩpo tomary tonepose eya xine, tupupuru roropa. ⁴¹Yrome onenetupuhpyra ro toto, tātākyemarykōke itamurume, tōsenuruhkarykōke roropa.

—To! tykase rokē toto. Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Tohke matou? tykase. ⁴²Mame kana ahnohpyry tokarose eya, ano roropa. ⁴³Moro tapoise Jezu a. Tōse eya toto neneryme.

⁴⁴Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Senohne poko kuuruatose amaro xine ro jahtao. Ypoko Moeze nymerothpyryae ro emero toehse, Ritonōpo poe urutōkō omihpyryae roropa, Tawi eremiatopōpyryae ro roropa, tykase.

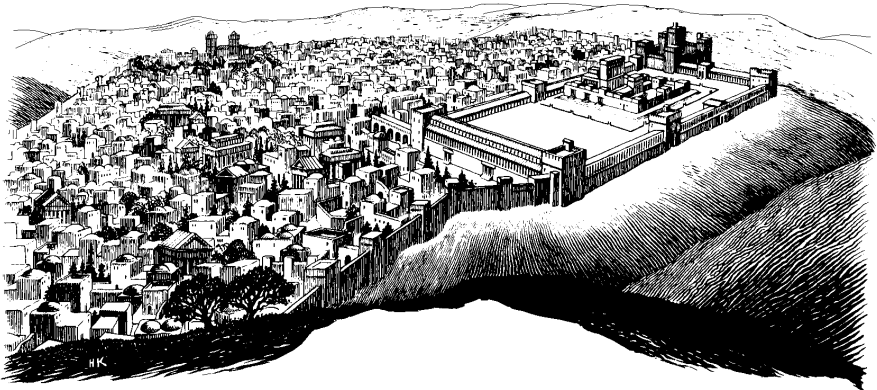
⁴⁵Mame tutuarōtanohpose toto, Ritonōpo nymerothpyry enetupuhthme eya xine. Ynara tykase ynororo eya xine,

⁴⁶—Ynara tymerose Ritonōpo omiryne, “Ynymenakahpyry ypoe ro etuarimāko mana. Orihnōko mana. Mame ěsemānōko ropa mana oseruao tōmehse ahtao.” ⁴⁷Aomi poe ro, “Ipoetory tō ytōko imehnō amorepase omi kurā poko emero pata tō punero. ‘Oorypyrykō irumekatoko, eya ikorokatohme,’ āko mā toto. Osemazuhme aporo Jerusarē pó amorepapatōko mā toto.” Morara tymerose Ritonōpo omiryne. ⁴⁸Morohne tonese oya xine exiryke, imehnō tuarōtanohneme matose ypoko. ⁴⁹“Orēpyra oritoryko ase, kurā Zuzenu poe,” tykase Papa oya xine pake. Naeroro kurā Zuzenu enyohnōko ase oya xine. Yrome taro ehtoko aporo pata po. Papa jamitunuru eraximatoko aporo, tykase Jezu eya xine. (Tyjamihtase awahtao xine imehnō tuarōtanohnōko matose ypoko.)

Sẽ nase Jezu onuhtopōpyry ropa poko kapu aka

(Mak 16.19-20; At 1.9-11)

⁵⁰Morotoino tarose toto Jezu a pata poe Petania myhtokoxi. Mame toto poko tōturuse ynororo Tummy a,

(Ruk 24.53)

(Ruk 24.51)

—Papa, kure rokē moxiā tyriko, tykase. ⁵¹Tōtururuhtao ro tōnuhse toto maroino. Kapu aka toytose. ⁵²Mame ynara tykase toto,

—Kure mase Jezu, Ritonōpo nymenakahpyry mase, tykase toto. Mame toytose ropa toto Jerusarē pona. Tātākyemase toto. ⁵³Mame kokoro rokē kohmāse toto Ritonōpo maro oturutoh tao.

—Kure mase, Ritonōpo, kakehpyra toh kynexine. Enara.